

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

Foredrag til Kongelig resolusjon om verneplan for skog

1. FORSLAG

Miljøverndepartementet tilrår opprettelse av 21 nye naturreservater i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Forslaget inkluderer utvidelse av 3 eksisterende naturreservat. Tilrådingen omfatter ca. 245 km² nytt verneareal, hvorav ca. 62 km² er produktiv skog. Områdene ligger på Statskog SFs og Opplysningsvesenets fonds (Ovfs) grunn.

Områdene som foreslås vernet som naturreservater, og beliggenhet (kommune):

1. Bjerkadalen	Hemnes
2. Henrikstjønna	Rana
3. Langtjørnlia	Rana
4. Mellingsdalen	Grane, Namsskogan
5. Raudvassåsen	Grane, Hattfjelldal
6. Raudvatnet	Hattfjelldal
7. Røssvassholmen	Hattfjelldal
8. Simaklubben	Hemnes
9. Storelva-Stillelva	Hemnes
10. Tuvhaugen	Hemnes
11. Nordre Varnvassdalen	Hattfjelldal
12. Virvassdalen	Rana
13. Fiskosura	Beiarn
14. Fuglevasslia	Ballangen
15. Langvassdalen – Ruffedalen	Gildeskål
16. Melkevatn–Hjertvatn–Børsvatn	Ballangen
17. Norddalen	Narvik
18. Prestegårdsskogen (utvidelse)	Steigen
19. Sagvassdalen (utvidelse)	Hamarøy
20. Storvatnet	Steigen
21. Åsen – Kjeldalen (utvidelse)	Gildeskål

Område nr. 18 og 21 er på Ovfs grunn, de øvrige er på Statskog SFs grunn.

For 12 områder i Vefsna nedbørfelt (jf. kap. 3 nedenfor) utsettes vedtak om skogvern til man gjennom arbeidet med Regional plan for Vefsna har avklart forholdet mellom aktuelle vannkraftprosjekter og de foreslåtte skogvernområdene. I regjeringens senere vurdering av skogvern vil også hensynet til bl.a. skogbruksinteressene i disse 12 foreslåtte verneområdene bli vurdert. Når det gjelder Regional plan for Vefsna vises det til de føringer som er gitt av Stortinget i forbindelse med vernevedtaket for Vefsna, jf. Innst. S. nr. 289 (2008-2009), vedtak II: ”Stortinget samtykker i at det i regionalt planprosjekt innan samla vassforvaltning for Vefsna, vert opna for små vasskraftverk utan nærare avgreningar i storleiken på installert effekt dersom desse ikkje på nokon måte er i strid med verneverdiane.”

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås opphevet som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift nr 1488 av 15.12.2000 om fredning av Prestegårdsskogen naturreservat, Steigen kommune, Nordland.

2. Forskrift nr 1485 av 15.12.2000 om fredning av Golleriida naturreservat, Hamarøy kommune, Nordland.
3. Forskrift nr 1479 av 15.12.2000 om fredning av Åsen - Kjeldalen naturreservat, Gildeskål kommune, Nordland

Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier i §§ 35 til 39. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldloven § 33. Formålet med det enkelte verneområde må beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den enkelte vernekategori i §§ 36 og 37. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Naturreservatene skal videre bidra til i målene i naturmangfoldlovens § 33 blant annet bokstavene a, b, c og d. På bakgrunn av dette er disse områdene foreslått som naturreservater etter naturmangfoldloven § 34, jf. § 37 og § 62.

Vern av de foreslåtte områdene bidrar til å oppfylle nasjonale mål og internasjonale forpliktelser bl.a. i St. meld. nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge, i St.prp. nr. 1 (2008-2009) for Miljøverndepartementet og i verdens naturvernunion (IUCN) og Biomangfoldkonvensjonen (CBD).

Verneområdene skal bidra til å oppfylle nasjonale mål som bl.a. *”Et representativt utvalg av norsk natur skal vernes for kommende generasjoner”* og *”Truede arter skal opprettholdes på eller gjenoppbygges til livskraftige nivå”*.

Vurdering i forhold til naturmangfoldloven kap II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen.

De nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven skal således inngå som en integrert del i skjønnsutøvingen ved saksbehandling av vernesaker etter naturmangfoldloven. Miljøkonsekvensene av vernet skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte vernet og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Kunnskapsgrunnlaget om naturforholdene i områdene som omfattes av foreliggende verneplan er innhentet i ulike registreringer og kartlegginger. I områdene er det registrert viktige verneverdier og mange rødliste arter.

Departementet har vurdert verneplanens effekt på naturverdiene. Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. For enkelte aktiviteter vil det gjelde restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha særlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjøres vesentlige inngrep i områdene. Departementet vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Miljøverndepartementet anser at den foreliggende kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i denne saken står i et rimelig forhold til sakens karakter, og anser at kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. På denne

bakgrunn mener Miljøverndepartementets at det foreligger nok kunnskap om effekten av vernet slik at føre-var-prinsippet ikke får særlig vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Virksomheter som kan tillates i områdene blir nærmere regulert innenfor rammen av naturmangfoldloven og verneforskriftene, og regulering av den enkelte virksomhet og aktivitet vil kunne vurderes i forhold til samlet belastning i verneområdene. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning i denne saken ettersom vernet legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området, og at de godkjente tiltakene ikke vil ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem. Når det gjelder § 12 kan bl.a. lokaliseringalternativer være aktuelt å vurdere i forbindelse med dispensasjonssøknader etter verneforskriftene.

Verneverdier

Formålet med vern av disse områdene er å ta vare på både ”typiske” skogområder og spesielle/sjeldne/truede elementer i skognaturen. Et vern av de foreslåtte områdene vil sikre store arealer med til dels betydelige verneverdier. De foreslåtte verneområdene er egnet for å oppfylle mangler som ”Evalueringen av skogvernet i Norge” (NINA fagrapport 54, 2001), påpeker. De viktigste er:

- Bekkekløfter og boreal regnskog
- Rikere skogtyper som kalkskog, lågurtskog, høgstaudeskog og rik sumpskog
- Gjenværende større forekomster av gammelskog under naturlig dynamikk
- Noenlunde intakte og sammenhengende store skogområder
- Store og viktige forekomster av rødlistearter
- Fjellbjørkeskog, fjellbjørkeskog på marmor og oseanisk lauvskog

Et vern av de foreslåtte områdene vil sikre arealer med til dels store verneverdier. Flere områder er vurdert å være av nasjonal verneverdi. I noen av områdene er grensene valgt for å følge anbefaling fra DN (DN rapport 2007-2) om tilpasninger til klimaendringer om å etablere noen store verneområder med store klimagradienter. Grensene er ellers foreslått ut fra hensynet til god arrondering, med grenser som er gjenkjennelig i terrenget og som fanger opp hele økosystemet. Etter Miljøverndepartementets vurdering tilfredsstiller samtlige områder de krav som naturmangfoldlovens § 37 setter til områder som kan vernes som naturreservat.

Andre interesser

Historisk har skogene blitt utnyttet i ulik grad i forbindelse med bl.a. skogsdrift, beite, jakt og friluftsliv. Det er ikke aktuelt at skogbruk skal fortsette i områder som fredes som naturreservater, men bruk som f.eks. utmarksbeite, jakt, fiske og friluftsliv vil i stor grad kunne fortsette som tidligere. En del av områdene er relativt høytliggende evt. at de på andre måter er marginalområder hvor de økonomiske interessene er små. For slike områder er det interesser knyttet til beite, friluftsliv, jakt og fiske og eventuelt andre utmarksinteresser. Noen av områdene har interesser knyttet til skogsbruk, vedhogst, eksisterende hytter og ny hyttebygging m.m.. Det inngår traktorveier og kraftlinjer i noen av de foreslåtte verneområdene. Noen områder berører vassdrag som kan være egnet til produksjon av elektrisk kraft. Det går isfiske-løyper (jf. nasjonal motorferdselsforskrift § 8) gjennom noen av de foreslåtte verneområdene. Alt areal i denne planen er LNF-områder i de aktuelle kommunenes arealplaner. Med unntak av området Prestegårdsskogen i Steigen kommune inngår alle områder i reinbeitedistrikter.

2. SAKSBEHANDLING

2.1. Generell bakgrunn

Vern av skog har de siste 15 år vært prioritert i verneplanarbeidet i Norge. Det systematiske arbeidet med vern av barskog ble påbegynt i 1988. Grunlaget for dagens arbeid for økt skogvern er bl.a. St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets*

miljøtilstand. St. meld. nr. 25 (2002-2003) slår fast at man vil gjennomføre vurderinger av Statskog SFs og Opplysningsvesenets fonds skogarealer for å identifisere aktuelle verneområder. I møte 23. april 2002 vedtok Statskog SFs styre å stille arealer til rådighet for vern. Som grunnlag for det videre arbeidet ble det utarbeidet en samarbeidsavtale mellom Direktoratet for naturforvaltning og Statskog SF datert 26.01.2004.

I 2005/2006 ble det gjennomført kartlegging av verneverdige skogområder på Statskog SF sin grunn i Nordland. Gjennom kartleggingen ble det registrert 66 områder med verneverdier. I 2006 ble det også gjennomført kartlegging av 4 områder på Opplysningsvesenets fond (OVF) sine eiendommer. Med bakgrunn i kartleggingen på Opplysningsvesenets fond og Statskog SF sin grunn ble det i mars og juni 2008 meldt oppstart på vern av 44 områder i Nordland. Direktoratet for naturforvaltning faglige gjennomgang av verneforslagene forelå senhøsten 2008, jf. Direktoratets brev av 4.12.2008. I desember 2008 ble forslag til verneplan sendt på felles lokal og sentral høring. Frist for lokal høring var satt til 15.03.2009, og frist for sentral høring var satt til 01.04.2009. Verneforslaget omfattet 37 områder i Nordland, hvorav 28 på Helgeland og 9 nord for Saltfjellet. Av disse 37 områdene ligger 35 områder på Statskog SF sin grunn og 2 områder på Opplysningsvesenets fond sin grunn.

Under hele prosessen har fylkesmennene hatt møter og kontakt med berørte kommuner, reinbeitedistrikt og andre parter.

I forbindelse med verneplanarbeidet har Norsk institutt for skog og landskap på oppdrag av Fylkesmannen i Nordland i 2009 gjort en analyse av tilgjengelige skogressurser for virkestilgang og naturverdier på Helgeland vurdert opp mot et vern. Videre har Nordlandsforskning sett på konsekvensene for skogindustrien på Helgeland. Viktige momenter i disse utredningene er reflektert i Fylkesmannens tilrådning. Det har også vært opprettet en egen referansegruppe for skogvernsaken på Helgeland, med deltakelse av følgende: Ordførerne i Grane og Hattfjelldal kommuner, to fra skognæringen (Arbor og Bergene-Holm Nesbruket), Statskog SF, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Nordland Reindriftssamers fylkeslag, Naturvernforbundet i Nordland og Forum for natur- og friluftsliv. Referansegruppen har vært involvert i arbeidet gjennom hele prosessen fra oppstart av vernesaken til Fylkesmannen oversendte sin tilrådning om vern til Direktoratet for naturforvaltning. Saksbehandlingsprosessen for hhv. Helgeland og Nordland nord for Saltfjellet er nærmere omtalt i Fylkesmannen i Nordland sin tilrådning til Direktoratet for naturforvaltning om vernesaken.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN

Navn. Området tidligere kalt Varnvassdalen er under MDs sluttbehandling av saken endret til Nordre Varnvassdalen for å skille området fra et nærliggende allerede etablert naturreservat. Det er ellers ikke foreslått endringer i navn av områdene i etterkant av høringen.

Områder hvor vedtak om skogvern utsettes

Under MDs sluttbehandling av saken er vernevedtaket utsatt for 12 skogområder i Vefsna nedbørfelt utsettes til man gjennom arbeidet med Regional plan for Vefsna har avklart forholdet mellom aktuelle vannkraftprosjekter og de foreslåtte skogvernområdene. En slik avklaring kan eventuelt skje underveis i arbeidet med Regional plan for Vefsna. I regjeringens senere vurdering av skogvern vil også hensynet til bl.a. skogbruksinteressene i disse 12 foreslåtte verneområdene bli vurdert. Liste over de 12 områdene med beliggenhet (kommuner):

Almdalsforsen	Grane
Auster-Vefsna	Grane, Hattfjelldal
Bakømsmitt	Hattfjelldal
Danielåsen	Grane
Forradalen	Grane
Geitklauvmyra	Grane
Indre Pantdalen	Hattfjelldal
Litle Fiplingdalselva	Grane
Sirijorda	Vefsn

Stavasselva
Storvassåsen
Storveltlia-Valmåsen

Grane
Grane
Hattfjelldal

Når det gjelder Regional plan for Vefsna vises det til de miljømessige føringer som er gitt av Stortinget i forbindelse med vernevedtaket for Vefsna, jf. Innst. S. nr. 289 (2008-2009), vedtak II som lyder: ”*Stortinget samtykker i at det i regionalt planprosjekt innan samla vassforvaltning for Vefsna, vert opna for små vasskraftverk utan nærare avgreningar i storleiken på installert effekt dersom desse ikkje på nokon måte er i strid med verneverdiane.*”

Annet om områdene. Fylkesmannen har i sin tilråding til Direktoratet for naturforvaltning anbefalt at områdene Almlia i Rana kommune og Greipsfjell-Bukksvatn i Hattfjelldal tas ut av verneplanen. Begrunnelsen for å frafalle verneforslaget for Almlia er at området er lite, dårlig arrondert, samt at det ligger i sprutområdet til Rana Grubers dagbrudd like ved. Samtidig er det gitt konsesjon for vannkraftutbygging for et vassdrag i området. For Greipsfjellet-Bukksvatn er det stor lokal motstand mot vern, samtidig som området har begrensa verneverdi og store arealer med snaufjell. Direktoratet for naturforvaltning gir sin tilslutning til Fylkesmannens vurdering. Miljøverndepartementet gir sin tilslutning til Fylkesmannens og Direktoratet for naturforvaltnings vurdering.

Fylkesmannen anbefalte i sin tilråding at Sirijordselva og Store Fiplingdalen skulle tas ut av verneplanen. Bakgrunnen for dette er i hovedsak dårlig arrondering av områdene. Direktoratet for naturforvaltning er enig i at områdene ikke tas med i den videre behandlingen av denne verneplanen, men opprettholder verneforslaget for disse to områdene. Direktoratet for naturforvaltning ønsker å avvente mulig frivillige verneprosesser for å få en bedre arrondering av de foreslåtte verneområdene. Miljøverndepartementet gir sin tilslutning til denne vurderingen.

Fylkesmannen anbefalte å ta ut områdene Geitklauvmyra, Danielåsen og Storvassåsen, alle i Grane kommune, på grunn av skogressursene. Geitklauvmyra er et stort lavlandsgranskogområde med gammelskog og innslag av boreal regnskog og kalkgranskog. Danielåsen har kalkpåvirket granskog på høy bonitet og innslag av furuskog med naturskogskvalitet. Storvassåsen er et tilnærmet urørt skogsområde som ligger på kalkrik grunn med høgstaudegranskog og innslag av kravfulle og delvis sårbare og trua arter. Direktoratet for naturforvaltning anbefaler å ta områdene inn igjen. MD viser til at disse tre områdene er blant de 12 områdene hvor vedtak om skogvern er utsatt.

Grenser. Det har i løpet av planprosessen vært justeringer av vernegrensene for en del områdene: Auster-Vefsna, Bjerkadalen, Geitklauvmyra, Henrikstjønnå, Mellingsdalen, Raudvassåsen, Sirijorda, Storelva-Stillelva, Storveltia-Valmåsen, Tuvhaugen, Varnvassdalen, Virvassdalen, Fiskosura, Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn, Norddalen, Sagvassdalen, Åsen-Kjeldalen og Danielåsen. For Simaklubben tilrår Direktoratet for naturforvaltning at hele området som er kartfestet på Statskog SFs krokikart tas med i vernområdet. Samtidig tilrår Direktoratet for naturforvaltning at området ved Storlistua og atkomstvei dit tas ut av verneforslaget for Mellingsdalen. MD har foretatt arealreduksjoner for områdene Mellingsdalen, Langvassdalen-Ruffedalen, Nordre Varnvassdalen og Melkevatn-Børsvatn-Hjertvatn, jf. nærmere omtale i kap. 6 .

Forskrifter. Det er etter høringen foreslått mindre endringer i forslagene til fredningsforskrifter. Dette er dels tilpassing til mal for forskrifter for naturreservater, dels på grunnlag av høringsuttalelser, dels for å ivareta samiske interesser. Endringene er beskrevet nærmere i kapittel 5.

4. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Det legges opp til at Direktoratet for naturforvaltning avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte området. Kommunene kan søke Direktoratet for naturforvaltning om å få forvaltningsmyndighet i tråd de gjeldende prinsipper, ref brev fra Miljøverndepartementet til Direktoratet for naturforvaltning av 4. desember 2002. For øvrig

vises til at regjeringen vurderer et forslag til hvordan verneområder generelt bør forvaltes. Utgifter til erstatninger og gjennomføring av erstatningsprosessen, samt grensemerking og oppsetting av skilt er dekket innenfor bevilgningen og tilsagnsfullmakten under kap. 1427 post 35. Miljøverndepartementet kan ikke se at verneplanen har vesentlige konsekvenser for næringsvirksomhet som krever ytterligere utredning i samsvar med Utredningsinstruksen.

5. LOKAL OG SENTRAL HØRING

Følgende har mottatt høringsdokumentene

Lokal høring for områdene på Helgeland: Grane kommune, Hattfjelldal kommune, Hemnes kommune, Rana kommune, Vefsn kommune, Namsskogan kommune, Nordland fylkeskommune, Nord-Trøndelag Fylkeskommune, Helgeland regionråd, Namsskogan fjellstyre, Polarsirkelen friluftsråd, Statens vegvesen, Region Midt, Reindriftsforvaltningen i Nordland, Statens vegvesen, Nordland veikontor, Kommunenes Sentralforbund Nordland, Arbor-Hattfjelldal, Bergene Holm avd. Nesbruket, Rana Gruber AS, Allskog BA, Næringslivets Hovedorganisasjon, Helgeland skogselskap, Helgeland museum avd Rana, Nordland Røde Kors Hjelpekorps, Hattfjelldal Røde Kors Hjelpekorps, Rana Røde Kors Hjelpekorps, Vefsn Røde Kors Hjelpekorps, Naturvernforbundet i Nordland, Turistforeningene i Nordland, FNF-Nordland, NJFF-Nordland, Nordland Bondelag, Nordland Zoologiske Forening, Nordland Bonde- og småbrukarlag, Nordland Reiseliv AS, Nordland Ornitologiske Forening, Nordland Reindriftssamers Fylkeslag, Saltfjellet reinbeitedistrikt, Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt, Ildgruben reinbeitedistrikt, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt, Byrkije reinbeitedistrikt, Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt, Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Grans sameby, Svaipa sameby, Vapsten sameby, Rans sameby, Ubmeje sameby, Vefsn JFF, Hattfjelldal jakt og fiskelag

Lokal høring for områdene nord for Saltfjellet: Beiarn kommune, Ballangen kommune, Gildeskål kommune, Hamarøy kommune, Narvik kommune, Steigen kommune, Nordland fylkeskommune, Statsskog SF, Opplysningsvesenets fond, Norskog, Rognan planteskole, Statens veivesen, Nordland veikontor, Forsvarsbygg, Kommunenes Sentralforbund Nordland, Næringslivets Hovedorganisasjon, Allskog BA, Arbor – Hattfjelldal, Helgeland Skogselskap, Ballangen Energi AS, Narvik Energinett AS, Nord – Salten kraftlag AL, Sjøfossen Energi AS, Saltfjellet reinbeitedistrikt, Ståjggo-Håbmer reinbeitedistrikt v, Frostisen reinbeitedistrikt, Skjomen reinbeitedistrikt, Nordland bondelag, Nordland bonde- og småbrukarlag, Ballangen bondelag, Beiarn og Skjerstad Bonde- og Småbrukarlag, Hamarøy og Tysfjord Bonde- og Småbrukarlag, Gildeskål kirkelige fellesråd, Salten Museum, Ofoten friluftsråd, Salten friluftsråd, FNF – Nordland, Turistforeningene i Nordland v/Solbjørg Asbjørnsen, Bodø og Omeng Turistforening, Narvik og omeng turistforening, Ballangen Røde kors, Ballangen IL – ski, Naturvernforbundet i Nordland, NJFF-Nordland, Gildeskål JFF v, Glomfjord Jeger & Fiskeforening, Hamarøy JFF, Sagvatnan JFF, Steigen JFF, Norsk Grotteforbund, Nordland Zoologiske Forening, Nordland Ornitologiske Forening, Engeløy barnehage, Laksestad skole, Trones skole, Engeløya sankelag, Indre Efjord elgvald, Jaktlag v/ Tore Wiik, Skjomen skytterlag, Ballangsmark grunneierlag, Børsvatn hytte og grunneierlag, Hjertvatnnets interesseforening, Hytteeierne ved Melkevatn v/ Knut Knutsen, Håfjell fiske og friluftsförening, Haafjeldest venner, Melkevatn velförening, Sundsfjordfjellet hytteforening,

I tillegg er høringsdokumentene sendt til naboer, hytteeiere, rettighetshavere og andre som er berørt av verneforslaget.

Sentral høring: Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Statens landbruksforvaltning, Sametinget, Reindriftsforvaltningen, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Statens Kartverk, Statens navnekonseptar for norske stedsnavn i Nord-Norge, Riksantikvaren, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelser, NSB hovedadm, Jernbaneverket, AVINOR AS, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Norges Bondelag, Telenor A/S, NetCom, Norsk Sau og Geit, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norskog, Norske Reindriftsamers landsforbund, Norske Samers Riksforbund, Samenes landsforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk

Orkideforening, v/Steinar Samsing Myhre, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges handicapforbund, Norsk Industri, Kjemisk Forbund, NHO Reiseliv, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norsk Biologforening, SABIMA, SKOGFORSK, Norsk institutt for naturforskning, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Vitenskapsmuseet, NTNU, Ringve botaniske have, Universitetet for miljø- og biovitenskap.

Høringsuttalelsene som går konkret på hvert enkelt område er oppsummert i kap. 6 under omtalen av hvert enkelt område. I dette kapitlet gjengis generelle uttalelser til verneforslagene.

5.1. Generelle merknader til prosess og saksbehandling

Det har kommet inn 48 innspill til verneplanen for Helgeland. For delplanen nord for Saltfjellet kom det inn 30 innspill.

Av disse hadde *Hamarøy kommune, Statens vegvesen og Industri Energi* ingen merknader til utredningene og verneforslagene. I forbindelse med delplanen nord for Saltfjellet ble det i høringsperioden holdt to folkemøter. På folkemøte i Gildeskål kommune deltok ca 10 personer som i hovedsak var negative til verneforslagene i kommunen. Hovedkritikken gikk på de tapte mulighetene for å ta ut ved til hyttene ved Langvassdalen – Ruffedalen og vanskeligheter med vern av et område med mange inngrep (kraftlinjer, vannkraftregulering og granplanter). I tillegg ble det påpekt som problematisk for videre utbygging på Inndyr med så mange verneområder i tilknytning til tettstedet. På folkemøtet i Ballangen kommune deltok ca 40 personer som i hovedsak var negative til vern av Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn. Både hytteeiere og andre ønsket ikke de begrensinger et vern ville føre til for blant annet skuterkjøring til hytter og for funksjonshemmede. I tillegg presiserte kommunen at planlagt skutertrase fra Ballangen camping over til Sverige ikke ville være mulig å gjennomføre. I etterkant av høringen presenterte Fylkesmannen forslag til tilrådning for Ballangen, Gildeskål og Narvik kommuner og Statskog SF.

Arbor Hattfjelldal mener det er kjørt en god og grundig prosess.

Bjarne Johnsen, Hilding og Rannveig Kristensen, Roald Iversen og Stig-Jarle Kristensen (Storelva-Stillelva i Hemnes kommune og Henrikstjønna i Rana kommune) peker på at de eier naboeiendommer til enkelte av verneforslagene. De er gjort kjent med forslaget ved en tilfeldighet. Et eventuelt vern vil få konsekvenser for deres utnyttelse av eiendommen, og de mener derfor å være berørte parter i saken. Bjarne Johnsen ber om at saken utsettes til han er orientert om verneforslaget. Grønnfjelldal grunneierlag i Rana, Hemnes kommune, Hemnes snøskuterforening, Kåre Nilsen og Rana Bonde og Småbrukerlag peker på at ikke alle grunneiere/rettighetshavere er orientert om verneforslaget og at dette er blitt kjent ved en tilfeldighet. Det vises her blant annet til rundskriv T-3/99 som setter krav til hvordan slike prosesser skal kjøres. Hemnes kommune viser også til tidligere prosesser der det har vært en uheldig praksis med å overse kulturspor, noe som har hatt uheldige konsekvenser. De mener også at behovet for dialog med publikum er undervurdert. Hemnes snøskuterforening mener verneforslaget i stor grad vitner om overkjøring av lokale interesser og medvirkningsmuligheter. Hemnes snøskuterforening og Hattfjelldal kommune mener få av innspillene fra møtene mellom Fylkesmannen og kommuner er tatt hensyn til. Hemnes snøskuterforening viser til at arbeidet begynte i 2005, og at det burde vært rikelig med tid til involvering. Rana Bonde og Småbrukerlag mener det er kritikkverdig at ikke alle berørte parter er orientert, og at det vil få store konsekvenser for grunneiere som mister tilgang på bakenforliggende skog.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen beklager at to private naboeiendommer ved Storelva-Stillelva (Hemnes kommune) og to private naboeiendommer ved Henrikstjønna (Rana kommune) ikke er fanget opp og tilskrevet tidlig i prosessen. Imidlertid vil vi peke på at både oppstart, høring og folkemøter har i henhold til rundskriv og lovverk blitt annonsert i lokal og regional presse. Da det er sterkt press på fremdrift i denne prosessen, og det formelt er gjennomført korrekt, vil ikke prosessen stoppes inntil disse har fått uttalt seg ytterligere.

Fylkesmannen har lagt stor vekt på å løse problemstillingene knyttet til disse eiendommene i endelig forslag til vern.

Prosesen knyttet til medvirkning er drøftet i referansegruppa og har fått tilslutning fra denne. I forhold til innspill fra møter med kommunene og andre, er disse tatt hensyn til så langt det er rom for dette innenfor gjeldende føringer. Det er ikke alltid Fylkesmannens oppdrag er forenelig med lokale ønsker, og å bli hørt er ikke det samme som å få fullt gjennomslag for sine innspill.

Byrkije reinbeitedistrikt, Ildgruben reinbeitedistrikt, Nordland reindriftssamers fylkeslag, Områdestyret for reindrifta i Nordland og Voengel Njarke reinbeitedistrikt (RBD) mener prosessen har gått for fort fram og at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til samiske interesser og rettigheter. Samiske interesser er i liten grad involvert under veis, og det er tatt lite hensyn til deres innspill. Byrkije RBD mener det er uklarheter knyttet til vernestatus, omfang og bestemmelser. Områdestyret oppfordrer alle berørte reinbeitedistrikt og svenske samebyer til å kreve konsultasjon, noe de tre reinbeitedistriktene har gjort. Videre peker Byrkije reinbeitedistrikt og Områdestyret for reindrifta i Nordland på at reindriften kun er en del av og ikke representerer hele den samiske befolkningens interesse.

Fylkesmannens vurdering: Prosessen har hatt korte tidsfrister, men vi mener vi har klart å inkludere berørte parter innenfor de tidsrammene vi har hatt. Det har vært en lang prosess i forkant av selve oppstarten med utvelgelse av potensielt viktige områder og naturfaglige kartlegginger av disse områdene i etterkant. Reinbeitedistriktene har vært invitert til møte om saken, og Jillen-Njaarke, Ildgruben og Byrkije reinbeitedistrikter og Grans sameby deltok. I tillegg har Voengel-Njarke og Byrkije reinbeitedistrikter deltatt på befaringer.

Frostisen reinbeitedistrikt ber om konsultasjon med Fylkesmannen hvor også Reindriftsforvaltninga i Nordland burde delta. Distriktet ønsker blant annet å diskutere forslaget med flerårige dispensasjoner.

Fylkesmannens vurdering: Vi har forsøkt å få til en konsultasjon med Frostisen reinbeitedistrikt siden begynnelsen av april. Distriktet hadde ikke mulighet til å møte før i juli. Vi har informert om våre tidsfrister og har foreslått konsultasjon ved e-post og telefon. Vi har ikke fått tilbakemelding på dette innen vår frist og derfor er ikke konsultasjon gjennomført.

Vefsn kommune reagerer på at Sirijorda er foreslått som reservat i og med at det ble tatt ut av arbeidet med Lomsdal-Visten. Dette virker som en omkamp. Også Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune peker på at det er uheldig at områder som har blitt vurdert tidligere vurderes på nytt. De mener dette gir en følelse av omkamp og er uheldig for forståelsen av myndighetenes arbeid med naturvernsaker.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at det er lite tilfredsstillende om områder blir vurdert på nytt og på nytt. Vi mener imidlertid ikke at det er tilfellet i denne saken. Når det gjelder Sirijorda, viser vi til vårt brev til Direktoratet for naturforvaltning av 15.06.04 angående justering av utredningsgrensen øverst i Eiterådalen. Her foreslår Fylkesmannen for Direktoratet for naturforvaltning å ta området ut av nasjonalparkplanen, og isteden tas inn i vurderingen av utvidet skogvern på statsgrunn. Dette begrunnes med inngrep som ikke er forenelig med et nasjonalparkvern. Området har samtidig så store biologiske verdier at naturreservat er den verneformen som ivaretar dette best.

Hattfjelldal kommune forutsetter at referat fra møter følger saken, og Hemnes kommune ber om at Fylkesmannens innstilling oversendes kommunen når den er klar.

Fylkesmannens vurdering: Alle referater vil i tillegg til samtlige høringsinnspill følge saken videre fra Fylkesmannen. Videre vil kopi av vår tilrådning sendes alle som er berørt eller som har kommet med innspill i saken.

Nordland fylkeskommune peker på behovet for bedre prosess. Det har vært en høringsperiode i denne saken som ikke har gitt gode åpninger for politisk samordning mellom lokalt og regionalt nivå. Dette er en svakhet i en så omfattende sak.

Fylkesmannens kommentar: I denne prosessen har vi hatt eget oppstartsmøte med fylkeskommunen. I tillegg har de vært med på befaringer i Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn. I forhold til høringen var den ordinære høringsfristen på 3 måneder (15. desember – 15.mars). I tillegg fikk Nordland fylkeskommune utsatt frist fram til 24. april.

Gildeskål Jeger – og Fiskeforening og Ballangen kommune peker på at vernet er i konflikt med opprettelsen av Hålogalandsallmenningen. Gildeskål Jeger- og Fiskeforening antar at en mulig årsak til prosessen på statens grunn er overføringen til Hålogalandsallmenningen. Når området er blitt allmenning vil det ikke bli et lett bytte for verneplaner med svak begrunnelse. Ballangen kommune peker på at Samerettsutvalget legger opp til større grad av selvstyre over arealer, og vernforslaget legger opp til at andre enn kommunen kan bestemme.

Fylkesmannens vurdering: Stortinget har bestemt at skogvernet skal utvides på statsgrunn. De samiske rettighetene ivaretas både gjennom konsultasjon, møter og befaringer. Vi vil også vise til "NOU 2007:13 Bind B. Den nye sameretten. Utredninger fra Samerettsutvalget. Del III – Utvalgets vurderinger og forslag, kapittel 16-24". I kapittel 20.5.6.2 og 20.5.6.5 er båndlegging av verneprosesser som omfatter naturreservat omtalt, og et enstemmig Samerettsutvalg mener at det ikke er behov for å stoppe disse verneplanprosessene.

Nordland fylkeskommune ber om at Fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning tar hensyn til innspill fra Sametinget.

Fylkesmannens vurdering: Sametinget er sentral høringspart og deres uttalelse er sendt til Direktoratet for naturforvaltning.

Lokal medvirkning

Nordland fylkeskommune tar den foreslåtte verneplanen til orientering. De ber om at den lokale kunnskapen representert ved kommunenes merknader blir tatt hensyn til for å oppnå en god balanse mellom bruk og vern. Det er viktig at medvirkningen er tilstrekkelig ivaretatt. Fylkeskommunen ber Fylkesmannen om å gå i en ny dialog om vern, verneform og grenser for områdene i kommunene Gildeskål og Ballangen.

Fylkesmannens vurdering: Vi har vært i dialog med kommunene gjennom hele prosessen. Det har i tillegg til oppstartmelding og høring vært gjennomført flere møter og befaringer sammen med blant annet kommunene. I tillegg har verneforslagene vært presentert i kommunestyrene der det har vært ønskelig (Ballangen og Gildeskål kommuner). Innspill fra kommunene er vektlagt og vurdert opp mot verneverdier og andre interesser. Det vises her til omtale av de enkelte områdene og til beskrivelse av prosess i innledningen.

Børsvatn Hytte og Grunneierlag i Ballangen stiller spørsmål ved om Fylkesmannen har gått langt utover sine direktiver eller Stortingets intensjoner, og om Fylkesmannen glatt kan overkjøre de lokale myndigheter i denne saken basert på en rapport som er mangelfull og ikke har gjennomgått den kvalitetssikring den burde. Prosessen har et skinn av å ikke være demokratisk, hvor lokalbefolkning, kommunestyre og alle berørte blir tatt med og får reell innflytelse. Hos Fylkesmannen og i Direktoratet for naturforvaltning er det bare en handfull saksbehandlere som sitter og bestemmer hva som skal skje med arealene i en liten utkantkommune. De legger premissene for hvordan denne saken skal fremstilles til overordna politisk myndighet.

Fylkesmannens vurdering: Stortinget har bestemt at et utvalg av norsk natur skal vernes for kommende generasjon som en del av det å sikre det biologiske mangfoldet (blant annet Stortingsmelding 25 (2002-2003)). Direktoratet for naturforvaltning leder arbeidet med verneplanen og Fylkesmannen i Nordland har ansvar for kontakt med partene, utarbeidelse av verneforslag og for gjennomføring av de lokale høringene. Fylkesmannen mener berørte parter slik som kommunen i stor grad er hørt og inkludert gjennom brev, møter og befaringer.

Ballangen kommune og Børsvatn Hytte og Grunneierlag peker på at det er alvorlig at Fylkesmannen ikke skrev referat fra folkemøtet 18.02.09 med den begrunnelse at det ville være

umulig å huske hva som kom fram på folkemøtet. Folkemøtet ble oppfattet som et spill for galleriet, hvor lokale myndigheter glatt ble overkjørt. Møtedeltakerne ble oppfordret til å sende inn skriftlige innspill, noe som ifølge Ballangen kommune vil ekskludere de som ikke er flinke til å uttrykke seg skriftlig.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen beklager hvis folkemøtet i Ballangen ble oppfattet slik. Vi oppfattet møtet slik at vi fikk gitt nyttig informasjon om prosess og bakgrunn, svart på mange spørsmål og fått flere innspill. Selv om vi ikke skrev møtereferat fikk vi notert viktige synspunkter og innspill. Vi påpekte også behovet for å få skriftlig tilbakemelding (brev eller e-post) på grunn av at innspillene vil følge saken videre til endelig politisk behandling.

Kunnskapsgrunnet

Statskog SF peker på at det er uheldig at skogressursene ikke er nøyaktig kartlagt for de områdene som mangler markslagskart og der det er brukt et gammelt bonitetssystem. Dette gjør at det er fare for at produktiv skog har blitt utelatt.

Fylkesmannens vurdering: Som vi skriver i høringsdokumentet er andelen produktiv skog for flere av områdene mangelfull. Vi beklager at tallene for den produktive skogen ikke er presise nok, og ser at det kunne presisert verneverdiene bedre. Et av problemene er at det mangler skogbruksplaner for områdene nord for Saltfjellet og det har ikke vært tid i prosessen til å få kartlagt den produktive skogen. For Storvatnet og Langvassdalen – Ruffedalen har Statskog beregnet den produktive skogen skjønsmessig, men spesielt for området Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn at andelen produktiv skog for lav. I dette området mangler også store deler markslag. Etter vår vurdering kommer likevel verneverdiene godt fram gjennom de naturfaglige registreringene som er gjort. I forbindelse med erstatningsoppgjøret vil mer presise tall bli utarbeidet.

Helgeland museum mener de faglige begrunnelsene er godt dokumentert og svært overbevisende.

Bjarne Johnsen og Kåre Nilsen i Hemnes (Storelva-Stillelva), mener det er lite troverdig at ikke registratorer og de som har utarbeidet utkastet til verneplan har fanget opp flatehogster og andre inngrep. Hattfjelldal kommune stiller spørsmålstegn ved kunnskapsnivået og faktagrunnet som er utgangspunkt for verneplanen, og peker på at landskapet er et resultat av lang tids skogbruk og at verneverdiene vil forsvinne ved fredning. Håkon Økland m.fl. (Hemnes kommune) og Steikvasselv hytteforening (Hemnes kommune) stiller spørsmål ved seriøsiteten til undersøkelsene. De peker på at området er beskrevet som urørt, mens det finnes en større flatehogst, det har vært hugget i gamle dager og det finnes andre nyere inngrep.

Fylkesmannens vurdering: Den miljøfaglige utredningen som er gjort er ut fra Fylkesmannens vurdering god når det gjelder de biologiske verdilvurderingene. Samtidig ser Fylkesmannen at det kan være svakheter knyttet til oversikt over inngrep, avgrensinger m.m. Dette er elementer vi har søkt å fange opp ved gjennomføring av grundige befaringer. Statskog som grunneier har kommet med en grundig vurdering av de enkelte områder og det er kommet fram opplysninger gjennom høringen. Totalt sett gir dette et godt beslutningsgrunnlag for Fylkesmannens endelige forslag.

Jan Gunnar Sande (i Hemnes kommune) peker på at det er tatt utgangspunkt i den gamle rødlista i høringsdokumentet. Han mener derfor at antallet rødlistearter er høyere enn det er beskrevet i høringsdokumentet.

Fylkesmannens vurdering: I innledningen er det ved en feil referert til den gamle rødlista fra 1998. Registreringene er gjort i henhold til den nye rødlista fra 2006, samt at registreringer gjort før den nye rødlista kom er oppdatert i forhold til den nye. Antall rødlistearter er derfor korrekte.

Registreringene og verdissetingene

Hemnes snøskuterforening mener registreringene er svært mangelfulle og er kritiske til at det ikke har vært brukt lokalkjente grunneiere under kartleggingen.

Fylkesmannens vurdering: Registreringene er gjennomført av noen av Norges beste feltbiologer, og representerer et minimum av hva som finnes innenfor de foreslåtte områdene. Lokalkjente grunneiere er brukt i og med at Statskog var med å plukke ut områdene som var aktuelle og har bidratt med sine kunnskaper om områdene. I tillegg kunne andre lokalkjente helt klart ha bidratt til flere opplysninger om områdene.

Naturvernforbundet peker på at det i Holmvassdalen ble funnet mange rødlistearter somrene etter at registreringene var gjort. Årsaker til dette er blant annet forskjellige somre (tørt/vått) som gav ulikt potensial for å finne sjeldne arter. De mener at det bør være et stort potensiale for å finne flere trua og sjeldne arter i de områdene en vurderer her, og at verdissetingen og mangeloppfyllelsen bør vurderes på nytt og oppjusteres.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener ikke det er grunnlag for å foreta ei ny verdivurdering eller vurdere mangeloppfyllelsen på nytt. Verdissetingen er gjort på grunnlag av en standard metodikk, der mange forskjellige variabler danner grunnlaget for verdivurderingen. I Holmvassdalen ble tilsvarende problemstilling tatt opp, uten at det ble gjort en oppgradering av verdien etter mange nye funn av rødlista arter.

Statskog SF stiller spørsmål om hvordan en vurderer mangeloppfyllelse i forhold til det produktive arealet i de foreslått verna områdene. De peker på at det synes vanskelig å vurdere mangeloppfyllelsen for annet enn det totale arealet. De mener også at det burde vært gjort en mangelanalyse for skog som er inkludert i verneplanen for Lomsdal-Visten og i områder som er overført til andre planer.

Fylkesmannens vurdering: Mangeloppfyllelsen er gitt ut i fra verneforslaget som helhet og de områder som det jobbes med i denne verneplanen. Områder som er overført til andre verneplaner (Blakkådalen og Glomdalsvatnet) er vurdert i forhold til mangeloppfyllelse i sine rapporter.

Gildeskål Jeger- og Fiskeforening mener prosessen bærer preg av stor hast. Det virker som det vesentligste er å få opprettet verneområde slik at man får volum i form av arealer uavhengig av om arealene egentlig er verneverdige.

Fylkesmannens vurdering: Prosessen har hatt strenge tidsfrister, men vi mener vi har klart å inkludere berørte parter innenfor de tidsrammene vi har hatt. Det har vært en lang prosess i forkant av selve oppstarten med utvelgelse av potensielt viktige områder og naturfaglige kartlegginger av disse områdene. Det ble kun meldt oppstart for områder med regional og nasjonal verdi.

Naturvernforbundet mener at mangleanalysen utarbeidet av NINA og Skogforsk er feilaktig, der den største mangelen, genuin urskog, ikke er tatt med da den nesten ikke finnes i Norge. Vefsn kommune mener at det ikke er dokumentert at vern av Sirijorda dekker inn naturtyper som ikke allerede er verna i Lomsdal-Visten/Skjørlægda.

Fylkesmannens vurdering: Når det gjelder mangelanalysen forholder Fylkesmannen seg til de gjeldende rapportene fra NINA og Skogforsk. Om Naturvernforbundet mener de ikke er tilfredsstillende må det tas opp med Direktoratet for naturforvaltning som oppdragsgiver.

Konsekvensvurderingene

Nordland fylkeskommune ber om at det blir gjennomført en analyse av de samlede samfunnsmessige konsekvenser av de foreslåtte verneområdene og tidlige verneplaner.

Fylkesmannen viser til konsekvensvurderinger gjennomført av Skog og landskap og Nordlandsforskning.

Statskog SF mener det er feil at rapportene som beskriver konsekvensene sammenligner produktivt skogareal som foreslås verna opp mot det totale produktive arealet i Nordland. Da vil dette utgjøre en liten andel, mens Helgeland er skogbruksmessig et avgrensa område og konsekvensene blir større.

Fylkesmannens vurdering: Rapportene bygger hovedsakelig på Helgeland som område, men det er i tillegg gjort en sammenligning med hele Nordland.

Arbor Hattfjelldal peker på at konsekvensrapportene som er laget bygger på overslag og at en nøyaktig konsekvens av verna er vanskelig å fastslå. Vefsn kommune og Helgeland regionråd mener tallene som konsekvensvurderingen bygger på er feil, og at utredningen derfor ikke gir noe korrekt bilde av hvor stor del av den produktive barskogen som fredes.

Fylkesmannens vurdering: Skog og landskap er den institusjonen med best oversikt over skogressursene i Norge. De har brukt taksttall fra Statskog SF. Det er aldri mulig å fastsette nøyaktig kvantum skog som kan avvirket. Det er alltid usikkerhet knyttet til total volum stående kubikkmasse. Det er også usikkerhet knyttet til arealer som ikke kan høstes i henhold til Levende skog-standarden. Fylkesmannen mener tallene fra Skog og landskap gir et tilstrekkelig godt grunnlag for vurderingene.

Rana kommune krever at det utarbeides konsekvensutredninger knyttet til næringsinteresser, reiseliv, reindrift og friluftsliv for områdene Henrikstjønna og Virvassdalen før beslutningen tas.

Fylkesmannens vurdering: Etter forskrift om konsekvensutredning av 01.04.2005 skal hvert vernetiltak vurderes etter arealkrav for konsekvensutredning uavhengige av hverandre (§ 2c). Selv om vi hadde vurdert områdene innenfor hvert reinbeitedistrikt, eller de ulike delplanene samlet, ville ikke det utløst krav om konsekvensutredninger da arealene ikke er store nok.

Hattfjelldal kommune peker på at utkastet til verneplan ikke besvarer spørsmål rundt konsekvensene for samiske aktiviteter og rovdyrproblematikk (gjeting) med tilhørende motorferdsel. Helgelandskraft mener konsekvensvurderingene i forhold til kraft er svært mangelfulle da den ikke nevner konsekvensene for større prosjekter i Vefsnas sidevassdrag dersom det blir åpning for det ved et eventuelt vern av Vefсна. Nordland reindriftssamers fylkeslag mener det ikke er gjort en avveining mellom naturfaglige interesser og konsekvenser for reindriften.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener grunnlaget som ligger i høringsdokumentet og det som er kommet fram under møter og selve høringen er tilstrekkelig som beslutningsgrunnlag

Naturvernforbundet stiller spørsmålsteget ved beregningene av produktiv skog, blant annet mener de at utkast til verneplan sier at det er 61,1 km² produktiv skog i Lomsdal-Visten. Beregninger for Holmvassdalen viste at Statskogs anslag av produktiv skog var alt for høyt, og tallene i denne prosessen må justeres i forhold til det. Videre mener Naturvernforbundet at de som har gjort "konsekvensvurderingen ved ikke-vern" ikke har den nødvendige kompetansen. De peker på at rapporten mangler vurderinger av konsekvenser for spesialiserte arter og arealkrevende naturskogsarter, konsekvenser for privatskogbruket om en ikke oppfyller verneønsket på statsgrunn og konsekvenser om dette ikke gjøres mest kostnadseffektivt ved å verne de mest verdifulle områdene.

Fylkesmannens vurdering: Høringsdokumentet tar utgangspunkt i hele Nordland, og 61,1 km² gjelder for både Lomsdal-Visten og Sjunkan-Misten. 8 700 daa ligger i Lomsdal-Visten.

Når det gjelder rapportene fra Skog og landskap, ser vi at de har hull i forhold til enkelte vurderinger. Rapportene har vært svært forsinket, og nå er det dessverre ikke rom for å gå flere runder.

Statskog SF bemerker at alle MiS-figurer har undertekst, og i enkelte av dem er det åpnet for et begrenset uttak under visse forutsetninger. De mener at dette ikke framkommer, og at betydningen av skogvern derfor er undervurdert. Videre er det to hensynsområder (Virvassdalen og Storelva-Stillelva) hvor Statskog skal ha laget en helhetlig plan før eventuell skogsdrift settes i gang. De mener det er feil at man i sin helhet gjør fradrag for disse arealene.

Fylkesmannens vurdering: I Skog og landskaps rapport er det i avsnittet som vurderer faktorer som påvirker virkesflyten anslått hvor stor reduksjon vernet vil ha på årlig avvirkning. Skog og landskaps rapport er en nyere rapport enn HiNT-rapport 74 fra 2006 som bygger på det samme faktagrunnlaget, oppdaterte utredningsområder og levende skog standarden. Den sier at avvirkningen reduseres med ca 6 500 m³ pr år om en ikke tar hensyn til fradrag. De skriver

videre at anslått avvirkning blir mindre enn dette da det skal tas hensyn til MiS-figurer med mer. De har ikke kommet med et eksakt tall, men sier at reduksjonen vil ligge mellom 20 og 50 %. Hvor stor reduksjonen er, vil avhenge av underteksten på MiS-figurene.

Hattfjelldal kommune viser til HiNT-rapport nr. 74 fra 2006, som sier at et skogvern kan få store konsekvenser for skogindustrien.

Fylkesmannens vurdering: Vi kjenner denne rapporten, og har brukt den i de tilfeller den har vært relevant. Denne rapporten er basert på de samme takstene som Skog og landskap har brukt, men rapporten fra HiNT tar utgangspunkt i mange flere foreslåtte verneområder og areal som ikke er oppdaterte i forhold til denne verneprosessen og kan derfor ikke brukes ukritisk.

Helgelandskraft peker på at det for noen år siden ble gjort en kartlegging av kraftressursene i sidevassdragene til Vefsna. Her er det flere interessante prosjekt, flere av dem så store at de ikke kan betegnes som småkraft. Om et vern av Vefsna åpner for utbygging i sidevassdragene, så vil dette skogvernet stoppe det. Skogvernet vil for dem bety det samme som et fullt vassdragsvern. Dette er ikke belyst i høringsdokumentet. Videre viser de til at de ville hatt konkrete planer i Auster-Vefsna om det ikke var sagt at Vefsna skulle vernes i Soria Moria erklæringen.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen har tatt utgangspunkt i at Vefsna blir verna, noe det på skrivende stund er enda større sannsynlighet for at det blir i og med at det er lagt fram en stortingsproposisjon om dette. Med et vern vil det normalt ikke åpnes for småkraftverk og prosjekter som er større enn dette. I stortingsproposisjonen er det lagt opp til at en skal fristilles fra grensa på 1 MW som maksimal installert effekt. Det presiseres imidlertid at det skal være differensiert forvaltning og at forvaltningen skal skje i lys av vanndirektivforskriften og rikspolitiske retningslinjer for vassdrag, vernevedtaket for Vefsna og Vefsna som nasjonalt laksevassdrag. Det presiseres at Olje og Energi departementet mener potensialet for små kraftverk i Vefsna er lite da nedslagsfeltet inneholder store områder med urørt natur og store naturverdier (St. prp. nr. 53 (2008-2009) Verneplan for vassdrag - avsluttende supplering). Kartleggingene i forbindelse med skogvernet har også vist store verdier, og Fylkesmannen anser det derfor som lite sannsynlig at det vil gis tillatelse til utbygging her, uavhengig av opprettelse av naturreservat.

Områdestyret Nordland krever konsekvensutredning for samlet påvirkning for reindrifta i Nordland.

Fylkesmannens vurdering: På Helgeland er det gjort analyser i forhold til skogindustrien, men industri med dette omfanget har man ikke nord for Saltfjellet. I motsetning til skogindustrien er forskriftene tilpasset slik at det skal være mulig å drive reindrift innenfor de ulike områdene. Etter forskrift om konsekvensutredning av 01.04.05 skal hvert vernetiltak vurderes etter arealkrav for konsekvensutredning uavhengige av hverandre (§ 2c). Selv om vi hadde vurdert områdene innenfor hvert reinbeitedistrikt samlet ville ingen av disse kommet over arealkravet for konsekvensutredning. Når det gjelder de ulike konsekvensene for reindrifta har de kommet fram både gjennom møter, befaringer og høringen.

Nord – Salten Turlag og Salten Friluftsråd beklager at utredningen har lagt betydelig mer vekt på verneinteresser enn friluftinteresser, og at det ikke er gjort en grundigere jobb for å synliggjøre denne interessen i utredningen. Konsekvensene for friluftsliv er heller ikke vurdert. Salten Friluftsråd peker på at verdisettingen og beskrivelsene i friluftskartleggingene for kommunene burde være et godt utgangspunkt for å beskrive denne interessen og vurdere konsekvensene. Nord – Salten Turlag bruker som eksempel Sagvassdalen i Hamarøy som er et viktig friluftsområde som ikke er omtalt i høringsdokumentet.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at friluftinteressene og konsekvensene for friluftsliv ikke kom godt nok fram i høringsdokumentet. Selv om hovedformålet med vernet er å sikre det biologiske mangfoldet, vil forskriftene for de foreslåtte verneområdene i så stor grad det er mulig sikre det tradisjonelle friluftslivet. Det er åpnet for blant annet brenning av bål, jakt, fiske, rydding av stier og telting.

Lovgrunnlaget

Hattfjelldal Arbeiderparti og Nordland reindriftssamers fylkeslag mener at naturvernloven ikke gir adgang til å svekke samiske interesser, og peker på at samene er anerkjent som rettighetshavere med større rettigheter enn staten. Hattfjelldal Arbeiderparti mener også at samene blir satt i en vanskelig situasjon når de blir presset til å bli kriminelle i forhold til sine rettigheter som å ta ut virke til samisk sløyd, bygging av kåter og generelt uttak av emner ellers.

Fylkesmannens vurdering: Stortinget har bestemt at arealvern er en av virkemidlene Norge skal bruke for å stoppe utryddingen av arter, og i den forbindelse er det en mal for hvordan verneforskrifter skal utformes. Denne malen utvikles kontinuerlig i forhold til samfunnets utvikling, og forskriftene er hjemlet i naturvernloven.

Samerettsutvalget II (SRU II)

Arbor Hattfjelldal, Grane kommune og Hattfjelldal kommune mener at prosessen må stoppes inntil det har kommet en avklaring av SRU II. Det er usikkert hvordan konsekvensene av en ny forvaltningsmodell blir, og det påstås at det i verste fall kan det være snakk om dobbelt skogvern.

Fylkesmannens vurdering: Det vises til "NOU 2007:13 Bind B. Den nye sameretten. Utredninger fra Samerettsutvalget. Del III – Utvalgets vurderinger og forslag, kapittel 16-24". I kapittel 20.5.6.2 og 20.5.6.5 er båndlegging av verneprosesser som omfatter naturreservat omtalt, og et enstemmig samerettsutvalg mener at det ikke er behov for å stoppe disse verneplanprosessene.

Annet

Hattfjelldal kommune stiller seg bak Arbor Hattfjelldals uttalelse. Kåre Nilsen stiller seg bak Bjarne Johnsens uttalelse.

Naturvernforbundet i Nordland og Norges Naturvernforbund har gitt felles uttalelse. De er referert som Naturvernforbundet i dette dokumentet.

5.2. Generelle merknader til verneforslaget

Verneplanen som helhet

NOF Nordland er positiv til opprettelse av alle de 28 foreslåtte områdene på Helgeland. FNF-Nordland mener skogvern er et viktig og nødvendig arbeid for å stoppe tap av biologisk mangfold og støtter derfor planen. De mener varierte og artsrike skoger er viktig for naturopplevelse og friluftsliv. Også Naturvernforbundet mener at områdene som er på høring har høy rekreasjons- og opplevelsesverdi og peker på at all hogst vil være med på å senke denne opplevelsen. De mener at Norge har store problemer med å ivareta og sikre mangfold av arter og skogtyper i tilstrekkelig grad til å hindre at de kommer på rødlista eller utrykkes om ikke gjenværende skog vernes. De mener derfor at alle områdene i denne planen må vernes, og spesielt de med verdi *** eller ****dekker opp så store mangler at de ikke kan tas ut.

Varntresk grendelag peker på at dette er meget populære friluftsområder som brukes til naturopplevelse og rekreasjon, og mener dette vil bli vanskelig etter et eventuelt vern.

Fylkesmannens vurdering: Verneforskriftene setter ikke begrensinger på tradisjonelt, ikke-motorisert friluftsliv.

FNF-Nordland, Jan Gunnar Sande og Naturvernforbundet mener det er bra at det nå tas initiativ til vern på Statskogs grunn. Her har skogen vært drevet hardt i mange årtier, og for å ta vare på de siste områdene med gammelskog og stoppe utrydding av det biologiske mangfoldet er det avgjørende at disse områdene vernes. Helgeland museum er positiv til opprettelsen av alle områdene, og mener at områder med liten eller middels verdi for skogbruket bør være uproblematisk å verne. De mener også at dette er i tråd med Stortingets målsetting. Naturvernforbundet mener at dette forslaget utgjør en liten del av den produktive skogen i regionen. Videre mener de at det er en sterk overdrivelse at dette er avgjørende for skogindustrien. De etterspør videre hvorfor det ikke er satt "ingen konsekvens for skogbruket" på enkelte av lokalitetene da det er åpenbart at dette gjelder flere. Her vises det for eksempel til uttalelser fra Statskog angående Indre Pantdalen, hvor det sies at de aldri skal hugge.

Naturvernforbundet mener også at Statskog har drevet rovdrift på skogen i lengre tid, og at svært store arealer med hogstflater/ungskog/monokulturer må betegnes som økologiske katastrofeområder. Det er viktig at resten av gammelskogen vernes for å oppfylle den nasjonale målsettingen om at det skal forekomme livskraftige bestander av alle arter der de forekommer. Naturvernforbundet mener at elgbestanden i regionen bør reduseres kraftig da den er for stor og beiter ned osp, selje og rogn som er viktige verter for mange lavarter.

Naturvernforbundet mener at en må prioritere de mest verdifulle områdene. Om en ikke verner de mest verdifulle områdene, må det større arealer til for å dekke opp de samme manglene.

Byrkije reinbeitedistrikt er i utgangspunktet positive til vern da dette sikrer områdene de bruker til reindrifta mot inngrep, men samtidig vil det føre til at de blir avskåret fra en del rettigheter. Et vern vil føre til større press på områdene som ikke er verna.

Fylkesmannens vurdering: Mange av konfliktene mot reindriftnæringa er løst da det kom nye retningslinjer for verneforskrifter i perioden denne verneplanen var ute på høring. Dette er omtalt i senere avsnitt.

Nordland fylkeskommune tar den foreslåtte verneplanen til orientering. De ber om at det for Sirijorda, Geitklauvmyra, Danielåsen, Stovassåsen, Auster-Vefsna, Mellingsdalen, Litle Fiplingdalselva, Bjerkadalen og Storelva-Stillelva blir tatt hensyn til kommunens merknader for å oppnå en god balanse mellom bruk og vern. De ber Fylkesmannen om å gå i en ny dialog om vern, verneform og grenser.

Fylkesmannens vurdering: Innspill fra kommunene er vektlagt og vurdert opp mot verneverdier og andre interesser. Det vises her til omtale av de enkelte områdene.

Hattfjelldal Jakt og Fiskelag har forståelse for vern, men mener at forskriftene må tilpasses lokale forhold så tradisjonelle aktiviteter fortsatt kan drives.

Fylkesmannens vurdering: Forskriftene vil tilpasses lokale forhold så langt det er mulig.

Helgeland regionråd og Vefsn kommune peker på at dette ikke er et konfliktfritt vern til tross for at det er på Statsgrunn. Hattfjelldal kommune mener det ikke er mindre konfliktfylt å verne på Statskogs grunn i og med at Statskog SF eier 90 % av grunnen i kommunen. Hemnes kommune peker på at det har vært stor lokal motstand mot vernet på de steder Fylkesmannen har hatt folkemøter. Varntresk grendelag mener det er nok vern nå, og protesterer mot verneplanen. De sier at den som har bestemt at det ikke blir konflikter når en verner på Statskogs grunn har undervurdert lokalbefolkningens kampvilje. De forlanger at dette skal behandles politisk. På folkemøte i Hattfjelldal 03.02.08 ble det pekt på at dette er et omfattende vern som går ut over folks trivsel. På samme måte ble det i Hemnes 11.02.09 sagt at verneforskriftene bare tilpasses de tilreisende, og ikke lokalbefolkningen. Nordland reindriftssamers fylkeslag mener det ikke legges opp til den frivilligheten som er omtalt i St.meld. 25 (2002-2003).

Fylkesmannens vurdering: St.meld. 25 (2002-2003) sier at framtidige skogvernprosesser skal foregå etter to hovedformer: vern av statsgrunn og frivillig vern. Dette gjelder i forhold til grunneier, og ikke i forhold til "omgivelsene" ellers. Bakgrunnen for at Stortinget har gitt oppdrag om at vern skal utredes på statseid grunn og ved frivillig vern er at en ønsker å sikre verneverdiene på en måte som gir mindre konflikter. I utgangspunktet er statlig vern av statsgrunn mindre konfliktfylt enn statlig vern av privat grunn. Fylkesmannen i Nordland er klar over at den store andelen statsgrunn i Nordland, og Statskogs viktige rolle ved levering av virke til industrien i fylket, medfører større interessekonflikter enn i andre regioner i landet. Derfor er det gjennomført mer omfattende utredninger enn vanlig ved skogvern på statens grunn. Dette endrer imidlertid ikke oppdraget om utredning av vern som Fylkesmannen har fått.

Områdestyret for reindrifta i Nordland er kritisk til etablering av vern i henhold til verneplanen da dette vil føre til at reindrifta mister mange av sine rettigheter ved at de blir søknadspliktige. Søknadsplikten medfører merarbeid og kan føre til at samene blir nektet å gjennomføre nødvendige arbeidsoperasjoner. Også Voengel Njarke reinbeitedistrikt er sterkt uenig i at områdene skal fredes siden dette er den strengeste verneformen og det vil få dramatiske følger for deres muligheter for å videreføre samiske næringer.

Fylkesmannens vurdering: Vi viser til avsnittet om forskrifter, samt kap. 20.1.1 i "NOU 2007:13 Bind B. Den nye sameretten. Utredninger fra Samerettsutvalget. Del III – Utvalgets vurderinger og forslag, kapittel 16-24". Dette avsnittet peker blant annet på at arealvern står i en annen stilling enn irreversible tiltak som kan få virkninger for bruk av grunn og ressurser. En viktig forskjell er blant annet at vedtak om områdevern ikke medfører at noen får tillatelse til bestemte former for bruk, utnyttelse eller inngrep, men tvert i mot vil begrense mulighetene til framtidige inngrep i området. Dette kan være med på å opprettholde naturgrunnlaget for samisk kultur.

Hattfjelldal kommune peker på at statsministeren har sagt at jobb nr. 1 i forbindelse med finanskrisen vi nå opplever er å sikre arbeidsplasser. Å båndlegge arealene på denne måten er å gå motsatt vei i og med at grunnlaget for arbeidsplasser og sysselsetting reduseres.

Hattfjelldal kommune har gjentatte ganger fått båndlagt arealer ved vern, og også nå går det flere prosesser parallelt. Denne bit-for-bit-politikken gjør det vanskelig å styre langsiktig.

Vefsn kommune mener at kommunen og Helgeland har bidratt tilstrekkelig til vern. Hemnes kommune er bekymret for det omfattende verneforslaget, da det vil gi store begrensninger for dagens og fremtidens bruk.

Helgeland regionråd peker på at det har skjedd en omlegging av skogbruket hvor det nå tas mer miljøansvar. De mener dette er tilstrekkelig og at det dermed ikke er behov for vern.

Hamarøy kommune, NOF – Ofoten lokallag og Norsk Grotteforbund er positive til vern.

Steigen kommune er positiv til vern i Steigen og oppfatter verneforslaget som i hovedsak lite kontroversielt, særlig fordi alt areal er på statens grunn. Kommunen kan heller ikke se at de foreslåtte verneområdene vil ha nevneverdig negativ betydning for næringsvirksomhet, friluftsliv eller annen bruk av området. Skogressursene ved Storvatnet vil ikke være økonomisk lønnsom å ta ut og skogressursene ved Prestegårdsskogen er forholdsvis små.

Ballangen kommune, Ballangsmark Grunneierlag og Børsvatn Hytte og Grunneierlag er negative til vern i Ballangen. Kommunestyret i Ballangen avviser verneprosessen da de mener den er basert på et faglig uforsvarlig grunnlag. Ballangsmark Grunneierlag mener planen er for omfattende og vil være til hinder for folks bruk av området.

Roar Kofoed peker på at det er for mye vern i Gildeskål og kommunen blir vernet til døde. Det vil være vanskelig for kommunen å øke bosettingen i kommunen når alle områder for verdiskapning vernes.

Fylkesmannens vurdering: Vern etter naturvernloven brukes for områder av stor verdi for biologisk mangfold og eller særlig vakre/enestående landskap. Det er en nasjonal oppgave å sikre områder gjennom vern og Stortinget har gitt føringer for dette arbeidet.

Ballangen kommune stiller spørsmål ved om det er aksept i Stortinget for at naturvernlovens strengeste verneform, naturreservat skal brukes her.

Fylkesmannens vurdering: Stortinget har sagt at et vern skal skje etter naturvernloven. I samarbeidsavtalen mellom Statskog SF og Direktoratet for naturforvaltning står det at vernet i hovedsak skal gjennomføres som nasjonalparker eller reservater. Landskapsvern har ikke vært sett på som aktuelt fra oppdragsgiver og derfor heller ikke vurdert i prosessen. Generelt er landskapsvern for svakt vern for å ivareta skogverdiene da denne verneformen ikke gir et vern av vegetasjonen ut over det som kan påvirke landskapsinntrykket. Områdene nord for Saltfjellet er i hovedsak også for små til å vernes som nasjonalparker. Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn er av en slik størrelse at nasjonalpark kunne vært vurdert, men her går det flere kraftlinjer gjennom området og et slikt inngrep er ikke forenelig med vern som nasjonalpark.

Ballangen kommune og Børsvatn Hytte og Grunneierlag stiller spørsmål ved omfanget av vern i Ballangen. Børsvatn Hytte og Grunneierlag peker på at Ballangen kommune må avgi hele 10 % av sitt areal til vern når stortingsmelding nr. 25 (2002 – 2003) anslår at skogvern skal omfatte ca 4 % av den totale produktive skogen i landet.

Fylkesmannens vurdering: Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Skogforsk gjennomførte i 2001-2002 en evaluering av det gjennomførte skogvernet i Norge. Der ble behovet for et nasjonalt vern av produktiv skog satt til å være minst ca 4,6 % hvis spesielle tilleggskriterier var oppfylt. I Stortingsmelding 25 (2002-2003) og Stortingets behandling av denne er det ikke vedtatt et prosentvis mål for skogvernet, men det er sagt at skogvernet skal trappes opp og dekke inn de manglene som eksisterer i dagens skogvern. I Ballangen kommune vil det ikke for kommunen være snakk om vern av 10 % av den produktive skogen. Dertil kommer at manglene i dagens skogvern og den generelle fordeling av ulike skogsmiljøer ikke fordeler seg likt mellom kommunene i landet noe som fører til ulik andel av skogvern mellom de ulike kommunene.

Ballangen kommune peker på at i utgangspunktet er ca 20 % av all produktiv skog vernet på grunn av utilgjengelighet.

Fylkesmannens vurdering: Det er Stortinget som har bestemt at et utvalg av naturtyper i Norge skal sikres gjennom vern etter naturvernloven. Disse områdene må ha spesielle naturverdier knyttet til seg.

Eksisterende ressursutnyttelse

Lillian Sæterstad peker på det er økende bruk av utmarksbeite i Hattfjelldal, og at det har vært plukkhogst i mange av områdene frem til det ikke var økonomi i dette ganske nylig. Varntresk grendelag peker også på at området har vært brukt til beite i lang tid, og vil bli det også i framtida. I den forbindelse kan det være behov for tekniske hjelpemidler.

Fylkesmannens vurdering: Verneforskriftene legger ikke begrensinger på beiting innenfor områder som eventuelt blir verna. Videre er det åpning for oppsetting av gjerder, samt visse muligheter til nødvendig næringsmessig motorferdsel.

Areal

Statskog SF oppfatter at Fylkesmannen mener at "Fjellbjørkeskog i marmor-områder i Nordland og Troms" generelt dekker fjellbjørkeskog på kalkrik grunn. De bemerker at mangelanlysene ikke kvantifiserer behovet for vern av de ulike typene, og at det i for stor grad er opp til vernemyndighetene om det er nok eller for lite. De mener at vern av fjellbjørkeskog bør begrenses til Nordland nord for Saltfjellet da Helgeland også har mye annet vern.

Fylkesmannens vurdering: Kalkbjørkeskog-marmortype er en meget sjelden skogtype som oftest dekker små arealer. I velutviklet tilstand er den kjent fra noen få områder på indre Helgeland. Denne skogtypen opptrer på grunnlendte marmorrygger, og kan ikke sammenlignes med høgstaudebjørkeskog generelt. To viktige områder for denne skogtypen er Raudvassåsen og Storelva-Stillelva. I og med at denne skogtypen er så sjelden og stort sett er begrenset til indre Helgeland, kan ikke vernet av fjellbjørkeskog begrenses til nordlige deler av fylket.

Hattfjelldal kommune sier at de i dag har verna 27,7 % av kommunens landareal og 4,2 % av det produktive skogarealet. Ved full gjennomføring av dette vernet vil andelen være oppe i henholdsvis 32,5 % av totalarealet og 25 % av det produktive skogarealet.

Fylkesmannens vurdering: Hattfjelldal kommune har i følge HiNT-utredning 74 (2006) et produktivt skogareal på 456 000 daa. Eksisterende produktiv skog som er vernet er ca 13 300 daa, og ca 33 000 daa av den produktive skogen vurdert i denne verneplanen ligger i Hattfjelldal. Dette tilsier at ca 2,9 % er vernet, og at 7,2 % foreslås vernet. Om alt dette blir vernet, vil 10,1 % av Hattfjelldals produktive skog være vernet.

Naturvernforbundet peker på at om en skal nå målet om 4,6 % er det ikke rom for å ta ut lokaliteter. En er allerede nede på 4,6 % nå, og det er langt unna det anbefalte målet på 9,3 %. Områdestyret for reindrifta i Nordland peker på at stortingsmeldingene sier 4,6 %, men at energi- og miljøkomiteen i stortinget ikke var enig i dette.

Fylkesmannens vurdering: Det er korrekt at energi- og miljøkomiteen ikke var enige i 4,6 %, men de har sagt at de verdifulle lokalitetene skal vernes. Dette kan bety både mer og mindre enn 4,6 %.

Naturvernforbundet peker på at jo større områdene er, jo større rom for naturlig dynamikk og variasjon. Dette vil øke verdien av friluftsliv.

Urørthet

Hattfjelldal kommune og Vartresk grendelag mener det er direkte feil å si at områdene er urørte. De mener områdene er et resultat av aktivt skogbruk og at det finnes veger, skogstuer, plantefelt med mer som bekrefter dette. I tillegg peker Vartresk grendelag på at det finnes andre inngrep som kraftoverføringslinjer, malmleiting, beiting og jakt. Også Lillian Sæterstad mener at det biologiske mangfoldet er et resultat av mange generasjoners bruk av arealene, med både hogst og beite, og at et vern vil føre til tap av biologisk mangfold.

Hemnes snøskuterforening peker på at to av områdene i Hemnes er berørt av tyngre tekniske inngrep i form av høyspentlinjer, moderne skogsdrift, veger og andre tyngre tekniske inngrep. Det stilles derfor spørsmål ved intensjonen ved valg av områder som foreslås verna.

Voengel Njarke reinbeitedistrikt mener at det er takket være samenes tilstedeværelse at områdene er urørte.

Fylkesmannens vurdering: Storting og regjering har bestemt at arealvern er en av de prioriterte måtene å stoppe tap av biologisk mangfold på. Ved skogvern er det ikke et vakkert naturlandskap som er formålet med vernet, men naturtyper, vegetasjonstyper og arter. I mange tilfeller er det inngrep i eller ved verdifulle utforminger, men disse områdene innehar likevel verdier som gir grunnlag for vern.

Verneform

Arbor Hattfjelldal, Grane kommune, Hattfjelldal Arbeiderparti og Hattfjelldal kommune mener at dette ikke er et skogvern, men et totalvern som også omfatter alle andre naturressurser og stopper utnyttelsen av andre ressurser i og i nærheten av eventuelle naturreservat. Grane kommune ønsker en mildere verneform enn naturreservat. Hattfjelldal kommune peker på at naturreservat er den strengeste verneformen, og at denne på sikt vil motvirke og hindre det man ønsker å verne.

Fylkesmannens vurdering: Det er i dag tre aktuelle verneformer for vern; nasjonalpark, landskapsvern og naturreservat. Områdene er for små til at nasjonalpark er aktuelt, og landskapsvern gir ikke tilstrekkelig vern mot hogst. Naturreservat er derfor den naturlige verneformen når det gjelder vern av skog (biotopvern). Også ved stortingets behandling av St.meld. nr 25 (2002-2003) ble det sagt at verneform skal være naturreservat.

Avgrensing

Statskog SF mener at en gresnedragning gjennom ensarta ungsogsbestander er lite ønskelig da dette krever stor aktsomhet og risiko ved fremtidig drift. Om det likevel gjøres, krever Statskog en tett merking som hindrer usikkerhet i fremtiden. Videre vanskeliggjør rette streker fri terrengutnyttelse da det naturlige er å følge terrenget.

Statskog SF mener prinsipielt at arealer over skoggrensen (500 -550 m.o.h.) bør tas ut av verneforslaget. Disse arealene inneholder ingen registreringer av direkte betydning for skogvernet.

Fylkesmannens vurdering: Miljøverndepartementet har sammen med de andre departementene startet arbeidet med å forberede en strategi for tilpasninger til klimaendringer i Norge. I den forbindelse har Direktoratet for Naturforvaltning utarbeidet en rapport: Klimaendringer – tilpasninger og tiltak i naturforvaltningen (Direktoratet for naturforvaltning rapport 2007-2). I den rapporten er blant annet et av tiltakene å sørge for noen store verneområder med store klimagradienter. Grensene er ellers foreslått ut fra å få en god arrondering med grenser som er gjenkjennelig i terrenget for å fange opp hele økosystemet. Å ta med områder over skoggrensen er både gjort for å få en god arrondering og for å sikre det biologiske mangfoldet i et langsiktig perspektiv.

Statskog SF peker på at målet med etablering av naturreservatene er å øke andelen produktiv skog vernet etter naturvernloven, og slik bidra til at et representativt utvalg av de typiske og sjeldne/truede elementene i norsk skogs natur bevares for ettertiden. God arrondering fører til at

annet areal naturlig følger med for at områdene skal få god avgrensing. Disse arealene båndlegger andre ressurser for framtidig utnyttelse, og prosessen må veie vernet opp mot de interesser som da ikke lenger kan utnyttes. Fjell, vann, myr og den uproduktive skogen vil ikke være tellende areal i skogvernsammenheng, da det ikke inneholder produktiv skog.

Fylkesmannens vurdering: Vi har vurdert verneinteressene opp mot andre samfunnsinteresser gjennom hele prosessen. I NINA sin evaluering av skogvernet i Norge (NINA fagrappport 54) vises det til at produktiv skog er et viktig mål for flere av skogverdiene, blant annet biologisk mangfold. Samtidig peker de på at andelen produktiv skog vil variere mellom vegetasjonssonene i landet, med en mindre andel produktiv skog nordover i landet. I tillegg vil det som Statskog SF peker på også følge med annet areal for å få god avgrensing.

Nordland fylkeskommune ber om at det foretas grensejusteringer i samråd med Statskog slik at vernet areal justeres med den hensikt å unnta produktive skogarealer med god driftsøkonomi som ikke omfatter nøkkelbiotoper og standarder for Levende skog.

Fylkesmannens vurdering: Verneverdiene er ikke bare knyttet til kjerneområder, men også til helheten av området. Den produktive skogen er et viktig mål for flere av skogverdiene og det er ofte i de produktive skogene den høyeste andelen av det biologiske mangfoldet finnes. Vi ser det derfor som lite hensiktsmessig å ta ut arealer med produktiv skog som ikke omfatter nøkkelbiotoper/levende skog standard ut fra et verneperspektiv. Dette vil føre til at verneområdene blir små, fragmenterte og store verneverdier vil bli utelatt.

Grane kommune og Nordland fylkeskommune ønsker at grensene for de foreslåtte naturreservatene justeres så arealer med god driftsøkonomi og som ikke er omfattet av nøkkelbiotoper/levende skog standarder tas ut fra verneforslaget.

Hattfjelldal kommune krever at områder som omfatter arealer hvor det er gjort store grunnlagsinvesteringer i fremtidig skogproduksjon gjennom skogsveger, planting, grøfting med mer tas ut av verneplanen.

Hattfjelldal kommune krever at områder som omfatter elver og bekker som kan utnyttes til vannkraft tas ut av verneplanen. Statskog SF mener at grensedragingen må gjøres slik at energiprojekter kan utnyttes og eventuelt innarbeides i verneforskriftene. Nordland fylkeskommune ber om at områdene hvor det er planer for utbygging av kraft, vurderes spesielt i forhold til samfunnets behov for miljøvennlig energi.

Fylkesmannens vurdering: Verneverdiene er ikke bare knyttet til kjerneområder, men også til helheten av området. Fylkesmannen ser det derfor som lite hensiktsmessig å ta ut arealer med god driftsøkonomi som ikke omfatter nøkkelbiotoper/levende skog standard ut i fra et verneperspektiv. Dette vil føre til at verneområdene blir små og fragmenterte, noe som på sikt vil ha uheldig innvirkning på enkelte av verneverdiene. Om en tar med "hele" området vil det ivareta helheten og føre til mindre behov for vern også i framtida. Videre mener vi at når hensikten med dette vernet blant annet er å oppfylle den store mangelen "bekkekløfter" i dagens skogvern, så er det også vanskelig å ta ut områder med elver og bekker.

Statskog SF mener at det er svært viktig at formålet med vernet avgjør hvilke områder som vernes, og at en her bør fokusere på produktiv skog. Når andre arealer tas med, vil det ramme fellesskapets utnyttelse av for eksempel energi-, grus- og mineralutvinning og motvirke statens politikk på de områdene. Statskog SF mener det er viktig at arealer uten produktiv skog veies opp mot eventuelle andre samfunnsinteresser. Det pekes videre på at disse arealene sannsynligvis heller ikke bidrar til mangeloppfyllelse.

Lillian Sæterstad og Varntresk grendelag (i Hattfjelldal kommune) antar at å strekke verneområder mellom fjelltopper kun har som hensikt å oppfylle areal. Dette virker uriktig da skoggrensa er lavere enn toppene. Varntresk grendelag mener dette er meningsløst. Også Vefsn kommune synes det virker som om arealoppfyllelsen er det viktigste, og at det ikke er så viktig hva som vernes. De mener at en ved like verneverdier bør velge den lokaliteten med minst konsekvenser for næringsutøvelse.

Fylkesmannens vurdering: Det presiseres at verneverdiene er grunnlaget for vern, ikke et ønske om å øke arealprosenten. Når det gjelder inkludering av områder uten skog, gjøres dette for å dekke hele økosystemet, samt at det er en nasjonal strategi å ha store verneområder med store klimagradianter, dvs høydegradianter med mer (jf, DN-rapport 2007-2 Klimaendringer – tilpasninger og tiltak i naturforvaltningen).

Naturvernforbundet mener at, det biologiske mangfoldet vil kunne økes på sikt ved å inkludere plantefelt.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen har i enkelte tilfeller valgt å inkludere (yngre) plantefelt og hogstflater. Dette har primært vært for å få til en god og fornuftig arrondering, men de fleste av områdene har i tillegg også et stort potensial som restaureringsområder.

Konsekvenser

Voengel Njarke reinbeitedistrikt peker på at tre områder ligger innenfor deres reinbeitedistrikt. Videre peker Ildgruben reinbeitedistrikt på at det ligger åtte områder innenfor deres reinbeitedistrikt og at område 10, 16, 23, 27 og 28 berører svenske samebyer. Ildgruben reinbeitedistrikt har flyttelei og barmarksbeite i alle unntatt Henrikstjønn, og det foregår merking i de fleste.

Hattfjelldal Jakt og Fiskelag mener dette er et omfattende verneforslag sett i forhold til kommunens sterke tradisjoner med utmarksbasert næring, jakt, fiske og friluftsliv. Strengt forskifter vil legge restriksjoner på allmennhetens tilgang til dette, for eksempel fyring av bål.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen er ikke enig i at verneforslaget legger store begrensninger på jakt, fiske og friluftsliv. Jakt, fiske og ferdsel er ikke regulert, samtidig som det er gjort endringer i forhold til bålpyring.

Statskog SF peker på at den produktive skogen i verneforslagene samt eksisterende vern i de fem berørte kommunene utgjør ca 40 % av all produktiv skog som er verna i Nordland.

Fylkesmannens vurdering: Produktiv skog i de fem kommunene utgjør ca 35 % av all produktiv skog i Nordland. Andelen ved maksimalt vern er derfor litt over, men med de reduksjoner som gjøres her mener Fylkesmannen at de fem kommunene ligger på den andelen som er naturlig ut i fra hvor den produktive skogen er lokalisert.

Arbor Hattfjelldal peker på at Bergene-Holm Nesbruket har lagt ned og at Arbor dermed har mistet 20 000 m³ med biprodukter til gode priser. I tillegg anslås en reduksjon på 3-5 000 m³ som følge av vern. Dette utgjør ca 25 % av virkestilgangen fra Helgeland. NHO Nordland mener Arbor Hattfjelldal står i fare for å miste 20-50 % av virket.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at et eventuelt vern ikke ville ha hatt noen positiv effekt på Bergene-Holm Nesbrukets videre eksistens som sagbruk. Fylkesmannen ser også at Arbors tilgang på rimelig virke blir begrenset som følge av nedleggingen av Bergene-Holm Nesbrukets sagbruksvirksomhet men mener at Nesbruket også i framtiden vil kunne levere spon fra den driften de legger opp til nå.

Skog og landskap har beregnet den årlige reduksjonen i tilgjengelig virke til å være mellom 4 og 10 000 m³. Det er svært lite sannsynlig at Arbor Hattfjelldal alene må bære denne reduksjonen, spesielt da mye av det som vernes er sagtømmer og ikke Arbors primære virke.

Fylkesmannen ser at vern av nærliggende skog vil føre til økte transportkostnader og dermed også totalutgifter da skog må hentes fra områder som ligger lengre unna. Det vises her til kapitlet om kompenserende tiltak.

Arbor Hattfjelldal sier at om et vern ikke medfører kompensasjon med likeverdig virke og virkeskostnader, må det regnes med en vesentlig reduksjon eller nedlegging av Arbor vurderes.

Statskog SF peker på at potensialet for fornybar energi i form av vannkraft og biobrensel er stort i disse områdene. Hvis skogvernet i for stor grad påvirker lokal virkestilgang kan det medføre at den lokale satsingen på bioenergi i mange tilfeller ikke kan gjennomføres.

Fylkesmannens vurdering: Uttak av virke til bioenergi vil bli påvirket på samme måte som uttak av virke til andre formål ved et vern.

Oppsyn

Naturvernforbundet mener det må føres et regelmessig og forsterket oppsyn i områdene.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener det er viktig at det med et eventuelt vern følger midler til et tilstrekkelig oppsyn. For de nye reservatene på Helgeland bør det være ressurser til ett årsverk. Om dette skal løses gjennom tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten eller nyopprettede SNO-stillinger må Statens naturoppsyn avgjøre, men Fylkesmannen anbefaler for Mellingsdalen sin del at det kjøpes tjenester fra Namsskogan fjellstyre da de er godt kjent og har lang fartstid her og adkomsten er fra Trøndelagssiden.

Virkestilgang

Arbor Hattfjelldal peker på at Norske Skog, Salten Verk m.fl. mottar statstøtte gjennom politikerstyrte kraftavtaler, noe som gjør at de har et fortrinn. Videre opprettes vedprodusenter som staten subsidierer, noe som gjør at prisen på bjørk og levering er vanskelig.

Arbor Hattfjelldal peker også på at Allskog prioriterer Norske Skog fremfor lokalt næringsliv.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen registrerer at Allskog velger å levere virke til Norske skog, noe som skyldes at omsetting av virke styres av markedet. Slik Fylkesmannen oppfatter det mener Arbor at de lettere får tilgang til virke fra Statskog og at de frykter at vern kan medføre mindre tilgang av virke fra Statskog og derved problemer med tilgang på tilstrekkelig virke da konkurransen i markedet er hard. Fylkesmannen i Nordland mener dette er belyst gjennom utredningen fra Skog og Landskap, en utredning som følger prosessen fram til behandling i Regjeringen.

Arbor Hattfjelldal peker på at bortfall av virke vil føre til økt prispress på gjenværende virke. De peker også på at det har vært en dramatisk økning i transportkostnader, noe som har vært med på å vanskeliggjøre tilgangen på virke. Naturvernforbundet peker på at Fylkesmannen i 2008 ble gitt fullmakt til å bevilge kr 1 400 000 i transportstøtte, og at også Troms og Finnmark har midler til dette. De mener derfor at det ikke er avgjørende med lokalt virke.

Fylkesmannens vurdering: Transportstøtteordningen som Naturvernforbundet viser til kan ikke videreføres slik den har vært inntil 2008. Ordningen er ikke lenger godkjent av ESA (EFTAs overvåkningsorgan). Eventuelle kompensasjonsordninger må derfor være av en annen art.

Arbor Hattfjelldal peker på at importen fra Sverige er kraftig redusert. For Arbor sin del var det laveste på 50 år i 2007. Dette er ringvirkninger fra Russlands eksportavgifter. Dette skaper vansker over store områder, blant annet har Finland måtte gå inn med krisepakker for å opprettholde sin industri. Naturvernforbundet på sin side peker på at det importeres virke fra Sverige og andre deler av Norge. Videre er det planta skog på kysten som snart er klar for avvirkning. På Østlandet har tidligere avvirkning vært praktisert mye, og det kan også gjøres på Helgeland. Ellers vises det til tynning og heltredrift.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen er kjent med at tilgangen på virke østfra er kraftig redusert, noe som skyldes økning av eksportavgiftene fra Russland. Dette er ikke bare noe Arbor Hattfjelldal lider under, men noe som har stor betydning i hele Norge, Sverige og Finland. Fylkesmannen mener at skogavvirkningen på Helgeland nå er inne i en "overgangsperiode" før tidligere overavvirkede arealer kan benyttes igjen. I tillegg kommer økende avvirkning på store tilplantede arealer i kyst- og fjordstrøkene over store deler av Nordland. Fylkesmannen ser det som en kortsiktig og uheldig løsning å begynne med tidligere avvirkning for å tilfredsstille skogbruksindustriens behov, men mener også at skog med så store verneverdier må sikres gjennom vern om en skal følge føringene i oppdraget Fylkesmannen har fått. Fylkesmannen mener derfor regjeringen bør vurdere ordninger som kan løse eventuell kortsiktig underskudd på virke til denne regionen.

Ytterligere vern

Jan Gunnar Sande (Hemnes kommune) håper at det administrativt freda området Grøftrem blir utvidet og freda. Han foreslår også en buffersoner på 100 meter rundt hele området for å bedre ta vare på skogen som ble freda i 1905. En utvidelse av denne lokaliteten etterspørres også av Naturvernforbundet. Jan Gunnar Sande mener også at det gamle forslaget om Okstindan

nasjonalpark bør vurderes, og peker på at dette nå er tatt fram av Hemnes Venstre. FNF-Nordland mener arbeidet med skogvern må videreføres etter at denne verneplanprosessen er avslutta.

Naturvernforbundet peker på at flere av områdene som vurderes i denne verneplanen har store naturverdier på tilgrensende privat grunn. De peker på at disse må vernes, jf energi og miljøkomiteens flertallsuttalelse om at de viktigste lokalitetene skal vernes.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen gjennomfører denne verneplanen på bakgrunn av oppdrag fra storting og regjering. Det er pr i dag ikke signaler om flere store verneprosesser lik denne, men samtidig vil ordningen med frivillig vern gå videre.

Forvaltningsmyndighet

Ballangen kommune peker på at hvis det blir vern må det avklares hvem som er forvaltningsmyndighet. Den rollen kan kommunen få. Det er et prinsipp at forvaltning legges til lavest mulig organ som ligger nærmest brukerne.

Fylkesmannens vurdering: Det er Direktoratet for naturforvaltning som har myndighet til å fastsette hvem som skal ha forvaltningsmyndighet.

Energi

Statskog SF oppfatter det slik at energipotensialet ikke har vært vurdert i verneprosessen. Norge har forpliktelser for ny klimavennlig energiproduksjon. Statskog SF har tatt konsekvensene av dette og har startet arbeidet med utvikling av prosjekter og tilrettelegging for klimavennlig energiproduksjon.

Nordland fylkeskommune ber om at de verneområdene hvor det er planer for utbygging av kraft vurderes spesielt i forhold til samfunnets behov for miljøvennlig energi.

Statskog SF har analysert potensialet for vannkraft for områdene som er berørt av verneplanen. Prosjektene i de enkelte verneområdene er summert og samlet er det funnet en årsproduksjon på 121,40 GWh som vernet vil stoppe. Dette vil gi en nettoverdi på ca 284 millioner norske kroner. Prosjektene er fordelt med 43,07 GWh i Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn, 19,48 GWh i Langvassdalen – Ruffedalen, 20,52 GWh i Sagvassdalen og 38,33 GWh i Norddalen. I flere av disse områdene har Statskog SF foreslått grenseendringer slik at hele eller deler av potensialet kan utnyttes. For hovedprosjektet (28 GWh) i Norddalen har Statskog SF utarbeidet en prosjektskisse.

Fylkesmannens vurdering: I høringsdokumentet skrev vi at Norges vassdrags- og energidirektorat har registrert potensial for småkraftverk i flere av de aktuelle områdene (Norddalen, Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn, Sagvassdalen og Langvassdalen – Ruffedalen), og at det bare var for Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn det var konkrete planer. I vår tilråding har vi justert grensene i Melkevatn – Hjertvatn - Børsvatn slik at planene til Ballangen Energi er gjennomførbare hvis NVE gir konsesjon. Dette gjør at det kun er igjen et kartlagt restpotensial i Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn på 4.85 GWh igjen. I tillegg har vi justert ut et område øst i Norddalen som frigjør ytterligere et potensial på 6.16 GWh. Det vil si at det for Norddalen er hovedprosjektet på 28.3 GWh som ikke er gjennomførbart slik som det er skissert.

Etter våre justeringer er det kartlagte restpotensialet for småkraftverk innenfor de foreslåtte verneområdene på til sammen 73.18 GWh. Dette utgjør 0,3 % av det totale potensialet for småkraftverk i hele landet (25 000 GWh) og 1,9 % av potensialet kartlagt i Nordland (3862 GWh). Dette er en kartanalyse hvor det ikke er tatt hensyn til miljø, eiendomsforhold eller kapasitet i nettet. Statskog SF foreslår å justere grensene for flere av områdene for å utnytte deler av dette restpotensialet (til sammen 62.06 GWh). Dette vil etter vår vurdering gå ut over miljøverdiene i de representative områdene (Langvassdalen – Ruffedalen (10.25 GWh), Norddalen (28.3 GWh), Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn (2.99 GWh) og Sagvassdalen (20.52 GWh)) og derfor tilrår vi ikke at disse justeringene gjennomføres. Flere av justeringene

(Langvassdalen – Ruffedalen og Sagvassdalen) ville også kreve ytterligere inngrep i foreslåtte reservat hvis energipotensialet skal kunne utnyttes.

Statskog SF viser til at utviklingen av behovet for biomasse fra skog til energi vil øke i årene som kommer. Ut fra miljøperspektiv bør det tas sikte på å utnytte lokale ressurser. Som stor skogseier har Statskog SF en viktig rolle som stabil og forutsigbar virkesleverandør i motsetning til mange private små eiendommer. Hvis skogvern i for stor grad påvirker lokal virkestilgang kan det medføre at satsing på bioenergi i mange tilfeller ikke vil kunne gjennomføres. Ut fra den kunnskapen Statskog SF har vil det for områdene nord for Saltfjellet og i Troms innen 2010 være behov for 91 800 – 92 200 tonn råstoff/år fordelt på 12 selskaper i Nordland og Troms.

Fylkesmannens vurdering: Vi ser det som positivt at Statskog SF arbeider mot en klimavennlig energiproduksjon. Vi vil samtidig påpeke at på bakgrunn av samarbeidsavtalen mellom Statskog SF og Direktoratet for naturforvaltning der den verneverdige skogen stilles til disposisjon, er det naturlig at skogressursene til Statskog SF blir berørt av et vern. Et av hovedformålene med vern av skog er å sikre et utvalg av skogsmiljøet mot økt press fra blant annet hyttebygging, kraftindustri, ordinær skogdrift og framtidig satsing på bioenergi. Bioenergi er ikke vurdert for andre kommuner enn Ballangen hvor det er sett på Skog og landskap sin vegetasjons- og skogressurskartlegging som ble gjennomført i 2003 og 2004. Her ble områder med store skogbruksinteresser kartlagt. Blant annet ble de viktigste områdene med bjørkeskog med over 5 m³ per dekar kartlagt. I Ballangen ble det totalt kartlagt 28,1 km² bjørkeskog med slike kvaliteter. Kun 1.2 km² denne skogen ligger innenfor Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn. Når det gjelder Fuglevasslia ligger ingen av den kartlagte bjørkeskogen innenfor. Etter vår vurdering er det dermed ikke fare for manglende tilgang på virke i området selv om mye av arealet ligger på privat grunn. Når det gjelder de andre foreslåtte verneområdene av en viss størrelse (Langvassdalen – Ruffedalen, Sagvassdalen og Storvatnet) er store deler av disse områdene så vanskelig tilgjengelig at en lønnsom drift kan bli problematisk.

Reindrift

Områdestyret Nordland er kritisk til etablering av vern, med begrunnelse i at reindriften gjennom det vern som er foreslått, vil miste mange av sine etablerte rettigheter som nå gjøres søknadspliktige. Dette vil foruten å medføre merarbeid for reindriftssamene, også føre til at reindriftssamene kan bli nektet å gjennomføre nødvendige arbeidsoperasjoner og miste muligheten til å utøve næringen på en forsvarlig måte, samt ivareta kulturgrunnlaget gjennom tradisjonell bruk av naturen. Det vil være vanskelig å forholde seg til grensene i terrenget, innsending av søknader og utløp av eksisterende dispensasjoner. Frostisen reinbeitedistrikt peker på at hvis reindriften bruk av området skal beskrives veldig nøye og må gjennom et ikke reindriftfaglig regime strider det etter reinbeitedistriktets mening mot siidaens selvstyre. Siidaens syn er at områdets verdi er skapt av og bevart fordi reindriften har brukt området. Ved å godta at man må søke om bruk av rettigheter har man i realiteten tapt retten.

Fylkesmannens vurdering: Vi ser at vern på enkelte områder vil gi begrensinger for reindrifta. Dette gjelder spesielt aktiviteter som er søknadspliktige. I forhold til formålet med verneområdene ser vi det likevel som nødvendig å ha barmarkskjøring, oppsetting av gjerder og start/landing med luftfartøy som søknadspliktige. Vi vil samtidig peke på at reindrifta har sterke rettigheter i forskriften. Den er blant annet omtalt i formålet. I kap. 20.1.1 i "NOU 2007:13 Bind B. Den nye sameretten. Utredninger fra Samerettsutvalget. Del III – Utvalgets vurderinger og forslag, kapittel 16-24" pekes det blant annet på at arealvern står i en annen stilling enn irreversible tiltak som kan få virkninger for bruk av grunn og ressurser. En viktig forskjell er blant annet at vedtak om områdevern ikke medfører at noen får tillatelse til bestemte former for bruk, utnyttelse eller inngrep, men tvert i mot vil begrense mulighetene til framtidig utnyttelse av området. Dette kan være med på å opprettholde naturgrunnlaget for samisk kultur. Det er i forskriften gjort flere tilpasninger for reindrifta enn det som var gjort i høringsdokumentet, noe som etter vår vurdering vil løse flere av de konkrete problemstillingene for reindrifta. Det vil også kunne gis flerårige dispensasjoner og dispensasjoner som gjelder flere verneområder innenfor det enkelte reinbeitedistriktet.

Friluftsliv

Forum for natur og friluftsliv Nordland (FNF) anerkjenner at skogvern kan gjennomføres uten å være til hinder for tradisjonelt friluftsliv – herunder også jakt og fiske. Forumet mener at variert og artsrik skog er viktig for naturopplevelse og friluftsliv. Skogvernet i Nordland må videreføres også etter at denne verneprosessen er avsluttet.

Laskestad skole, Nord-Salten Turlag og Salten friluftsråd ser det som positivt at paragrafen med ”forbud mot organisert ferdsel” ikke er tatt med i verneforsalget. Salten friluftsråd håper dette innebærer at forbudet ikke vil inngå i framtidige maler. Nord- Salten turlag peker på at det aller meste av turlaget sin aktivitet kan betegnes som organisert ferdsel; fellesturer i regi av turlaget.

Ballangen kommune, Laskestad skole, Nord-Salten turlag, Salten friluftsråd og Steigen kommune ønsker spesifisering i forskriftene slik at det kommer klart fram at forbud mot telteire, idrettsarrangement eller andre større arrangement ikke skal ramme barnehager, skoler og lokale foreninger. Ballangen kommune peker på at paragrafen synes strengt formulert hvis hensikten er at for eksempel skoler skal kunne bruke områder.

Fylkesmannens vurdering: Vi tilrår at det tilføyes et avsnitt i forskriften som spesifiserer at mer enn 40 personer er forbudt. De fleste arrangement der barnehage eller skoleklasser deltar vil ikke overstige dette antallet.

Gildeskål kommune, Laskestad skole, Nord-Salten turlag og Salten friluftsråd peker på at det er en viktig tradisjon med sanking av urter. Det er naturlig at plukking av urter til mat sidestilles med plukking av bær og matsopp. Salten friluftsråd ønsker at unntaksbestemmelsen om rett til å sanke bær og matsopp endres til: ”Sanking av bær, matsopp og plukking av vanlige urter til mat,” og peker på at hvis det ikke lar seg gjennomføre generelt er det viktigst for utvidelsene av Prestegårdsskogen og Åsen – Kjeldalen naturreservat.

Fylkesmannens vurdering: Vi ser at sanking av vanlige urter til mat er noe som kan være viktig lokalt, både for skoler og andre. Hvis det begrenses til vanlige urter ser vi ingen konflikt i forhold til verneverdiene at ordlyden under generelle unntak i § 4 endres til ”sanking av bær, matsopp og vanlige urter til mat.”

Nord-Salten turlag og Steigen kommune peker på at i flere av områdene er det stier som i noen år har grodd igjen og er i lite bruk. Forskriftene må gjøres slik at disse stiene kan tillates ryddet, merkes og tas i bruk.

Gildeskål kommune, Salten friluftsråd og Steigen kommune peker på at behov for nymerking av stier ikke er fanget opp av forskriftene og ønsker at det under § 5 etter søknad kan gis dispensasjon til: *etablering og merking av nye turløyper*. Salten friluftsråd mener det vil være uheldig for tettstedene Inndyr og Laskestad om de blir avskåret fra all form for videre tilrettelegging av sine nærturområder. Å anlegge en turløype kan både tjene verneformål og friluftslivsinteresser. Å frasi seg retten til å vurdere muligheten til framtidige turløyper virker ikke veloverveid.

Fylkesmannens vurdering: I forslag til forskrift som var på høring var det et direkte unntak for rydding, merking og vedlikehold av navngitte stier under § 4. Vi ser at det senere kan være behov for å rydde andre eksisterende stier. Vi tilrår derfor et nytt punkt under § 5 spesifikke dispensasjonsbestemmelser: ”Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: rydding, merking og vedlikehold av etablerte stier som ikke er navngitt i § 4 nr x.” Dette betyr imidlertid ikke at det skal gis slike tillatelser, men dersom det ikke er i strid med de verneverdier som skal ivaretas kan det etter en nærmere vurdering gis slik tillatelse. Vi ser det som ikke ønskelig i forhold til verneverdiene å åpne for rydding av nye stier.

Nord – Salten Turlag og Salten friluftsråd peker på at det må inn et punkt for områdene under 1 km² om at det kan tennes bål på opparbeidete og velfungerende bålplasser. Salten friluftsråd ber Fylkesmannen begrunne forbudet mot bål i Fiskosura utover at området er under 1 km².

Fylkesmannens vurdering: Vi ser det som lite problematisk at det også tennes bål i områdene under 1 km² og tilrår at det åpnes for å brenne bål med tørrkvist og medbrakt ved i alle områdene. Vi har spesifisert at det ikke er tillatt å ta tørrfuru til bålbrenning.

Vei

Statens Vegvesen forutsetter at vegene kan driftes og vedlikeholdes som før.

Fylkesmannens vurdering: De grensene som går inntil vei er lagt et stykke unna veibanene slik at drift og vedlikehold skal kunne fortsette.

Erstatning og kompensasjon

NHO Nordland peker på at det er viktig med en tett dialog med berørte bedrifter for å kunne få til kompenserende tiltak.

Hattfjelldal kommune har innført allmenn eiendomsskatt og vil tape ca 500 000 kr årlig. De mener de bør få kompensert faktiske eller beregnede tap for tidligere og framtidig bruk.

Fylkesmannens vurdering: Hattfjelldal har hatt eiendomsskatt på verker og bruk i 2008, men har ifølge forpliktende plan for inndekning av underskudd (vedtatt juli 2008) satt opp eiendomsskatt på hus og hytter fra 2009. Budsjettet for 2009 viser at området eiendomsskatt er utvidet i samsvar med dette. Fylkesmannen kan ikke se at et vern endrer kommunens skatteinntekter.

Arbor Hattfjelldal ønsker garanti fra Statskog SF om virke levert til fabrikk til samme pris som før vernet ble gjennomført.

Arbor Hattfjelldal ønsker at Statskog SF overfører fallrettighetene for Krutåga/Bjørkåsen/Stemtjønnbekken til utbyggergruppen Statkraft/Helgelandskraft/Arbor. Dette vil være med på å sikre billig kraft og videre drift.

Arbor Hattfjelldal ønsker at det gis økte bevilgninger til bygging av skogsbilveger og transportstøtte.

Arbor Hattfjelldal ønsker at staten bidrar med finansiering av oppbygging av et sagbruk i Hattfjelldal tilpasset råstoffgrunnlaget i Nordland. Dette vil skape arbeidsplasser og sikre Arbors framtid.

Nordland fylkeskommune ber om at det avsettes ressurser for å bidra til nærings- og bostedsutvikling i den aktuelle regionen.

Fylkesmannens vurdering: Vi ser på at verneplanen lokalt kan føre til at betydelige arealer blir vernet, og at det derfor bør følge kompenserende tiltak med denne verneplanen.

5.3. Merknader til forskrifter

Områdetstyret i Nordland peker på at det er viktig med tydelig og lik forskrift for verneområdene, slik at det er forutsigbare og oversiktlige regler. Det må i størst mulig grad være direkte unntak og ikke søknadsplikt.

Fylkesmannens vurdering: Vi har i forkant av høringen gjort tilpasninger i forskriftsmalen etter innspill fra blant annet kommunene, reinbeitedistrikt og reindriftsforvaltningen. Vi ser at dette har i for stor grad basert seg på kun konkrete behov som har blitt meldt inn slik at de ulike forskriftene har fått ulikt omfang når det gjelder unntak for reindriften. Derfor er det gjort justeringer i vår tilrådning som gir like forskrifter med hensyn på reindriften i de områdene med berørte reinbeitedistrikt (alle bortsett fra Prestegårdsskogen).

Områdestyret Nordland ønsker primært et nytt punkt under § 4: Bestemmelsene i § 3, nr 1-4 er ikke til hinder for: Tradisjonell samisk bruk av området i henhold til Lov om reindrift 15. Juli 2007 og vedtatt distriktsplan. Sekundært ønsker de nye punkt under § 4 generelle unntak:

1. Bruk av snøskuter på snødekt mark
2. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift
3. Nødvendig rydding/vedlikehold av flyttleier og kjøretraseer i reindriften
4. Start og landing med helikopter ved utøvelse av reindrift
5. Reindriftnas nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr
6. Oppsetting av nødvendige midlertidige gjerder for bruk i reindriften
7. Uttak av materialer til tradisjonelt samisk hushold, husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander

Fylkesmannens vurdering: Vi vil peke på at det er gjort mange tilpasninger for at reindriften skal kunne drive videre innenfor de foreslåtte verneområdene. Punkt 1,5 og deler av punkt 7 er tatt inn under § 4 i alle områdene slik at de ikke er søknadspliktige. I forhold til formålet med verneområdene ser det vi det som nødvendig å ha punkt 2, 3, 4 og 6 som søknadspliktige under § 5. Når det gjelder punkt 3 om nødvendig rydding/vedlikehold av flyttleier og kjøretraseer i reindriften har vi tatt dette punktet inn i forskriftene for Fuglevasslia, Langvassdalen – Ruffedalen, Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn og Sagvassdalen på bakgrunn av innspill i prosessen fra reinbeitedistriktene og reindriftsforvaltninga.

Naturvernforbundet mener at formålet med vernet er å ivareta det biologiske mangfoldet og naturtypene, og går derfor i mot forskrifter som åpner for bruk av området og som argumenterer for ytterligere bruk.

Fylkesmannens vurdering: Verneforskriftene blir utformet etter en nasjonal standardmal. Denne tilpasses det enkelte område, men hovedstammen vil være den samme. Denne malen inneholder paragrafer som er utarbeidet etter avtaler med de ulike sektormyndigheter, organisasjoner med mer og tar utgangspunkt i naturvernloven.

Naturvernforbundet peker på at flertallet av områdene er viktige for reindriften, og at det ikke bør legges restriksjoner på beiting av rein i områder som tradisjonelt har vært brukt til dette.

Voengel Njarke reinbeitedistrikt mener forskriftene legger opp til en omfattende begrensning i reindriftnæringa, blant annet ved at myndighetene om nødvendig kan begrense beitebruken.

Fylkesmannens vurdering: Ingen av verneforslagene har noen bestemmelser som regulerer reindriftsbeiting.

Naturvernforbundet mener bålbrenning med tørrkvist bør tillates men at det bør være et totalforbud mot bruk av furu og i reservat mindre enn 1 km². Statskog SF mener at bålbrenning i henhold til lokal forskrift må være tillatt i alle områdene.

Fylkesmannens vurdering: På bakgrunn av innspill foreslår Fylkesmannen at punktet om bålbrenning tas inn i alle verneforskriftene. Vi mener dette vil dempe konfliktene og legitimiteten rundt vernet, samtidig som det ikke vil ha noen negativ innvirkning på verneverdiene.

Statskog SF mener at verneforskriftene er en innskjerping i forhold til frilufsloven når det gjelder bruk av hest og sykkel. De ser at dette i enkelte områder kan være kontroversielt, men mener at det bør innarbeides et punkt i § 5 som åpner for bruk av hest og sykkel i henhold til frilufsloven.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen tilrår for samtlige områder at bruk av hest og sykkel kan tillates etter stier og veger. Dette åpne for en begrenset bruk av dette og dekke de fleste behov, samtidig som verneverdiene blir beskyttet.

Naturvernforbundet mener at det ikke bør tillates merking av stier med mindre dette er påkrevd for å lede ferdsel av hensyn til verneformålet. Statskog SF mener det må tillates ferdsel, vedlikehold og merking av alle veger og brukte stier sommer og vinter. Det må også gis samme

mulighet for traktorveger når målet er å komme til bakenforliggende arealer der det ikke finnes andre alternativer. De mener videre at det bør legges til rette for tilkomst til bakenforliggende arealer gjennom en korridor hvor motorferdsel og terrenginngrep tillates.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen foreslår at det ikke åpnes for nyrydding og nymerking av stier, men at eksisterende stier kan ryddes og merkede stier kan merkes også i fremtiden. Vi mener dette vil ivareta det tidlige og eksisterende behovet, samtidig som naturverdiene bevares.

Eksisterende veger kan brukes, driftes og vedlikeholdes. Dette gjelder også traktorveier som er nødvendige for å komme til bakenforliggende skog og er angitt med navn i verneforskriften.

NOF Nordland er kritisk til at det åpnes for jakt i henhold til viltloven. Et jaktforbud på så små arealer kan være med på å sikre gode levevilkår og produksjon til omkringliggende områder og være med på å stoppe utryddingen av det biologiske mangfoldet. Statskog SF mener det er positivt at det åpnes for midlertidige jakttårn, men mener samtidig at det i § 5 bør åpnes for mer permanente jakttårn.

Fylkesmannens vurdering: Vilt og fisk forvaltes etter særlovene. Når det gjelder oppsetting av permanente jakttårn, mener Fylkesmannen at midlertidige, mobile jakttårn dekker behovet.

Hattfjelldal kommune og Statskog SF krever at det skal være unntak for traseer for motorferdsel i henhold til kommuneplanens arealdel.

Hattfjelldal kommune krever at beiteberettigede skal ha anledning til å bruke motorisert kjøretøy til innhenting av buskap.

Fylkesmannens vurdering: Det er åpning for uttransport av sjukt og skadd bufe i forslagene til verneforskrifter. Imidlertid er det ikke åpning for bruk av motorkjøretøy ved sinking av bufe når de skal hentes ned. Åpne, lovlig skuterløyper vil tas inn i verneforskriftene under § 4, samtidig som det under § 5 gis åpning for omlegging av løypene.

Områdestyret for reindrifta i Nordland foreslår primært at det skal tas inn ett nytt punkt i § 4: ”Tradisjonell samisk bruk av området i henhold til Lov om reindrift av 15. juni 2007 og vedtatt distriktsplan”.

Ildgruben reinbeitedistrikt, Områdestyret for Nordland og Svaipa sameby krever at forskriftene ikke skal være til hinder for barmarkskjøring og bruk av helikopter. De mener reindriften fritt må kunne bruke motoriserte kjøretøy og helikopter uavhengig av årstid. Svaipa sameby mener det er en bedre løsning om ansvarlige myndigheter og samebyen har en avtale om hvordan kjøringen skal foregå. Områdestyret for reindrifta i Nordland mener også at bruk av snøskuter på snødekt mark skal være tillatt. Naturvernforbundet mener at det må åpnes for motorisert ferdsel i forbindelse med reindrift, men at dette skal være søknadspliktig. De mener det bør være etter faste traseer eller korridorer og i samsvar med driftsplaner.

Fylkesmannens vurdering: Etter innspill tas det inn et punkt om snøskuterkjøring i forbindelse med reindrift i § 4 i samtlige forskrifter. Imidlertid vil vi ikke åpne for fri kjøring på barmark og bruk av helikopter. Dette er mer liberalt enn eksisterende praksis, samtidig som en ved søknad kan styre ferdsel for å unngå de mest sårbare områdene.

Områdestyret for reindrifta i Nordland mener at det må tas inn ett nytt punkt i § 4 om at nødvendig rydding og vedlikehold av flyttleier og kjøretraseer i reindriften er tillatt.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener at rydding og vedlikehold av kjøretraseer må være søknadspliktig. Søknadsplikten er viktig for å unngå at særskilte verneverdier blir tatt hensyn til når traseene skal ryddes. Under konsultasjon ble også behovet for å sette opp bruer i forbindelse med disse traseene spilt inn, og de vil tas inn i det samme punktet.

Hattfjelldal kommune krever at det må være tillatt å sette opp gjerder mot rovvilt.

Områdestyret for reindrifta i Nordland mener at verneforskriften ikke må være til hinder for oppsetting av midlertidige gjerder for bruk i reindriften.

Fylkesmannens vurdering: *Oppsetting av gjerder, både i forbindelse med beiting av bufe og forbindelse med reindrift, er i henhold til forskriftsmalen og nasjonale føringer vært søknadspliktig.*

Hattfjelldal Jakt og Fiskelag, Hattfjelldal kommune og Håkon Økland m.fl. krever at det skal være tillatt å ta ut virke til husflidproduksjon. De mener at dette må gjelde både samisk og annen husflid. Også Lillian Sæterstad peker på at det er lange tradisjoner for uttak av virke til både samisk og annet husverk, men at dette ikke lengre kan gjøres etter et vern. Områdestyret for reindriften i Nordland mener at uttak av materialer til samisk hushold, husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander må være tillatt.

Ildgruben reinbeitedistrikt og Områdestyret for reindriften i Nordland krever at reindriften fritt må få ta ut ved og annet virke som er nødvendig i forbindelse med reindriften. Også Voengel Njarke reinbeitedistrikt peker på at det ikke er tatt hensyn til behovet for uttak av virke til gjerder, samisk sløyd med mer, og at dette er i strid med reindriftenloven.

Fylkesmannens vurdering: *I utgangspunktet er alt uttak av virke forbudt innenfor naturreservat. Imidlertid har samer som stammefolk i henhold til FN-konvensjonen en del rettigheter, blant annet uttak av virke til gjerder i reindrift, samisk sløyd med mer, og på bakgrunn av dette er det åpninger for uttak av materialer til slik bruk.*

Nasjonalt standard har tidligere åpnet for dette gjennom § 5, dvs at det har vært søknadspliktig. I siste vedtatte naturreservat, Holmvassdalen i Nordland, er det gjort direkte unntak for dette. Fylkesmannen tilrår derfor at det også gjøres unntak for virke til samisk husflid for samtlige reservater som foreslås opprettet gjennom denne planen. Fylkesmannen tilrår også at det gjøres unntak for uttak av ved og virke i forbindelse med reindrift for samtlige reservater som foreslås opprettet gjennom denne planen.

Fylkesmannen ser at det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å skille samisk og annen husflid. Ut fra ILO-konvensjonen skal det tas hensyn til samiske rettigheter. Innenfor et område med samiske retter oppfatter Fylkesmannen at retten til å utnytte disse ressursene ikke skal være diskriminerende mellom de som bor innenfor det angitte området. Ut fra dette mener Fylkesmannen det må vurderes om det skal stå at det er unntak for uttak av virke til samisk husflid for den samiske befolkningen og andre som tradisjonelt benytter den tilsvarende ressursen.

Hattfjelldal kommune mener at bygging av kraftlinjer må være tillatt.

Fylkesmannens vurdering: *I utgangspunktet mener fylkesmannen det bør være forbud mot bygging av nye kraftlinjer. Om det blir tilfeller der det må vurderes, mener Fylkesmannen at dette skal vurderes etter den generelle unntaksparagrafen og at de gjeldende føringer legges til grunn ved behandling.*

Statskog SF mener bruk av traktor til uttransport av felt storvilt etter eksisterende traktorveger og andre vegger bør tillates uten søknad.

Fylkesmannens vurdering: *Fylkesmannen mener dette er greit og vil foreslå det tatt inn i de verneforskriftene dette gjelder.*

Statskog SF mener verneforskriften er grei for uttak av ved til hytter som ligger innenfor naturreservatene, men mener at en også må ta hensyn til hytter som ligger ved Virvatnet (Virvassdalen) og Gluggvatnet (Raudvassåsen) da de ikke har andre alternativer.

Fylkesmannens vurdering: *Fylkesmannen ser at det i disse to tilfellene ikke finnes andre gode alternativer, og går inn for at det tilføres et punkt i verneforskriftenes § 5 angående uttak til disse hyttene. De aktuelle hytteområdene vil her være navngitte i forskriften.*

Naturvernforbundet mener skogbrann få gå sin naturlige gang uavhengig av årsak, med unntak av områdene hvor spesielle, sjeldne lavarter er viktige deler av verneformålet.

Fylkesmannens vurdering: *Fylkesmannen mener skogbranner bør vurderes i hvert enkelt tilfelle. I de tilfeller det står store og eller samfunnsmessige verdier på spill ser vi det som vanskelig å si nei til slukking.*

Norsk Grotteforbund peker på at der det er mulig burde vernebestemmelsene utformes slik at de gir grottene i området et effektivt vern mot ødeleggelser. Fylkesmannens tilråding til Direktoratet for naturforvaltning om opprettelsen av Sjunkehatten nasjonalpark er et godt eksempel på vern av grotter.

Fylkesmannens vurdering: Ingen av områdene er kartlagt med hensyn til grotter. I alle områdene er det et generelt forbud mot alle tiltak som kan endre naturmiljøet og etter vår vurdering vil dette sikre eventuelle grotter i områdene mot ødeleggelser.

5.4. Merknader til Direktoratet for naturforvaltning i etterkant av Fylkesmannen sin tilråding

Arbor (i epost av 26.5.2009) gjør oppmerksom på at i første avsnitt på side 5 i høringsdokumentet er det en feil som også tidligere har blitt påpekt og som er uheldig: *"I tillegg har Arbor tilgang på konsesjonskraft, noe som fører til at bedriften er godt posisjonert i forhold til rammebetingelsene på energisiden"*. Arbor kjenner ikke til at de har tilgang til konsesjonskraft. Arbor har søkt Nordland Fylke om å få tilgang til konsesjonskraft, men søknad er avslått. Derimot mottar Hattfjelldal kommune konsesjonskraft på ca. 24 GWh. Ca. 12 GWh kommer direkte av Arbors aktivitet i Hattfjelldal og gir med dagens kraftpriser en årlig inntekt på 2-3 mill. pr. år til Hattfjelldal kommune. Arbor drar ingen nytte av dette.

Norges Naturvernforbund og Naturvernforbundet i Nordland (i brev av 2.6.2009) påpeker at det er viktig å være klar over at Arbor kan uansett ikke kjøpe mer lokalt virke fra Hattfjelldal etter at Nesbruket ble nedlagt da dette som før blir eksportert som sagtømmer. Nå som tidligere er Arbor kun mottaker av massevirke fra hogster. Alt sagtømmer som hogges på Helgeland sendes til Nord-Trøndelag. Tidligere ble sagtømmer hogd av Statskog sendt til Nesbruket mens privat skog ble nå som før sendt til Trøndelag av Allskog. Arbor har aldri kjøpt både sagtømmer og massevirke fra Helgeland da Statskog som private grunneiere får mye bedre betalt for å selge sagtømmer som sagtømmer. Sagtømmer betales om lag dobbelt så høyt som slip. Det vises videre til at Nesbruket er nedlagt pga overkapasitet i markedet. At Nesbruket er nedlagt betyr altså ikke at Arbor står klar som oppkjøper av lokalt hogd sagvirke. De står som oppkjøper av slipvirke. Og sagtømmeret går altså til Trøndelag, og det er derfor ikke skogvernet som er årsak til lengre driftskostnader for frakt for sagflis fra sagbruk, men at Nesbruket er lagt ned. Skogvernet påvirker derfor ikke fraktkostnadene mht sagflis med én krone. Det sies at påstander om økte fraktutgifter mht sagflis er trolig også sterkt overdrevet fra Arbor sin side. Fylkesmannen sier på side 19 at: *"men mener at Nesbruket også i framtiden vil kunne levere spon fra den driften de legger opp til nå"* Nesbruket vil fortsatt drive høvleri med produksjon av spon som Arbor kan kjøpe. Naturvernforbundet kommenterer også transportstøtteordningen og Fylkesmannens kommentar vedr denne. Det sies videre at ordningen for 2008 var godkjent av EFTA, men det er begrenset hvor mye en enkelt bedrift kan motta innenfor en 3-års periode. Det hevdes videre at landbruksforvaltningen for 2009 forsøker å finne alternative løsninger som også i år kan gi Arbor støtte. Det vises i den sammenheng til brev fra Fylkesmannen i Nordland, landbruksavdelingen av 24.04.09 til Landbruks- og matdepartementet. Naturvernforbundet hevder også at de er kjent med at Arbor nekter å informere Fylkesmannen i Nordland hvor de kjøper virke i fra, trolig da de er redd for at det blir kjent at svært lite er produsert lokalt. Naturvernforbundet har også synspunkter på fylkesmannens rolle, og at fylkesmannen her har gått for langt i å ta næringspolitiske hensyn, samt at konsekvensene av ikke-vern ikke er utredet. For å kunne nå målene for utvidet skogvern, mener Naturvernforbundet at alle de foreslåtte områdene må vernes. Om man ikke bruker muligheten med å verne kvalifiserte vernekandidater på statsgrunn, vil man kanskje aldri i Nordland nå minimumsnivået. Naturvernforbundet viser også til fylkesmannens tilråding, og peker på følgende sitat: *"For Lomsdal-Visten ble det meste av skogen tatt ut, og det viktigste området overført til denne planen av hensyn til verneverdier og inngrep (Sirijorda)." Naturvernforbundet mener dette viser at det meste av verneverdig skog i Lomsdalshøringen er tatt ut, og at Sirijorda derfor selvsagt må vernes. Naturvernforbundet viser videre til påstanden om at det arbeides med å etablere nytt sagbruk i regionen. Det sies at dette kan se ut som påstander som Arbor har spilt ut til i media for å forsøke å oppkonstruere en konflikt. En evt. framtidig sagbruk må uansett ta høyde for dagens realiteter mht overkapasitet i det totale sagbruksmarkedet hvor en rekke sagbruk i Skandinavia legges ned og at kapasiteten*

konsentreres rundt et mindretall store sagbruk (jf. nedleggelse av Nesbruket). Naturvernforbundet stiller også spørsmål ved beregning av areal, bl.a. hvorvidt det er trukket fra for eksisterende reservater og landskapsvernområder i beregningen av vernet areal. Naturvernforbundet viser generelt til at alle områdene må vernes med grenser som foreslått som ledd i arbeidet med å oppfylle manglene ved skogvernet og for å nå 2010-målet. Naturvernforbundet har også kommentarer til en rekke enkeltområder. Disse kommentarene er referert og kommentert i den områdevisse gjennomgangen.

Lillian Sæterdal (Raudvatn og Varnvassdalen; e-post av 5.6.2009) mener at lokalbefolkningen ikke har vært kontaktet i registreringsfasen og at kunnskap om områdene ikke har kommet fram og at den lokale forankringen er for dårlig. Det sies at det ikke er forsvarlig å opprette naturreservater som en hastesak, at referansegruppen ikke har hatt representanter med landbrukstilknytning og at konsekvensene for landbruket er for dårlig utredet. Konsekvensene for annen utnytting er også for dårlig utredet. Det vises til at det sates i landbruket i denne delen av kommunen, og at dette ikke er forenlig med vern, bl.a. vises det til at vern vil hindre beite med geit og rein og at turisme også vil bli hindret av et vern. Det vises til at gjennomført vern i kommunen ikke har gitt særlig næringsmessig effekt og at vern vil hindre utnyttelse av skogressursen både til tømmer og ved. I forbindelse med gårdsbruk kreves det at en kan benytte seg av motorisert kjøretøy, firhjuling, snøscooter, helikopter og fly for å kunne ta vare på buskapen. Det kreves å få fortsette med jakt på rovdyr som skader og dreper bufe. De kreves at det tillates geitehold i Raudvassdalen og nordre del av Varnvassdalen da det tradisjonelt har vært drevet i flere generasjoner, og at driften på Sæterstad Gård har det som eksistensgrunnlag. Det kreves de samme rettigheter som samene har i området. Det sies at det foreslåtte området for fredning er for stort i forhold til verneformålet – å verne skog., og at kriteriene for å opprette området som naturreservat ikke er tilstede, da området ikke er urørt.

Varntresk Grendelag v/ Åke Sæterstad (Greipfjellet – Bukksvatn, Raudvatnet Hattfjelldal kommune; e-post av 5.6.2009) uttaler seg til Fylkesmannens forslag til fredning av Greipfjell-Bukksvatn og Raudvatnet og spesielt til at prosessen har gått svært raskt. Det vises til at reaksjonene fra alle berørte vært negativ over fremgangsmåten i saken. Varntresk Grendelag ber om at Raudvatnet naturreservat trekkes ut av planen, og Greipfjellet – Bukksvatn går inn. De krever at Raudvatnet naturreservat strykes og forblir som i dag. Grendelaget mener også indre Helgeland er sterkt belastet både med vern og store naturinngrep gjennom kraftutbygging og kraftlinjer, og det stilles spørsmål om kvalifikasjonene til de som har foreslått vern.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Direktoratet for naturforvaltning tar Arbors innspill og Naturvernforbundets synspunkter på situasjonen for Arbor m.v. til orientering. Når det gjelder de arealopplysningene som Naturvernforbundet viser til i forhold til vernet skog så viser Direktoratet for naturforvaltning til Fylkesmannens tilrådning hvor det er redegjort for hvordan man er kommet fram til disse tallene. For kommentarene fra Lillian Sæterstad og Varntresk Grendelag v/ Åke Sæterstad viser Direktoratet for naturforvaltning til generelle kommentarer fra DN i kap. 5.5, 5.6 og 5.7. I tillegg vises det til kap 6 for enkeltområder og til Fylkesmannens tilrådning.

5.5. Direktoratet for naturforvaltnings kommentarer til tema tatt opp under lokal høring

Lokale næringsfond og kompensierende tiltak er tatt opp under høringen. Direktoratet for naturforvaltning viser til erstatningsreglene for vern etter naturvernloven. Direktoratet for naturforvaltning kan ikke ta stilling til spørsmålet om næringsfond og andre kompensasjonstiltak som ikke er knyttet til erstatningsoppgjøret for det enkelte område, jf bl.a. Arbors ønske om statlig bidrag til å bygge sagbruk i Hattfjelldal, samt subsidier til skogsveier. Når det gjelder kommentarer fra Arbor vedrørende garantier fra Statskog om pris på virke og fallretter er et privatrettslig forhold mellom Arbor og Statskog. Direktoratet for naturforvaltning mener videre at verneplanen for skog på Statskog SFs grunn i Nordland vil sikre arealer for fremtidig reindrift. Direktoratet for naturforvaltnings tilrådning er at bestemmelsene i forskriftene utformes i tråd med avklaringer i forbindelse med vern av Holmvassdalen naturreservat.

Fylkesmannen har i sin tilråding referert til St. meld. 25 (2002-2003) om at fremtidige verneprosesser skal foregå ved frivillig vern og ved vern av Statskog SFs og annen offentlig eid grunn. Direktoratet for naturforvaltning ønsker å presisere at dette er to viktige strategier for å oppnå målsetningene om økt skogvern. Gjennom evalueringen av skogvernet er det en faglig anbefaling at minimum 4,6 % av produktiv skog bør vernes. For øvrig viser Direktoratet for naturforvaltning til Fylkesmannens tilråding når det gjelder merknader knyttet til generelle forhold som er kommet frem under lokal høring, samt til Direktoratet for naturforvaltnings kommentarer til generelle merknader og til forskriftene, samt til de enkelte områdene.

5.6. DNs kommentarer til generelle merknader ved sentral høring

Følgende har ingen merknader til verneforslaget: Industri Energi, Forsvarsbygg. NTNU har bare avgitt uttalelse i forhold til områdene på Helgeland.

Konsultasjon

Arbeid og inkluderingsdepartementet forutsetter at Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet forholder seg til avtalen om konsultasjoner med Sametinget. For øvrig ingen kommentarer.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Fylkesmannen har tilbudt konsultasjon med berørte reindistrikter og samebyer for områdene nord og sør for Saltfjellet. Også Reindriftsforvaltningen v/områdestyret oppfordret berørte reinbeitedistrikt og de svenske samebyene til å be om konsultasjon. For områdene nord for Saltfjellet meldte Frostisen reinbeitedistrikt behov for å gjennomføre konsultasjon. Fylkesmannen tilbød konsultasjon direkte med Frostisen per e-post og i brev av 30. april 2009 med flere alternative dager for konsultasjon. Frostisen reinbeitedistrikt fikk også tilbud om å delta på konsultasjon sammen med de andre berørte distriktene den 14. mai 2009. I Fylkesmannens notat om konsultasjonen heter det: *"Frostisen reinbeitedistrikt ba om konsultasjon i sin høringsuttalelse av 16.03.09. Distriktet opplyste 20.04.09 at de ikke hadde mulighet for å gjennomføre konsultasjon før i juli. Distriktet er i etterkant prøvd kontaktet både ved telefon, e-post og brev for å få til konsultasjon ved møte eller telefon innen de fastsatte tidsfristene for prosessen. Vi har ikke fått tilbakemelding fra distriktet og konsultasjon er ikke gjennomført."* For områdene på Helgeland ble det gjennomført konsultasjoner den 13.05.06 i Hattfjelldal. Det vises for øvrig til protokoll for møtet på Helgeland og til Fylkesmannens notat om konsultasjonene. I forbindelse med konsultasjonen er det gitt uttrykk for at reinbeitedistriktene på Helgeland vil kreve videre konsultasjon for å videreføre diskusjonen om de punktene som det var uenighet om. Direktoratet for naturforvaltning mener dette er et forhold som reinbeitedistriktene må ta opp med Sametinget, slik at dette kan tas opp som en del av en eventuell konsultasjon mellom Sametinget og Miljøverndepartementet. Direktoratet for naturforvaltning mener Fylkesmannen har oppfylt kravene i konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og Miljøverndepartementet, og viser til protokoll og Fylkesmannens notat. Sametinget har ikke bedt om konsultasjon med Direktoratet for naturforvaltning, men har forbeholdt seg retten til å gjennomføre konsultasjon med Miljøverndepartementet.

Samiske rettigheter

Sametinget peker på en rekke forhold:

1. Formålet med vernet må være å sikre grunnlaget for samisk kultur, herunder reindrift i reindriftsområder.
2. Generelt unntak for bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift
3. Generelt unntak for skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid
4. Generelt unntak for reindriftns nødvendige uttak for brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr
5. Flerårslige dispensasjonstillatelser for terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift.
6. Bestemmelser om at samiske interesser skal ivaretas ved etablering av forvaltningsordninger.

Det vises videre til at det bør gis generelle unntaksbestemmelser ihht punktene 3 og 4 overfor. Det vises her til bl.a forskriften for Holmvassdalen naturreservat i Grane kommune, Nordland fylke. Sametinget mener også at uttak av materiell skal ligge under § 4 generelle unntak og uten krav til å være registrert. Nødvendigheten av at det må innarbeides egne bestemmelser om reindrifts adgang til uttak av brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte gjerder og annet reindriftsutstyr understrekes (jf. reindriftsloven § 25). Sametinget påpeker at dette er særlig uheldig når det i forskriftens § 5 gis åpning for dispensasjon etter søknad for uttak av brensel til hytter i flere områder, men altså ikke for reindrifta selv om den har en rett til dette etter reindriftsloven. For flere lokaliteter er det ikke noe generelt unntak for bruk av beltekjøretøy på snødekt mark ved utøvelse av reindrift, og heller ikke dispensasjonsadgang etter søknad for terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift. Sametinget mener at hovedregelen må være at bruk av beltekjøretøy på snødekt mark ved utøvelse av reindrift gis et generelt unntak i forskriftene, og at det i reindriftsområder gis anledning til flerårige dispensasjoner for barmarkskjøring. For noen lokaliteter er ikke samisk kultur, herunder reindrift nevnt i formålet for vernet, og da heller ikke nærmere i de enkelte vernebestemmelsene. Sametinget antar at dette skyldes at det ikke foregår reindrift i disse områdene. For ingen av områdene er det bestemmelser om ivaretagelse av samiske interesser i de forvaltningsordninger som etableres. Sametinget mener at dette må innarbeides i § 8.

Sametinget i Sverige understreker at de svenske samebyene må ha samme rettigheter som de norske samene. Videre poengteres det at reinbeite er med på å bygge opp og fremme verdien til området.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Kommentarer til forskriftene er omhandlet i kap. 5.7. Når det gjelder forvaltningsordningen, er det Direktoratet som bestemmer hvem som er forvaltningsmyndighet etter forskriften, jf. også omtalen av dette i kap.4. Vanligvis er det Fylkesmannen som er forvaltningsmyndighet. I den grad det skal organiseres utvalg eller råd i forbindelse med forvaltningen av verneområder skal samiske interesser gis mulighet til medvirkning og representasjon. For alle områder med reinbeite er det tatt inn i formålsparagrafen: ”Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift”. Verneplanen skiller ikke på norske eller svenske beiterettigheter eller på om reindriftsutøverne er norske eller svenske.

Konsekvensutredninger

Områdestyret v/ Reindriftsforvaltningen i Nordland har i etterkant av at verneplanen ble sendt på høring vedtatt at det skal kreves konsekvensutredning i forhold til reindriftsutøvelsen, og ber om dette blir formelt behandlet av ansvarlig myndighet (Direktoratet for naturforvaltning). Reindriftsforvaltningen Nordland mener kravet om KU er berettiget da vern etter foreslåtte forskrifter sterkt vil berøre reindriften i Nordland inkludert den grenseoverskridende reindriften fra flere samebyer, samt at omfang av vern i denne verneprosessen klart overstiger 250 km² innenfor Nordland reinbeiteområde. Det vises i denne sammenheng til forskrift om konsekvensutredninger § 2 (utdrag): *”Planer og tiltak som alltid skal behandles etter forskriften nasjonalparker og andre verneområder etter naturvernloven større enn 500 km² og nasjonalparker og andre vernetiltak etter naturvernloven på mer enn 250 km² dersom tiltaket fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet”*. Reindriftsforvaltningen ber om at Direktoratet for naturforvaltning som ansvarlig myndighet foretar en vurdering av kravet om konsekvensutredning og videre begrunner sitt vedtak i saken.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Samlet sett er det forelått vern for til sammen 361 km² i verneplanene sør og nord for Saltfjellet. I henhold til gjeldende regelverk skal det utarbeides KU når verneforslaget omfatter mer enn 500 km² og når det forventes *”vesentlige endringer i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet”* når verneforslaget er større enn 250 km². For øvrig viser Direktoratet

til Fylkesmannens vurdering vedrørende dette temaet, og til Fylkesmannens oppstartsmelding av 07.02.2008.

Nødlandinger

Luftfartstilsynet påpeker at det at det innenfor luftfarten opereres med såkalte "føre var landinger". Dette er landinger med luftfartøy som utføres før en alvorlig nødssituasjon får anledning til å utvikle seg. Hvorvidt føre var landinger vil ligge innenfor alminnelig nødrett er uklart. Luftfartstilsynet vil derfor be om at det i samtlige forskrifter tas inn et nytt siste ledd med unntak for føre var landinger. Et forslag til tekst er:

"Bestemmelsen i [X] er ikke til hinder for:

X. Landing med luftfartøy som utføres før en alvorlig nødssituasjon får anledning til å utvikle seg (føre var landing)."

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Føre var landinger med luftfartøy er ikke hjemlet i forskriftene for naturreservater generelt. Dette vil være sjeldne hendelser, som forvaltningsmyndigheten ikke vil forfølge om det skulle bli aktuelt i et reservat. Direktoratet vurderer at det ikke er nødvendig å ta dette spesielt inn i forskriftene.

Energianlegg

Norges vassdrags og energidirektorat mener på generelt grunnlag at eksisterende energianlegg i størst mulig grad bør holdes utenom verneområder. Det må heller ikke legges hindringer for drift og vedlikehold av kraftoverføringslinjer. I felles brev av 3. november 2004 fra Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrags- og energidirektorat er forholdet mellom vassdrags-/energianlegg og verneområder omtalt. I tråd med ovennevnte forutsetter Norges vassdrags- og energidirektorat at verneforskriftene utformes slik at de gir berørte myndigheter og rettighetshavere adgang til å drive vedlikehold og utbedringer av bygninger og anlegg i området, som er i bruk på vernetidspunktet. Dette må også gjelde retten til nødvendig motorisert atkomst til anleggene. Videre må de enkelte vernelokalitetene avklares i forhold til konkrete energi-/kraftinteresser i området. Norges vassdrags- og energidirektorat har kartlagt potensialet for bygging av små kraftverk i flere av de foreslåtte vernelokalitetene.

Statnett SF gjør oppmerksom på at det går to 300 kV kraftledninger fra Klæbu og nordover til Nedre Røssåga. På store deler av strekningen går disse i parallell. Fra Nedre Røssåga og videre nordover til Ofoten går det en 420 kV kraftledning. Fra Nedre Røssåga går det også en 220 kV ledning til Sverige. Dette er en del av hovednettet i Norge nord-sør, og særdeles viktige forbindelser. Ved opprettelse av naturreservater er det viktig at det tas hensyn til eksisterende kraftledninger. Det påpekes viktigheten av at det legges til rette for at skogrydding og generell drift og vedlikehold av ledningene kan gjennomføres på en normal og effektiv måte. Dette vil også innebære motorisert ferdsel. I § 4 om generelle unntak fra bestemmelsene i § 3 synes det ikke som dette er tatt hensyn til, da det ikke gis unntak fra § 3 punkt 4 om motorferdsel. Statnett planlegger å heve spenningsnivået på minst en av de to 300 kV ledningene til 420 kV i løpet av få år. Det må tas hensyn til og legges til rette slik at det blir mulig å gjennomføre en slik oppgradering/ombygging av begge ledningene. Dette gjelder både i forhold til ombygningsperioden og i forhold til arealmessige forhold som følge av økt spenning. Det vurderes også på sikt å bygge en ny 420 kV kraftledning nord-sør, uten at det så langt er tatt stilling til trasevalg og endepunkter. Det vil imidlertid så langt som mulig søkes å tilstrebe parallellføring med eksisterende ledninger, ut fra et prinsipp om å samle naturinngrep. Lokalisering av ny produksjon vil kunne påvirke trasevalget for en ny ledning.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Forslag til verneforskrifter er utformet i tråd med gjeldende praksis når det gjelder spørsmål knyttet til kraftlinjer/anlegg. I forskriftene er det et generelt unntak for vedlikehold og drift av anleggene, samt for økning i spenningsnivå så lenge dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer som kan komme i strid med verneformålet. Bare ved akutt utfall er det ikke søknadspliktig å benytte motoriserte fremkomstmiddel. Imidlertid skal det rapporteres om slik

ferdsel i ettertid. Det er ikke et generelt unntak for motorisert ferdsel i områdene i forbindelse med vedlikehold av anlegg utenom eksisterende helårsåpne veier. Det er så langt det er mulig ønskelig å unngå å få med kraftlinjer i reservatene. Arronderingsmessige forhold eller hensyn til helheten til områdene kan tilsi at eksisterende linjer blir inkludert i verneområdet. Når det gjelder mulige fremtidige kraftlinjer, er det vanskelig å ta hensyn til dette når planprosessene har kommet så kort. Så vidt Direktoratet for naturforvaltning kjenner til er det kun for området Norddalen det foreligger konkrete traseforslag. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 53 (2008-2009) "Verneplan for vassdrag – avsluttende supplering" hvor Vefsna er foreslått vernet mot utbygging.

Konsekvenser for fremtidig kraftutbygging

Statkraft SF mener at høringsutkastet gir svært liten bakgrunnsinformasjon om andre mulige bruksinteresser for arealene i framtiden. Dette gjør at det åpnes for sluttbehandling der skogverneinteressene er godt ivaretatt, men der dette ikke reelt veies opp mot andre ønskede bruksmuligheter for samfunnet. Dette kan føre til valg som totalt sett heller ikke tjener natur- og miljøinteressene. Manglende beskrivelser av virkninger for ulike bruksinteresser gjør at mange høringsinstanser må lete opp disse virkningene selv. Dette er unødvendig arbeidskrevende, ikke minst for offentlig sektor. I tillegg fører det til at andre samfunnsinteresser har små muligheter til å gjøre reelle vurderinger av forslagene ut fra sine ansvarsområder, så fremt de ikke mer eller mindre tilfeldig sitter inne med god egenkunnskap. Forslaget medfører på denne måten enkelte steder et vassdragsvern med svært knappe vurderinger av verneverdien for vassdraget eller betydningen av vassdragsvernet i skogvernsammenheng. Forslaget gir heller ikke muligheter for en reell vurdering av vassdragsvern mot andre bruksformål. Som det framgår av høringsforslagene så omfatter arealene normalt ikke vassdrag når vassdrag er utnyttet til andre formål. Derimot omfattes vassdragene av verneforslagene når de ikke er utnyttet av betydning til andre formål og eies av Statskog eller Opplysningsvesenets fond. Dette viser at bruk av vassdrag ikke ødelegger mulighetene for skogvern. I noen tilfeller kan nok verneverdiene svekkes på denne måten, men der fredning av vassdrag ikke er en betingelse for skogvern, må eventuelt tap av verneverdi for skog vurderes opp mot andre bruker- og miljøinteresser. Det ser også ut til at vernegrenser ikke er optimale, noe som skyldes eierforhold til grunn. Statkraft konstaterer at heller ikke dette nedsetter verneverdien så mye at fredning ikke er interessant. Dette viser at det også bør være rom for avveininger av hensyn til andre sterkt ønskede samfunnsinteresser.

Forslag:

- 1) For hver enkelt lokalitet beskrives kort status i Verneplan for vassdrag og i Samla plan for vassdrag, også i de tilfellene vassdrag ikke er vurdert i disse to plankategoriene.
- 2) Når vassdrag inngår i forslaget til skogvern, bør vassdragets eventuelle betydning for skogvernet vurderes konkret. Dessuten må vassdragsvernet i slike tilfeller vurderes opp mot andre samfunnsnyttige måter å bruke vassdraget på.
- 3) For hver enkelt lokalitet bør det i grove trekk beskrives mulig tap av potensiell fornybar energiproduksjon fra vannkraft og biobrensel, samt en vurdering av om slikt potensielt tap er reelt ut fra økonomiske betraktninger.
- 4) Det bør i planforslaget være en oppsummering av klimagassvolumer som fredning av vassdraget kontra kraftutbygging medfører, sammenlignet med tilsvarende energioppdekning fra for eksempel olje- og kullkraftproduksjon.

Gitt at måltall om "utslippsfri" kraftproduksjon skal innfris, så bør det gjennomføres med minst mulig ulemper. Selv om det ikke er grunn til å tro at det vil bli aktuelt med utbygging av hele potensialet, så mener Statkraft det vil være feil å verne disse vassdragene gjennom et skogvern uten å vurdere utbyggingsmulighetene her opp mot andre alternativer. Ved evt. behandling av spørsmål om vannkraftutbygging vil skogvernet uansett være en av faktorene i en slik vurdering.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Det viktigste med en høring er å fremskaffe kunnskap og synspunkter om hvordan vern vil påvirke andre interesser for konkrete områder. På den måten kan de ulike interessene i saken bli belyst ved at det i høringen gis utfyllende informasjon om et områdes kvaliteter. Det er derfor nødvendig at ulike parter frambringer nødvendig kunnskap om området for de ulike temaene

som de ulike partene blir berørt av. I så måte har Statkraft en egeninteresse i å gå igjennom et slikt dokument for nettopp å ivareta sine interesser når det gjelder energiressursene. Verneplanarbeidet følger bestemte saksbehandlingsregler, som er hjemlet i naturvernloven. Høringspartene som offentlige instanser, lag, organisasjoner og privatpersoner gis mulighet for å fremme sine interesser og ansvarsområder i en høringsprosess. Direktoratet for naturforvaltning mener at høringsdokumentet er tilfredsstillende utformet. Direktoratet for naturforvaltning vil også vise til at de aktuelle verneforslagene ikke er så omfattende at det utløses krav til konsekvensutredning. Når det gjelder Statkraft sin kommentar om kraftutbygging og forholdet til skogvernet, vil Direktoratet for naturforvaltning vise til at vern av norsk natur har en økosystembasert tilnærming, slik at man ønsker å sikre hele økologiske systemer med dets ulike utforminger og biologiske mangfold. Vannressursene er en sentral del av dette systemet. "Vern av et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner" er et nasjonalt resultatmål, jf. bl.a. St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. Sagt med andre ord skal altså vernet omfatte variasjonsbredden i norsk natur, eller et tverrsnitt av norsk natur. Dette betinger at også vassdragene er en sentral faktor i verneområder. Direktoratet for naturforvaltning er oppmerksom på at arronderingen er uheldig i enkelte områder. Dette er årsaken til at verneforslaget for Almlia frafalles og at Sirijordselva og Store Fiplingsdalen ikke fremmes nå, men avventer evt. frivillig vern som vil bedre arronderingen; særlig med tanke på områdene som vassdragsnatur. Direktoratet for naturforvaltning vil igjen vise til St.prp. nr. 53 (2008-2009) Verneplan for vassdrag – avsluttende supplering, hvor Vefsna er foreslått vernet.

Prosess og avgrensninger

NTNU Vitenskapsmuseet stiller seg fullt og helt bak forslaget til vern av de 28 områdene og synes verneprosessen har gitt et godt resultat for Helgelandsområdet. NTNU Vitenskapsmuseet har tidligere uttalt seg positivt til at naturforvaltningen bruker både "frivillig vern"-konseptet og vern av statsgrunn for å sikre verneverdige skogsområder. Det pekes på at prosessen og fokus på økt skogvern har to hovedsvakheter:

1. Områder som tilbys for vern inneholder i stor grad verdier som er vernet fra før. Det ser ut til å være særlig problematisk å få med lågereliggende skog. Potensialet blir ofte vurdert som "begrenset" fordi de politiske føringene gjør at en ikke arbeider med privat grunn utenom frivillig vern og fordi kulturpåvirket skog skal begrenses i verneområdene. Dette er spesielt kritisk i forhold til de rike skogtypene (f.eks. lågurtskoger).
2. Et annet hovedproblem er at store arealer med andre naturtyper, og ofte med en uklar eller svak begrunnelse, havner under skogvernet.

Det er svært lite lågereliggende skog i verneforslaget, men det er det i utgangspunktet lite av i Nordland. Likevel er det betydelige arealer innen "fjord-dalsidelandskapet", og godt nede i den mellomboreale vegetasjonssona, som er kommet med gjennom vern av Auster-Vefsna, Store Fiplingdalen og Geitklauvmyra. Bekkekløfter er med i flere av de foreslåtte verneområdene. Siden bare områder på Statens grunn er inkludert får flere av områdene en svært uheldig arrondering. Her oppfordrer NTNU naturforvaltningen til så snart som mulig å videreføre verneprosessene slik at også arealene på privat grunn inntil disse verneforslagene blir lagt til. I noen grad gjelder dette også Auster-Vefsna, der grensa med fordel kunne ha vært trukket lenger vest, bl.a. for å få med en viktig lokalitet for den rødlista orkideen huldreblom *Epipogium aphyllum* (NT). NTNU mener det er fornuftig å åpne for flere unntak enn det som var vanlig tidligere, forutsatt at disse unntaka bare medfører svært begrensa inngrep som ikke påvirker den naturlige dynamikken og utviklinga i reservatene som helhet. Dokumentasjon og overvåking av utviklinga er også viktig. Samtidig påpeker NTNU at verneområder med betydelige arealer fuktige skogtyper og myr, som er spesielt sårbare for motorferdsel, er det viktig at bestemmelsene som gjelder motorferdsel inneholder ingen eller svært få generelle unntak fra et generelt forbud, i alle fall på barmark. De gjør også oppmerksom på at kontinuitet og mengde av død ved er viktig for det totale biologiske mangfoldet i skog. Derfor bør generelle dispensasjoner som tillater "skånsom uttak av virke" eller "fjerning av mindre mengder kvist", for jakt, friluftsliv og bålrensning unngås. Videre at slike dispensasjoner i størst mulig grad gis etter søknad.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar

Direktoratet for naturforvaltning tar kommentarene til orientering, men viser til at rammene for denne prosessen er Statskog SFs grunn. Vi viser videre til evalueringen av gjennomført vern som skal slutføres i 2009, og der utviklingen for skog vil bli sammenlignet med evalueringen av skogvernet i 2002. Det fremmes omfattende verneforslag for en lang rekke biologisk verdifulle områder. Direktoratet for naturforvaltning er opptatt av at områdene som vernes har en kvalitet som er god og som tilfredsstillende de kriteriene som kreves for opprettelse som naturreservater. Direktoratet for naturforvaltning er klar over at arronderingen i noen områder kan være uheldig, og vi viser til omtalen av dette bl.a. i omtalen av framtidige kraftutbyggingsinteresser tidligere i dette kapitlet. For spørsmål som gjelder forskriftene, viser vi til kap 5.7.

5.7. Direktoratet for naturforvaltnings kommentarer til fredningsforskriftene

Direktoratet for naturforvaltning vil kort gjennomgå innholdet i fredningsforskriftene og kommentere de temaer som er tatt opp i høringene, samt kommentere de generelle endringene som Direktoratet for naturforvaltning har gjort til Fylkesmannens tilrådning.

Kort om forskriftenes innhold. Direktoratet for naturforvaltning understreker betydningen av at en både ved utforming av fredningsforskrifter og forvaltning av områdene, herunder dispensasjonspraksis, legger til grunn et langsiktig perspektiv. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for fredningsformålet, kan i sum og over tid medvirke til at naturkvalitetene forringes. Det er også viktig at den økosystemtilnærming som er lagt til grunn i skogvernet reflekteres. Fredningsforskriftene innebærer fredning av all vegetasjon og alt dyreliv. Det er likevel åpnet for jakt, fiske og sanking av bær og matsopp. Ulike tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Dette innbefatter anlegg av ulike slag (midlertidige eller faste), men også tiltak som for eksempel drenering, kalking og gjødsling. For enkelte områder er det i fredningsforskriften åpnet for visse typer anlegg. Fredningsforskriftene innebærer et generelt hogstforbud, men det kan etter søknad gis tillatelse til hogst av etablert plantefelt. I tilfeller der det ikke er aktuelt å ta ut plantede trær på kort sikt, kan det etter søknad gis tillatelse til en begrenset skjøtsel. Vedlikehold av anlegg, herunder bygninger, som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold kan tillates etter søknad, og skal fortrinnsvis skje på snødekt mark. Vedlikehold omfatter ikke nybygging eller utbedring, men en opprettholdelse av opprinnelig standard.

Samiske rettigheter. Det vises til vernevedtak for for Holmvassdalen naturreservat vedrørende generelle unntak for doudji og uttak av nødvendig virke til brensel og vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder. Det var i forbindelse med vernet av Holmvassdalen satt en grense ved 60 km² for om dette skal inn under § 4 (generelt unntak) eller 5 (etter søknad). I områder mindre enn Holmvassdalen skal disse tiltakene inn under § 5 som søknadspliktige. Av områdene i denne verneplanen er det bare Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn naturreservat i Ballangen kommune som er over 60 km². Følgende siteres fra kgl. res. om vern av Holmvassdalen: *"Som følge av Miljøverndepartementets dialog med Sametinget under sluttbehandlingen av vernesaken er det foretatt flere justeringer i verneforskriften. Når det gjelder verneforskriftens § 4 pkt. 14 og 15, har Miljøverndepartementet presisert overfor Sametinget at for områder som er mindre enn Holmvassdalen, og for områder med spesielt sårbar vegetasjon, bør slike bestemmelser være under § 5 og evt. kobles til en ordning med flerårige tillatelser. Sametinget har sluttet seg til verneforslaget med de endringer som er foretatt i verneforskriften"*.

Direktoratet for naturforvaltning har med den bakgrunn endret på forskriftene slik at de harmonerer med restriksjonsnivået som ble lagt ved vernet av Holmvassdalen. Det betyr at Direktoratet for naturforvaltning har endret Fylkesmannens tilrådning slik at det bare er gitt et generelt unntak fra bestemmelsen om bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Skjæring av skohøy, uttak av materialer til gjerdeanlegg, samisk håndverk og nødvendig brensel legges til § 5 som søknadspliktige tiltak for alle de foreslåtte områdene unntatt for Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn naturreservat i Ballangen kommune.

Barmarkskjøring, bruk av helikopter, oppsetting av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter, samt rydding av eksisterende drivningsleier og kjøreleier er uansett søknadspliktige tiltak, og skal foregå etter en plan.

Under konsultasjonen med reindriftsutøverne på Helgeland ble etablering av bruer tatt opp i forbindelse med drivningsleier. Med bakgrunn i denne konsultasjonen har Fylkesmannen i sin tilrådning åpnet for at det kan etableres bruer i forbindelse med disse drivningsleiene. Direktoratet for naturforvaltning er uenig med Fylkesmannen i at det skal åpnes for etablering av nye bygg og konstruksjoner innenfor reservatet. Det er i forskriften gitt et generelt forbud mot nybygg og etablering av nye anlegg osv. Der det eventuelt er etablerte bruer som benyttes i dag er det et generelt unntak for vedlikehold av disse. Direktoratet for naturforvaltning har derfor endret på forskriften, og tilrår at det ikke gis anledning til å åpne for å etablere nye bruer i forbindelse med drivningsleiene/kjøreleiene.

Bålbrenning. Når det gjelder bålbrenning, viser Direktoratet for naturforvaltning til at det i Fylkesmannens tilrådning er gjort et generelt unntak for bålbrenning, ved bruk av tørrkvist eller medbrakt ved, i alle de foreslåtte reservatene. Direktoratet for naturforvaltning er enig med Fylkesmannen om et slikt unntak for verneområder som er større enn 1000 daa. Fylkesmannen har ikke konkret begrunnet hvorfor en ønsker å åpne for bålbrenning i små områder, ut over at det ikke anses skadelig for verneverdiene. Direktoratet for naturforvaltning vil vise til at små områder vil være mer sårbare for negative effekter av bålbrenning, den praksis som har vært ført i forhold til dette spørsmålet, og synes derfor det er uheldig å fravike dette. For områder under 1000 da vil det alltid være mindre enn 500 m til grensen for verneområdet. Ulempene ved å bringe med ved eller hente ved utenfor reservater av denne størrelsen må sies å være små. For de foreslåtte reservatene under 1000 daa mener Direktoratet for naturforvaltning at det ikke skal være et generelt unntak for bålbrenning. For de foreslåtte reservatene; Almdalsforsen, Fiskosura, Henrikstjønna, Litle Fiplingdalselva, Stavvasselva og Tuvhaugen, tilrås det ikke å åpne for bålbrenning. Bruk av gadd og læger er ikke inkludert i begrepet tørrkvist, og er forbudt å bruke til bål.

Friluftsliv. Fylkesmannen har i sin tilrådning gjort et generelt unntak i forskriften for aktivitet i reservatet hvor det deltar færre en 40 personer. Direktoratet for naturforvaltning mener at et generelt unntak for alle arrangement, uavhengig av varighet og type aktivitet, under 40 personer er uheldig. Direktoratet for naturforvaltning tilrår derfor å bruke standardformuleringen: "*Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt*". Turvirksomhet i regi av ideelle lag og foreninger, universiteter, skoler eller andre institusjoner kan skje uten å søke dispensasjon. Direktoratet for naturforvaltning tilrår å opprettholde et forbud mot teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer, men med adgang til å søke dispensasjon for begrenset bruk i så måte. Direktoratet for naturforvaltning finner grunn til å presisere at en her sikter til virksomhet som innebærer aktiviteter utover vanlig ferdsel til fots, og at bestemmelsen ikke er til hinder for turvirksomhet som nevnt foran. Det legges også til grunn at ordinær teltslagning med inntil noen få telt er tillatt. Større arrangementer som turmarsjer, orienteringsløp osv. må det søkes om dispensasjon for. Når problemstillingene om omfang, tid og sted er avklart, bør det likevel kunne gis dispensasjon for flere år slik at unødig saksbehandling unngås.

Spiselige urter. I tilrådnigen fra Fylkesmannen i Nordland er det åpnet for et generelt unntak for sanking av bær, matsopp og spiselige urter. Begrepet spiselige urter er et upresist begrep, og i henhold til forskriften er vegetasjonen fredet. Direktoratet for naturforvaltning mener derfor at begrepet spiselig urter ikke er en formulering som bør brukes. Direktoratet for naturforvaltning vil derfor tilrå at den opprinnelige formuleringen som er brukt i malene for forskriften brukes, dvs. at sanking av bær og matsopp er tillatt.

Skadefelling. På bakgrunn av konkrete saker tilrås tatt inn en egen bestemmelse i § 4 om at vernet ikke er til hinder for uttak av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk. Det er i verneområdene åpnet for alminnelig jakt, fangst og fiske etter viltlovens bestemmelser, men skadefelling er ikke omfattet av den bestemmelsen. Dette er tatt med i alle forskriftene.

Ferdsel, herunder motorferdsel. Med hjemmel i naturvernloven § 22 første ledd og etter delegert myndighet, kan Direktoratet for naturforvaltning av hensyn til fredningsformålet ved

forskrift forby eller regulere ferdselen i naturreservater dersom dette skulle vise seg nødvendig. Denne myndigheten har Direktoratet for naturforvaltning uavhengig av om dette er eksplisitt nevnt i forskriften, og Direktoratet for naturforvaltning tilrår at dette ikke spesielt tas inn i forskriftene med mindre det er konkrete vurderinger i det enkelte område som gjør dette aktuelt. Dersom det skulle oppstå problemer som følge av ferdsel i et skogreservat, vurderer Direktoratet for naturforvaltning at det er svært viktig at problemene søkes løst i et samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og aktuelle organisasjoner/brukere, før en eventuelt vurderer å regulere eller forby ferdsel. Det er viktig at kommunen trekkes med i et slikt arbeid. Adgangen til å regulere eller forby ferdsel, jf. naturvernloven § 22, omfatter all ferdsel og da også motorferdsel. I forbindelse med motorferdsel vil Direktoratet for naturforvaltning understreke den økosystemtankegang som er lagt til grunn i skogvernet. Formålet er ikke bare knyttet til å bevare skogen i seg selv, men alt naturlig plante- og dyreliv og alle de naturlige økologiske prosessene. Dette fremkommer klart i fredningsformålet i de foreslåtte forskriftene. Dette innebærer at motorferdsel ikke bare kan vurderes med tanke på mulige skader på vegetasjonen, men også til at det kan ha forstyrrende effekter på dyrelivet og de naturlige økologiske prosessene. Motorferdsel i skogreservatene bør på dette grunnlag begrenses til et minimum, og det er behov for særskilte bestemmelser som gir mulighet til større grad av styring enn gjennom lov om motorferdsel. På bakgrunn av høringsrundene og Fylkesmannens tilrådinger, foreslår Direktoratet for naturforvaltning spesielle tilpasninger i forskriftene for de enkelte områdene slik at motorferdsel i forbindelse med visse formål er tillatt eller kan tillates etter søknad. Motorferdsel på barmark vil opplagt kunne komme i strid med fredningsformålet. Bestemmelsene i de foreslåtte forskriftene er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsvirksomhet. Dette omfatter ikke øvelseskjøring i tilknytning til slike formål, der det må søkes om særskilt tillatelse. Det er også åpnet for at det i skogreservater gis generelt unntak fra motorferdselsforbudet for uttransport av felt storvilt med lett terrenggående beltekjøretøy. Videre er det etter drøftinger mellom Miljøverndepartementet og Landbruks- og matdepartementet åpnet for nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Utover dette er det Direktoratet for naturforvaltnings vurdering at all motorferdsel på barmark må behandles på grunnlag av søknad, slik at både tidspunkt for kjøring, type kjøretøy, trasévalg og omfang kan vurderes opp i mot fredningsformålet.

Rydding og merking av stier. Fylkesmannens kommentar til rydding og merking av stier som ikke er i bruk på vernetidspunktet kan muligens misforstås. Direktoratet for naturforvaltning ønsker å presisere at det i forskriftene er et generelt unntak for rydding og merking av stier som eksisterer på vernetidspunktet. I spesielle tilfeller kan det også etter søknad (§ 5) åpnes for merking og rydding av nye stier og løyper. Det er viktig at slik åpning vurderes opp mot eksisterende og potensiell bruk av området til friluftsliv, og eventuelt behov for spesiell kanalisering av slik bruk for å sikre verneformålet.

5.8. Mottatte henvendelser under MDs saksbehandling

Miljøverndepartementet har mottatt henvendelse fra Ballangen kommune som gjentar synspunkter de har kommet med i lokal høring overfor Fylkesmannen i Nordland. MD kan ikke se at det fremkommer nye momenter i saken og viser til Fylkesmannens omtale av saken over. DN har oversendt henvendelse fra Gildeskål kommune som er mottatt etter at DN sendte sin tilrådning til MD. Henvendelsen omhandler forslag til vern av Åsen-Kjeldalen og Langvassdalen-Ruffedalen i Gildeskål kommune. Kommunen går i mot vern av Åsen-Kjeldalen blant annet på grunn av manglende verneverdier og at området behøves for fremtidig utbygging. Kommunen er for vern av Langvassdalen-Ruffedalen, men ønsker å unnta område ved Storvasslia da dette området behøves for uttak av ved til hytter. For begge områdene mener kommunen at høringsprosessen kunne vært gjennomført med større medvirkning. MD viser også her til Fylkesmannens omtale av saken, samt at MD har foretatt en mindre grenseendring i området jf. omtale i kap. 6. Tilsvarende er en henvendelse fra Roald Iversen kommet til Direktoratet etter at tilrådning var sendt. Henvendelsen omhandler vernegrense i området Storelva-Stillelva og vanlig snøscutertrase til Sverige. Også her viser MD til Fylkesmannens omtale, herunder forslag til endringer i grense for verneområdet. Statskog SF og ordførerne i

Grane kommune og Hattfjelldal kommunene har sendt forslag om endringer i verneplanen. Det er også avholdt møte med ordførerne i Grane kommune og Hattfjelldal kommune. Fra Norges naturvernforbund har MD mottatt lister over nye registreringer av rødlistearter i områdene Danielåsen, Geitklauvmyra og Storsvassåsen. Norsk Ornitologisk Forening - Ofoten Lokallag har i brev argumentert for vern av området Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn i Ballangen kommune.

5.9. Miljøverndepartementets kommentarer til generelle merknader

Kompenserende tiltak, jf. kap. 5.4.

I den lokale høringen er spørsmål om lokale næringsfond og kompensierende tiltak fremlagt. Det er normalt ikke aktuelt å innføre generelle kompensasjonsordninger til lokalsamfunn som berøres av verneområder. MD støtter DNs vurderinger når det gjelder reindrift og generelle regler for erstatning. Miljøverndepartementet foreslår derfor å avvise opprettelse av næringsfond som følge av vern av Statskog SF og Opplysningsvesenets Fonds grunn. Miljøverndepartementet foreslår på samme grunnlag å avvise Arbors ønske om statlige bidrag til sagbruk og skogsveier.

5.9.1. Miljøverndepartementets kommentarer til prosess og saksbehandling

Utredninger av konsekvenser for skogbruksinteresser

Miljøverndepartementet viser til at det i forbindelse med skogvernsaken på Helgeland har vært gjennomført egne utredninger om konsekvenser for skogbruk og skogindustri, utført av Norsk institutt for skog og landskap og Nordlandsforskning. Det har også vært opprettet en egen referansegruppe for skogvernsaken på Helgeland, Referansegruppen har vært involvert i arbeidet gjennom hele prosessen fra oppstart av vernesaken til Fylkesmannen oversendte sin tilråding om vern til DN. MD mener denne fremgangsmåten har vært konstruktiv og at den har bidratt til god oversikt over konsekvenser for skogbruket.

Prosess når det gjelder samiske interesser

Alle de foreslåtte områdene så nær som ett ligger i reinbeitedistrikt. Under hele prosessen har fylkesmannen hatt møter og kontakt med berørte kommuner, reinbeitedistrikt og andre parter, utover de gjennomførte høringene. I tillegg har Fylkesmannen forespurert berørte reinbeitedistrikter om man ønsker egne konsultasjonsmøter, og slike møter har vært gjennomført. Etter avtale med Sametinget har MD sendt verneplanen på foreleggelse til Sametinget, og det har vært en dialog mellom MD og Sametinget om vernebestemmelsene (jf. kap. 5.9.3.).

5.9.2. Miljøverndepartementets kommentarer til verneforslaget

Skogbruksinteresser. Frem til i dag har skogene blitt utnyttet i ulik grad i forbindelse med bl.a. skogsdrift, beite, jakt og friluftsliv. Mange av områdene ligger i økonomisk interessante områder og har interesser knyttet til skogbruk, vedhogst, eksisterende hytter og ny hyttebygging med mer. Etter Miljøverndepartementets vurdering tilfredsstiller samtlige områder de krav som naturmangfoldlovens § 37 setter til områder som kan vernes som naturreservat. Det er ikke aktuelt at skogbruk skal fortsette i områder som fredes som naturreservater. Miljøverndepartementet viser til at områdene er egnet for å oppfylle mangler som "Evaluering av skogvernet i Norge" (NINA fagrapport 54, 2002) påpeker.

Potensielle vannkraftinteresser. En del områder omfatter elver og bekkeløp fordi de utgjør en viktig faktor for verne kvaliteten. Eksempelvis er dette typisk for elver og bekkeløfter der artsmangfoldet for en stor grad skyldes fuktighetsregimet som elva danner. Så vidt Miljøverndepartementet kjenner til er det ikke gitt konsesjon eller omsøkt konsesjon for utbygging av vannkraft i noen av områdene som foreslås vernet. Det vil som følge av vernet av Vefsna (St.prp. nr. 53 (2008-2009)) være lite aktuelt med vannkraftverk i områder med verneverdier innenfor Vefsnas nedbørsfelt. Vi viser også til Soria Moria-erklæringen, der det bl.a. heter: "... Eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre, og bruken av små-, mini-

og mikro kraftverk må økes, uten å komme i konflikt med naturverninteresser.” Mikro kraftverk kan ha en installert effekt på inntil 100kW mens minikraftverk kan ha en installert effekt på 100 – 1000kW. Etablering av mikro- og minikraftverk kan føre til tekniske inngrep som ikke er forenelig med verneformålet. Ved eventuelt ønske om bygging av mini- og mikro kraftverk må det både søkes om dispensasjon fra verneforskriften etter § 4, og søkes om tillatelse etter vassressursloven. Ved vurdering av om dispensasjon skal gis, må dette sees i forhold til tiltakets konsekvenser for verneverdiene og i forhold til inngrepets totale samfunnsmessige betydning.

Kraftlinjer. Eksisterende kraftlinjer inngår verneområde nr. 1, 3, 6, 10, 11, 12, 15,16.

For området Norddalen er grensen mot vest justert av hensyn til planer om ny kraftlinje parallelt med eksisterende kraftlinje. Med denne justeringen skal det ikke være konflikter mellom det foreslåtte skogvernet og konkrete planer for nye kraftledninger.

5.9.3. Miljøverndepartementets kommentarer til forskrifter

Miljøverndepartementet har gjort noen presiseringer av verneformålet i forskriftene, men har ellers ikke gjort vesentlige endringer i DN's forslag til forskrifter.

Hogst av plantefelt. Miljøverndepartementet viser til at enkelte verneforskrifter under § 5 åpner for hogst av plantefelt. Det presiseres at slik hogst av plantefelt kun kan tillates hvis det har positiv effekt på verneformålet for det aktuelle naturreservatet. Det må derfor foretas konkrete vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Snarlig hogst av plantefelt er aktuelt når fremmede treslag som for eksempel gran eller edelgran er plantet utenfor artenes naturlige utbredelsesområde, og særlig hvis det samtidig er risiko for at frøspredning og spiring kan true området's verneverdier. Her kan også tiltak som bl.a. ringbarking av trær være aktuelt slik at man raskt kan hindre spredning av fremmede treslag. I andre tilfeller kan det derimot være fordelaktig at eldre plantefelt får utvikle seg fritt og bl.a. bidrar til økt produksjon av død ved som er substrat for mange rødlistearter. Dette kan for eksempel gjelde for eldre plantefelt av gran i områder innenfor granas naturlige utbredelse, og særlig hvis det samtidig er vurdert at de plantede trærne ikke avviker vesentlig genetisk fra den naturlige skogen i området.

Samiske interesser

Etter avtale med Sametinget har MD sendt verneplanen på foreleggelse til Sametinget. Med de endringer og justeringer som er framkommet i konsultasjonen med MD har Sametinget gitt sitt samtykke til det foreslåtte skogvernet i Nordland.

Følgende endringer er foretatt i verneforskriftene:

1. Bestemmelsen om uttak av bl.a. ris til gammer, materiel til samisk husflid m.m. er flyttet til § 4 og omformult slik: ”Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og samiske bruksgjenstander. Bestemmelsen gjelder ikke for skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten.”
2. I verneforskriftenes § 7 fjernes henvisningen til forvaltningsplan for følgende punkt: ”Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.”
3. I § 7 er formuleringen nederst endret til: ”For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.”

Mhp. pkt 2 over er det i tillegg enighet om følgende: Når det gjelder nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift, kan det etter søknad gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven. Temaet bør også inngå i forvaltningsplaner som utarbeides for verneområdene.

Sametinget har for øvrig bedt om at følgende tekst tas inn i foredraget: ”Sametinget har i konsultasjonene gitt uttrykk for at størrelsen på naturreservatet ikke kan være av avgjørende betydning for at det ikke kan være en generell unntaksbestemmelse for reindriften's nødvendige uttak av brensel, vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Det

avgjørende må være vernets formål, og uttakets mulige konsekvenser i forhold til dette. Det er Sametinget synspunkt at slike uttak vil være av et så begrenset omfang at det ikke vil svekke det biologiske mangfoldet, samtidig som det vil opprettholde tradisjonell praksis og slik understøtte målet om å ivareta grunnlaget for samisk kultur, jf. CBD artikkel 8j.”

For øvrig har Sametinget framholdt at samiske eier- og bruksrettigheter ikke er fullt ut avklart for de foreslåtte områdene, og at en framtidig kartlegging og anerkjennelse av rettighetene i områdene vil kunne ha konsekvenser mht. bl.a erstatning.

Annet

MD har i tillegg foretatt følgende endringer i forskriftene:

- Begrepene ”drivingslei og kjørelei” er erstattet med ”flyttleier og kjøretraseer” i reindriften.
- For områder hvor det i §4 er åpnet for vedlikehold av bygninger/anlegg/innretninger er det under § 7 åpnet for å kunne søke dispensasjon for gjenoppføring av de samme bygninger/anlegg/innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade. Det er også under § 7 åpnet for å kunne søke dispensasjon for bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materiale til gjenoppføring av bygninger/anlegg/innretninger som er gått tapt ved slik brann eller naturskade.
- Det er under § 7 åpnet for å kunne søke om dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med oppsetting av gjerde knyttet til beite.

5.9.4. Miljøverndepartementets kommentarer til andre forhold

Forholdet til matloven. I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak etter lov av 19. desember 2003 nr 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) vil dette kunne dispenseres for etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold i henhold til de tiltak loven krever.

Rassikring. I tilfeller hvor det er behov for å iverksette rassikringstiltak, samt at man har vurdert at det ikke er tilstrekkelig at slike tiltak iverksettes utenfor et naturreservat, vil rassikringstiltak i naturreservatet kunne dispenseres for etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften. Det vil i så fall normalt bli lagt til grunn at slike tiltak har stor samfunnsmessig betydning. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold.

Utover Miljøverndepartementets kommentarer ovenfor, slutter departementet seg til direktoratets merknader i kap. 5. 7

6. MERKNADER TIL DET ENKELTE OMRÅDE SOM FORESLÅS VERNET

1. Bjerkadalen, Hemnes kommune

Areal: 3787 daa, hvorav 2560 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som representant for de høyereliggende, humide granskogene i regionen. Området har en rekke sjeldne naturtyper og arter.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget: Statskog SF sier området er anbefalt for vern på grunnlag av skogbruket. Store deler av skogressursene er båndlagt gjennom MiS-registreringer, og tilgjengelige ressurser er pr i dag små. Ved en eventuell opprusting av veg og bru vil mulighetene for skogbruk blir betydelige. Videre er det muligheter for kraftutbygging, og det er kartlagt et utbyggings-potensial på 9,8 GWh fordelt på flere prosjekt. Disse er delvis i berøring med verneforslaget. Videre peker Statskog SF på at det går to bilveger og kraftlinjer gjennom området. Begge bilvegene er adkomstveger til bebodde gårdsbruk innenfor området, samt at vegen opp til Lille Målvatnet er benyttet til mange andre formål (hytter, åpen snøskuterløype og drift og vedlikehold av kraftanlegg)

Følgende høringsinstanser har generelle kommentarer til verneforslaget:

Jan Gunnar Sande mener det er bra at lokaliteten blir vernet. Området rundt illustrerer godt den harde hogsten til Statskog, hvor blant annet en tiurleik ble hogd ut.

Hemnes kommune ønsker at området tas ut av verneplanen.

Kommentarer til forskrift

Hemnes kommune og Jan Gunnar Sande mener at vegene opp til Målvatn/Skruvnaglen og Øninglia må kunne brukes som i dag også etter opprettelsen av et eventuelt naturreservat.

Hemnes kommune peker på at forskriften må utformes slik at det blir mulig å bo her selv om status på vegen endres i fremtiden. Hemnes snøskuterforening, Målvatn hytteforening og Statskog SF mener at det må innføres et generelt unntak som åpner for motorisert ferdsel etter fiskeløype i henhold til forskrift. Dette gjelder vegen opp til Målvatnet, som ikke er vinterbrøyta, men adkomst for fastboende og hytteeiere i tillegg til isfiskeløype. Statskog SF ønsker også på at lovlig motorisert ferdsel må være tillatt etter de to eksisterende vegene, og at bruk og tiltak for adkomst må dekkes bedre gjennom forskriftene. Under § 5 bør det tas inn et punkt som åpner for utbedring og omlegging av veg og bru i de bratte partiene.

Hemnes kommune ønsker at gamle stier, tråkk og andre eksisterende kulturspor i utmarka skal kunne skjøttes og vedlikeholdes. Hemnes snøskuterforening peker på det samme, at den eksisterende ferdselsåren mellom Øninglia og Skruvnaglen skal kunne ryddes og vedlikeholdes.

Hemnes kommune mener at sykling og bruk av hest må kunne foregå langs eksisterende stier og tråkk.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener bruk av sykkel og hest kan foregå langs eksisterende stier og tråkk uten at det kommer i konflikt med verneverdiene. Videre vil vi også ta inn et punkt i verneforskriften angående skjøtsel og vedlikehold av stier og ferdselsveger.

Hemnes snøskuterforening mener at § 3, punkt 6 må trekkes ut av forslaget. Bekkekulpen vest for Skruvnaglen er mye brukt av skoleklasser og besøkende, og dette området kan være aktuelt for overnatting ved utvikling av turisme.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at denne paragrafen kan oppfattes strengt regulerende, men peker på at den er ikke ment å ramme vanlig ferdsel, og heller ikke aktiviteter med skoleklasser. Ved forvaltning av området kommer det til å legges til grunn at arrangementer som er mindre enn en skoleklasse, og da inkludert lærer og eventuelle foresatte, ikke er søknadspliktig. Dette området er også tatt ut gjennom en mindre endring av forslaget til reservatgrense.

Statskog SF ønsker at det i § 5 gis en åpning for fremtidig energiutnyttelse.

Fylkesmannens vurdering: Basert på data fra Norges vassdrags- og energidirektorat er det 6 prosjekter med til sammen litt over 12 GWh som ligger innenfor eller i nærheten av det foreslåtte området. Fylkesmannen vurderer det til å være ett av delprosjektene som ikke er realiserbare ved et eventuelt vern; det er et prosjekt som utnytter fallet i Reinforren og vil kunne gi 2,6 GWh kraft.

Vannføringen her er allerede sterkt redusert, med det resultat at et sannsynligvis godt utviklet fosserøyksamfunn er sterkt redusert. Den negative effekten er forsterket av en hogst, som har medført ytterligere uttørring av den gjenværende skogen. En vannkraftutbygging som benytter det siste ellevannet her vil mest sannsynlig sørge for at fosserøyksonen forsvinner helt, mens et vern med påfølgende reetablering av skog på hogstflata vil kunne virke motsatt veg. Fylkesmannen vurderer ei utbygging på 2,6 GWh som relativt lita, og at naturverdiene er så store at de må prioriteres foran ei eventuell utbygging.

De andre prosjektene vil utnytte vannet i Bjerkaelva/Bjurbekken eller bekker på nordsiden av dalen. I og med at grensa til et eventuelt reservat vil følge den sørlige elvebredden, vurderer Fylkesmannen de andre prosjektene som realiserbare.

Kommentarer til avgrensing

Jan Gunnar Sande foreslår at området utvides mot Bjerkaelia i sørvest for å forsøke å bygge opp igjen det som ble ødelagt.

Hemnes kommune, Hemnes skuterforening, mener at området bør avgrenses av veggen opp til Målvatnet i øst og veggen opp til Øninglia i vest. Hemnes kommune mener også at området ved Reinforsoen bør tas ut. Dette vil muliggjøre plukkhogst for vedlikehold av bygninger på gården. Målvatn hytteforening ønsker at det lages en korridor langs veggen opp til Målvatnet, eventuelt at grensen trekkes på vestsiden av veggen.

Statskog SF peker på at adkomsten til Øninglia i dag er meget bratt og at dette på sikt kan få betydning for adkomst og muligheter for bosetting på eiendommen. De anbefaler derfor å ta ut området vest for denne veggen.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen forslår primært at grensa trekkes vest for veien opp til Skruvnaglen og at det lages en korridor langs eksisterende veg til Øninglia slik at den holdes utenfor naturreservatet. Dette vil fjerne konflikter i forhold til ferdsel til fastboende, besøkende, hytteeiere og trafikk langs eksisterende isfiskeløype opp til Målvatnet uten at det går ut over verneverdiene. Videre tilrår Fylkesmannen at det tas ut en sone rundt Reinforsoen som sikrer at dette kulturmiljøet kan drives og vedlikeholdes som før. Sekundært mener Fylkesmannen at det må tas inn punkter med de nødvendige unntakene i forskriften. Det er også gjort en mindre endring i sørøst, der grensa følger vestre elvebredd ved Skruvnaglen og sørover til den vinkler mer vestover. Dette er ei grense som er bedre arronderingsmessig, uten at det går på bekostning av verneverdiene.

Fylkesmannens vurdering og tilråding: Fylkesmannen tilrår at Bjerkadalen naturreservat opprettes i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette reservatet. Her er det betydelige verneverdier knyttet til høgstaudegranskog, samtidig som skoginteressene i området er begrensede ettersom det meste av skogen er båndlagte gjennom MiS-registreringer.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Statskog påpeker at det bør åpnes for at gamle veier og stier kan ryddes. Fylkesmannen har åpnet for dette gjennom at slike tiltak kan omsøkes. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Bjerkadalen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Departementet slutter seg til direktoratet og tilrår at Bjerkadalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

2. Henrikstjønna, Rana kommune

Areal: 397 daa, hvorav 397 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt barskogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området består av rike skogtyper som ligger på høy bonitet og er i et sent suksesjonsstadium og utgjør derfor en sjelden og artsrik skogtype som er viktig for ivaretagelsen av biologisk mangfold.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget

Statskog SF peker på at Henrikstjønna har ørret av fin kvalitet og er et mye brukt turmål. Videre sies det at skogen innenfor verneforslaget er overvegende av gammel og frodig granskog som er godt tilgjengelig. Den eldre skogen sør for Henrikstjønna er båndlagt gjennom MiS-registrering. Videre er det kartlagt et lite potensielt kraftverk som årlig kan produsere 1,32 GWh. Hilding og Rannveig Kristensen har ikke blitt invitert og deltatt på befaring i området, noe de forventer at alle berørte parter har anledning til. Om de ikke får gjennomslag for sine synspunkter forventer de at det gjennomføres ny befaring.

Kommentarer til forskrift

Grønnfjelldal grunneierlag, Hilding og Rannveig Kristensen, Rana Bonde og Småbrukerlag, Statskog SF og Stig-Jarle Kristensen peker på at grunneiere av bakenforliggende skog vil bli avskåret fra sine skogteiger da eneste farbare veg ikke lengre kan benyttes. Det må åpnes for dette både sommer og vinter. Hilding og Rannveig Kristensen peker på at det er viktig å ha muligheten for transport i forbindelse med bygging og bruk av hytter/skogsbuer, transport i forbindelse med jakt og eventuell fremtidig næringsutnyttelse på eiendommen. Magne Martinsen bruker den samme traseen til hytta på Lappmurhaugen både sommer (til fots) og vinter (snøskuter), og har behov for å gjøre det også i framtida. Lasken beitelag mener forskriften er dekkende for deres bruk av området, men forutsetter at det er åpning for et forsvarlig vedlikehold av gjerdet gjennom rydding av kjerr, kratt og greiner på større trær ved gjerdet, samt fjerning av trær som er i ferd med å falle/har falt over gjerdet, samt transport av nye materialer når det skulle bli nødvendig.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen vil løse de påpekte forhold gjennom en grensejustering.

Kommentarer til avgrensing

Grønnfjelldal grunneierlag peker på at skogen i det foreslåtte området er lett tilgjengelig og av god kvalitet. De foreslår derfor at området begrenses til kjerneområdet da dette er vanskelig tilgjengelig. Hilding og Rannveig Kristensen ønsker å bygge en traktorveg inn til sin skogteig. Den vil bli en forlengelse av eksisterende statskogveg, og gå i den traseen som brukes i dag.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen tilrår at grensen endres i nord ved at grensa trekkes fra elva og opp langs ryggen til bukta vest i Henrikstjønna og derfra til det nordøstre hjørnet av Henrikstjønna og rett sørover til opprinnelig knekkpunktet fra høringsforslaget. Dette vil ta ut området med den eneste adkomsten til den private, bakenforliggende skogen og gjerdet som brukes av beitelaget, samtidig som områdene med de største verneverdiene forblir urørt. Deler av områdene som tas ut består av relativt ung skog.

Fylkesmannens vurdering og tilrådning

Henrikstjønnna bidrar positivt til mangeloppfyllelse og med den nye avgrensingen som er foreslått blir ikke skogbruket særlig negativt berørt ettersom en betydelig del av vernet areal er belagt med MiS-restriksjoner. Fylkesmannen tilrår at Henrikstjønnna naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt i den generelle delen samt spesifikt i dette avsnittet.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilrådning. Når det gjelder uttransportering av felt storvilt så er det en generell unntaksbestemmelse for dette i forskriftens § 4 der det kan brukes lett terrengkjørende beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Beiting er tillatt i området, men det er søknadspliktig å sette opp nye gjerder. Det er imidlertid et generelt unntak for vedlikehold av eksisterende gjerder. Bruk av motorisert kjøretøy i den forbindelse er søknadspliktig etter § 5. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilrådning og tilrår fredning av Henrikstjønnna som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilrådning: Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Henrikstjønnna naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

3. Langtjørnlia, Rana kommune

Areal: 5853 daa, hvorav 0 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et høytliggende og artsrikt område med kalkbjørkeskog og høgstaudebjørkeskog med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige prosesser.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget: Statskog SF peker på at skogen nærmest vegen er sterkt preget av vedhogst fra 80-tallet og bjørkemålerangrep på 90-tallet. Mye av skogen er produktiv og blir mye brukt til vedhogst til hyttene i området. De peker på at de næringsmessige konsekvensene er små, men at et hogstforbud kan bli vanskelig å håndheve og vil kreve god merking og informasjon. Rana kommune krever at området tas ut av verneplanen.

Kommentarer til forskrift

Jan Gunnar Sande mener det er rart at anleggsvegen langs Akersvatnet ikke er tegnet inn på vernekartet i høringsdokumentet. Han peker på at ferdsel langs denne vegen må kunne foregå som før. Statskog SF ber om at lovlig bruk, rydding og merking av godkjent skutertrase tas inn i forskriften.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener verneverdiene er der i dag selv om skuterløypa er der. Formålet er vern av skog, fortsatt bruk av skuterløypa vurderes ikke å være i konflikt med verneformålet. Fylkesmannen tilrår derfor at bruk av den lovlige, åpne skuterløypa tas inn

som et punkt i § 4 i verneforskriften, samt at en eventuell omlegging av denne kan tillates etter søknad.

Kommentarer til avgrensning: Det er ikke kommet innspill til avgrensingen.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Fylkesmannen mener området bidrar til å oppfylle mangelen av kalkbjørkeskog på marmorgrunn, og er således nokså viktig. Vi mener konfliktene her er relativt små da anleggsvegen langs Akersvatnet ikke er berørt av verneforslaget og den eksisterende skuterløypa kan brukes som før. Fylkesmannen tilrår opprettelsen av Langtjørnlia naturreservat med de endringer i forskriften som er omtalt under den generelle delen.

Sentral høring

Bergvesenet. Nordvestlige deler av Langtjørnlia naturreservat er dekket av mutingsområder. Et vern i nordvestre del av området vil være i konflikt med undersøkelsesaktiviteter som er planlagt på de tre mutingsområdene ved sørenden av Fiskelausvatnet. Det bes om at forskriftene endres slik at de ikke er til hinder for disse undersøkelsene, til hinder for atkomst med terrengkjøretøyer eller mulig anlegg av ny vei inn til området ved Fisklausvatnet i forbindelse med undersøkelser og mulig fremtidig gruvedrift på områdene innenfor. Naturlig atkomstvei inni området vil være fra veien ved Store Akersvatnet og inn forbi Krybbtjørna.

Statkraft har anleggsvei langs Akersvatnet. Bruk og vedlikehold av veien må kunne skje som før. Det bør opprettes en sone på minst 10 m mellom vei og vernet område av hensyn til landskapspleie med vedlikehold av skjæringer og fyllinger m.v. Statkraft har også en 22 kV linje som går gjennom området. Vernet må ikke medføre hindringer for drift og vedlikehold av linjen, eller eventuelle nødvendige ombygginger.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Etableringer av nye anlegg eller andre tekniske installasjoner er ikke forenelig med et naturreservat. Bergvesenets forslag til endringer i forskriften for å åpne for barmarkskjøring i forbindelse med undersøkelser av mulig drivbar bergverksindustri tilrås ikke tatt til følge. Det åpnes heller ikke for etablering av vei gjennom det foreslåtte verneområdet. Forskriften er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende veier og andre anlegg. Veien langs med selve Akersvatnet vil bli liggende utenfor verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Langtjørnlia som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Langtjørnlia naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

4. Mellingsdalen, Grane og Namskogan kommuner

Areal: 7982 daa, hvorav 2350 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av arter, naturtyper, økosystemer og økologiske prosesser. Spesielt viktig er store områder med rike skogtyper og områder med gammelskog og lokalt mye død ved og mange truede og sjeldne arter.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget

Statskog SF peker på at området er høytliggende og fjellskogpreget, men at det likevel er betydelige skogressurser med god tilgjengelighet her. Statskog SF mener de biologiske verdiene er godt sikret gjennom MiS, slik at skogressurene kan utnyttes på en miljømessig god måte. Ved et vern reduseres grunnlaget for å holde vegen. Den er også er adkomst for flere hytter. Fjelloven gjelder for området i Namsskogan kommune. Statskog SF peker på at det er kartlagt to små kraftverk med et samlet kraftpotensial på 4,1 GWh. Disse vil ikke kunne realiseres ved et eventuelt vern. I tillegg ligger et mindre prosjekt lengre nord i dalen som ikke vil bli realisert dersom det alene må dekke kostnader med infrastruktur. Statskog SF foreslår på bakgrunn av skog- og energiverdier at området trekkes fra verneplanen. Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune peker på at ved vern av områder som berører statsallmenninger skal prinsippet om frivillig vern legges til grunn, og dette bør legges til grunn for hele området. De mener at prinsippet om frivillig vern også skal legges til grunn ved en eventuell utarbeidelse av en forvaltningsplan. Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune ønsker at Namsskogan fjellstyre skal ha ansvar for oppsyn i området mot vederlag.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser det som svært lite hensiktsmessig med to forskrifter for dette reservatet, derfor er prinsippet om frivillig vern lagt til grunn for hele reservatforslaget.

Kommentarer til forskrift

Namsskogan fjellstyre foreslår at en del søknadspliktige tiltak flyttes fra § 5 til § 4 da det er åpenbart at det vil bli gitt tillatelse. Dette vil skape større forståelse for vernet og samtidig frigir ressurser for forvaltningen. Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener at bruk av motorbåt må tillates i Stillelva og Vesterelva opp til naturlig stopp på samme måte som i Mellingsvatnet. Det er lang tradisjon for dette, samtidig som et forbud vil bli vanskelig å håndheve. Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener at det ved uttransport av felt storvilt bør åpnes for bruk av kjøretøy som er skånsomt mot markoverflaten, ikke bare beltegående kjøretøy.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen aksepterer bruk av motorbåt i Vesterelva fra Mellingsvatnet opp til naturlig stopp da det er lang tradisjon for dette. Videre tilrår Fylkesmannen at uttransport av felt storvilt ikke endres i henhold til innspill fra Namsskogan fjellstyre, men følger nasjonal standard.

Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener bruk av hest, ridning og kløving må være tillatt.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen foreslår at forskriften endres til å gjelde eksisterende veger og stier.

Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener at oppsetting av midlertidige jakttårn for elgjakt må tillates innenfor hele kontraktsperioden, dvs. normalt fire år.

Fylkesmannens vurdering: med så lang periode anser vi det ikke som midlertidige jakttårn. Fylkesmannen mener derfor en bør holde seg til eksisterende praksis, hvor tårn settes opp og tas ned hver sesong.

Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener det må gis direkte unntak for de tiltak som er fremforhandlet med reindriften i en distriktsplan. Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune peker på at søknadsplikten for uttak av materialer til samisk husflid og oppføring av

midlertidige gjerdar er i strid med reindriftingslovens § 25 og 24, og mener dette punktet bør flyttes fra § 5 til § 4.

Fylkesmannens vurdering: Disse punktene flyttes fra § 5 til § 4. Når det gjelder barmarkskjøring og andre tiltak i distriktsplanen foreslår Fylkesmannen at dette fremdeles skal være søknadspliktig.

Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener at ved utarbeidelse av en forvaltningsplan skal prinsippet om frivillig vern legges til grunn.

Fylkesmannens vurdering: Ved utarbeidelse av en eventuell forvaltningsplan gjøres dette etter faste prosedyrer, hvor verneforskriften legger rammene for forvaltningsplanen.

Kommentarer til avgrensing

Grane kommune krever at produktive skogarealer som er drivverdige og ikke omfattes av nøkkelbiotoper og levende skog standarder tas ut av forslaget. Namsskogan fjellstyre og Namsskogan kommune mener at grensa i øst bør trekkes slik at motorferdsel på, og vedlikehold av, eksisterende veg inn til Storlistua ikke berøres av fredningsbestemmelsene.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener det vil bli vanskelig å ta ut denne sidevegen til Storlistua uten at dette går på bekostning av kjerneområder og/eller en arrondering det er enkelt å forholde seg til. Vi foreslår i stedet at det tas inn et unntak i forbindelse med bruk av denne vegen i verneforskriften.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Fylkesmannen ser at det er store skogressurser innenfor dette reservatet, som ikke lengre vil være tilgjengelig for hogst ved et eventuelt vern. Dette gjelder også til en viss grad i forhold til energi, selv om Fylkesmannen ikke er enig i at det her er snakk om store prosjekter med store verdier. Mellingsdalen inneholder betydelige naturfaglige verdier, blant annet områder med gammelskog og lokalt mye død ved. Det er områder med store og sammenhengende høgstaudeenger, og fra nøkkelbiotopregistreringer er det skilt ut sju områder med betydelige arealer. Området inneholder også taigaelementer, som er en mangel de andre foreslåtte områdene ikke oppfyller av i særlig grad. Fylkesmannen tilrår at Mellingsdalen naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt generelt og spesifikt for dette området. I forbindelse med en eventuell opprettelse av et naturreservat, anbefaler vi Statens naturoppsyn om å gå i dialog med Namsskogan fjellstyre om utforming av og ansvar for oppsynet.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. For områder på statsalmenning skal prosessene i.h.t. Miljøverndepartementets brev av 15.07.2008 i hovedtrekk bygge på frivillig vern-konseptet. Slik vi forstår Fylkesmannens tilråding, er dette lagt til grunn for prosessen og forskriftene som omhandler arealene i Namsskogan kommune. Resultatene her er også lagt til grunn for arealer i Nordland, slik at en unngår to forskrifter. Det er imidlertid ikke riktig å omtale prosessen for Statskog SFs arealer i Nordland som frivillig vern. For forskriftens punkt vedrørende uttak av materiale til samisk husflid vises det til kgl.res. for Holmvassdalen naturreservat og kap. 5.7. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt øvrige spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning tilrår videre at grensen justeres noe ved Storlistua slik at selve bygningene og veien tas ut av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning vurderer det som mest hensiktsmessig å ta ut dette området, og at betydningen for verneverdiene er små. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle

kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Mellingsdalen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Det er under MDs sluttbehandling av saken tatt ut areal i nordøst. Miljøverndepartementet slutter seg for øvrig til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Mellingsdalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

5. Raudvassåsen, Grane og Hattfjelldal kommuner

Areal: 24462 daa, hvorav 5880 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et stort og relativt urørt bjørkeskogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og økologiske prosesser. Området er godt arrondert, rikt og har stor variasjon. Spesielt viktig er store arealer med mosaikk av relativt upåvirket rik høgstaudebjørkeskog og kalkbjørkeskog. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor natur-reservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget: Statskog SF peker på at dette er et reint bjørkeskogs-område med høg mangeloppfyllelse for høgstaudeskog. De mener området er typisk for kalkrike fjell-bjørkeskoger, og forventer at øvrige foreslåtte verneområder gir tilsvarende god mangeloppfyllelse.

Kommentarer til forskrift: Grane kommune og Statskog SF ber om at det tas inn et punkt i forskriften som åpner for uttak av ved til hytter som ligger ved Gluggvatnet.

Fylkesmannens vurdering: Ut i fra nasjonale føringer er det ikke rom for å åpne for hogst av ved til hytter som ligger utenfor et naturreservat. Fylkesmannen mener likevel dette bør vurderes spesielt her i og med at det er lang tradisjon for dette samtidig som det er svært begrenset med andre aktuelle områder for uttak av ved innen rimelig avstand.

Hattfjelldal Jakt og Fiskelag ønsker at det tas inn et punkt under § 4 som gjelder arrangering av hundepøver for hønsefugl, hare og storvilt.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener det er viktig å ha en lik forskrift for alle typer idrettsarrangementer og andre større arrangementer, og tilrår derfor at dette forblir søknadspliktig. Vi ser imidlertid at dette er arrangementer som er relativt konfliktfrie i forhold til verneverdier, og ønsker derfor å løse dette på en måte som alle kan leve med ved å gi flerårige, for eksempel femårige, dispensasjoner.

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt tok opp under konsultasjonen at de ønsker å få mulighet til å sette i stand og bruke samiske kulturminner i Raudvassåsen.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen vil ta inn restaurering av ødelagte kulturminner i forskriftens § 5 for dette området da det er spilt inn konkret her. Bruk og vanlig vedlikehold tas inn i § 4. Dette kan være en aktuell problemstilling i andre områder hvor dette er spilt inn, og vil i de tilfellene gi en tillatelse etter den generelle unntaksparagrafen.

Kommentarer til avgrensing:

Under konsultasjon kom det innspill om å ta ut areal øst for Raudvatnet da det er planlagt og omsøkt ei gjeterhytte (reindrift) her. Det kan også være aktuelt å sette opp flere hytter til andre siidaer her.

Fylkesmannens vurdering: Det har kommet innspill om at Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt har planer om og har søkt om å sette opp ei reindriftshytte ved Raudvatnet. Området er et

”kjerneområde” for dette reinbeitedistriktet, og på grunn av størrelsen på det foreslåtte verneområdet og det tilgrensende Fisklausvatnet naturreservat (til sammen ca 64 000 daa) er det vanskelig å legge hytta utenfor. Dette er ei hytte som det har vært arbeidet med før et vern ble aktuelt, og Fylkesmannen mener denne mindre endringen kan gjøres uten at det går ut over verneverdiene. Vi vurderer dette som en bedre løsning enn å gi dispensasjon fra verneforskriften.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Fylkesmannen tilrår at Raudvassåsen naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt under den generelle delen og spesifikt for dette området. Om det ikke åpnes for vedhogst til hyttene ved Gluggvatnet, bør dette problemet løses gjennom å ta ut et område mellom Kotdalen og Inneråsen.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Hogst av ved til hyttene som ligger utenfor verneområdet kan medføre negative konsekvenser for verneformålet. Det ligger et kjerneområde like ved hyttefeltet som kan være utsatt. Det er også en god del hytter i området og det vil derfor kunne bli et relativt stort uttak av ved innenfor verneområdet. Formålet med vernet er nettopp å ivareta bjørkeskog og spesielt kalkbjørkeskog og høystaudepreget bjørkeskog. Direktoratet for naturforvaltning vurderer det slik at uttak av ved for hytter i dette området ikke er forenelig med verneformålet. Direktoratet for naturforvaltning vil derfor ikke tilrå at det åpnes hogst av ved til hytter som ligger utenfor området. Det er mulig å transportere inn ved langs vei på sommer, samt at det er mulig å transportere veden videre inn med snøscooter på vinteren. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår, utover det som er nevnt her, mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Raudvassåsen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding. MD slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Raudvassåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

6. Raudvatnet, Hattfjelldal kommune

Areal: 23457 daa, hvorav 6290 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et stort og tilnærmet urørt løvskogsområde med mange rike bjørkeskogstyper med dets biologiske mangfold i form av arter, naturtyper, økosystemer og økologiske prosesser. Spesielt viktig er rike høgstaudeskoger med overganger mot kalkbjørke-skoger, rike rasmarker og reinroseheier. Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget: Statskog SF forteller at området er omfattende brukt av reindrifta og til sauebeite. Området er et fjellbjørkeområde, og skogen har hovedsakelig vært drevet ved salg av ved på rot til naboer. Dette var relativt omfattende rundt 1990. Området har potensial til mer tradisjonell utnyttelse.

Kommentarer til forskrift

Hattfjelldal Jakt og Fiskelag ønsker at det tas inn et punkt under § 4 som gjelder arrangering av hundepøver for hønsefugl, hare og storvilt.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener det er viktig å ha en lik forskrift for alle typer idrettsarrangementer og andre større arrangementer, og tilrår derfor at dette forblir søknadspliktig. Vi ser imidlertid at dette er arrangementer som er relativt konfliktfrie i forhold til verneverdier, og ønsker derfor å løse dette på en måte som alle kan leve med ved å gi flerårige, for eksempel femårige, dispensasjoner.

Fylkesmannen har fra Hattfjelldal kommune fått innspill om at det går er åpen skuterløype gjennom området. Fylkesmannen mener verneverdiene er der i dag selv om skuterløypa er der. Formålet er vern av skog, fortsatt bruk av skuterløypa vurderes ikke å være i konflikt med verneformålet. Fylkesmannen tilrår derfor at bruk av den lovlige, åpne skuterløypa tas inn som et punkt i § 4 i verneforskriften, samt at en eventuell omlegging av denne kan tillates etter søknad.

Kommentarer til avgrensning

Statskog SF mener det inngår for store arealer med snaufjell i forslaget og ønsker at disse tas ut.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Også dette området er en del av et større område med mye vern og stor lokal motstand. Her er det imidlertid relativt store verdier knyttet til kalkbjørkeskog og dermed stor mangeloppfyllelse Skogbruksinteressene i området er relativt beskjedne. Fylkesmannen tilrår derfor at området vernes med de endringer nevnt i den generelle delen.

Sentral høring: Ingen uttalelser

Innkommne uttalelser til Fylkesmannen tilråding

Lillian Sæterdal viser til at det satses i landbruket i denne delen av kommunen, og at dette ikke er forenlig med vern, bl.a. vises det til at vern vil hindre beite med geit og rein og at turisme også vil bli hindret av et vern. I forbindelse med gårdsbruk kreves det at en kan benytte seg av motorisert kjøretøy, firhjuling, snøscooter, helikopter og fly for å kunne ta vare på buskapen. Det kreves å få fortsette med jakt på rovdyr som skader og dreper bufe. Det kreves at det tillates geitehold i Raudvassdalen og nordre del av Varnvassdalen da det tradisjonelt har vært drevet i flere generasjoner, og at driften på Sæterstad Gård har det som eksistensgrunnlag. Det kreves de samme rettigheter som samene har i området.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Det vises til kap.5.7. for generell omtale av motorferdsel i verneområder.. Direktoratet for naturforvaltning støtter Fylkesmannens vurdering i at det kan gis et generelt unntak for bruk av snøscooter langs en konkret og kartfestet trase på snødekt mark i den perioden den er åpen for ferdsel. Det er en forutsetning at ferdsel og trase bygger på et lovlig fattet vedtak. Beite vil være tillatt i området. Ut fra at det er aktuelt å beite med geit i området, tilrår Direktoratet for naturforvaltning at det i forskriften tas inn en bestemmelse som gir Direktoratet for naturforvaltning adgang til å regulere beitetrykket i området ved egen forskrift dersom beite blir et problem i forhold til verneverdiene. Et vern vil ikke ha betydning for forvaltningen av store rovdyr. I forskriftene er det åpnet for motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Raudvatnet som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Raudvatnet naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

7. Røssvassholmen, Hattfjelldal kommune

Areal: 3409 daa, hvorav 2500 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et område med tilnærmet urørt granskogsområde med dets biologiske mangfold i form av arter, naturtyper, økosystemer og økologiske prosesser. Området er særegent med svært lite påvirket skog, delvis urskog, høyt innslag av til dels svært gamle trær og store mengder død ved i alle nedbrytningsstadier.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget

Jan Gunnar Sande mener at det er viktig at det administrativt freda området ved Lomtjønna vernes. En viktig tilleggsfaktor ved denne skogen er at den tar av for østavinden mot Vesterbukta. Naturvernforbundet mener området må vernes, og at mangeloppfyllelsen for området er feil. Statskog SF peker på at området inkluderer et tidligere administrativt freda område. Næringsverdiene er knyttet til skog, men disse er begrensa ut fra beliggenhet og at en er avhengig av fløting.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen forholder seg til verdiene og graden av mangeloppfyllelse som er gitt i registreringsrapportene.

Kommentarer til forskrift

Hattfjelldal Jakt og Fiskelag ønsker at det tas inn et punkt under § 4 som gjelder arrangering av hundepøver for hønsefugl, hare og storvilt.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener det er viktig å ha en lik forskrift for alle typer idrettsarrangementer og andre større arrangementer, og tilrår derfor at dette forblir søknadspliktig. Vi ser imidlertid at dette er arrangementer som er relativt konfliktfrie i forhold til verneverdier, og ønsker derfor å løse dette på en måte som alle kan leve med ved å gi flerårige, for eksempel femårige, dispensasjoner.

Kommentarer til avgrensning: Det har ikke kommet innspill til avgrensingen av området.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Fylkesmannen mener at det er betydelige verneverdier innenfor området og begrensa konflikter. Vi tilrår derfor at Røssvassholmen naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt generelt og spesifikt for dette reservatet.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: Direktoratet har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring.

Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Røssvassholmen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Røssvassholmen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

8. Simaklubben, Hemnes

Areal: 3217 daa, hvorav 1740 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt granskogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet er et av de best utviklede gammelskogsområdene i regionen, og har god kontinuitet i skogstrukturen og stor verdi for bevaring av artsmangfold. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som referanseområde.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget: Statskog SF peker på at dette er et område med relativt store skogressurser som er vurdert å gi en god rotnetto. En del av området er båndlagt gjennom MiS-registreringer, samt at vernskoggrensen her går på 300 meter og skogen er underlagt kommunale bestemmelser. Det er kartlagt et kraftprosjekt som vil gi ca 1 GWh strøm årlig, men Statskog mener prosjektet representerer en lav verdi og ikke bør være til hinder for et vern. Hemnes kommune peker på at dette er det området i kommunen som har størst verdi for skogbruket, samtidig som det også har store verneinteresser og store arealer båndlagt av nøkkelbiotoper. Kommunen innser at med de sterke føringene om vern så kommer en neppe utenom dette området. Hemnes kommune peker også på at mandatet for denne prosessen gjelder for statsgrunn, ikke private eiendommer. De antar at hindring av adkomsten til private, bakenforliggende eiendommer er utenfor dette mandatet. Jan Gunnar Sande sier det er svært viktig at denne lokaliteten vernes da den har stor betydning for bevaring av det biologiske mangfoldet.

Kommentarer til forskrift

Hemnes kommune og Statskog SF peker på at vern av dette området kommer i konflikt med private rettigheter på tilstøtende areal. Adkomst til disse må sikres gjennom åpning i verneforskriften.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at det er uheldig at adgangen til privat, bakenforliggende skog blir hindret, og tilrår derfor at det tas inn et punkt under § 4 som åpner for gjennomgående motorisert ferdsel i forbindelse med skogsdrift i privat, bakenforliggende skog.

Hemnes kommune ønsker at gamle kulturspor bør kunne vedlikeholdes. Statskog SF mener at gamle hestevoger bør kunne ryddes som gangstier.

Fylkesmannens vurdering: Det tas inn et punkt i verneforskriften som tillater drift og vedlikehold av kulturminner og stier/ferdselsårer.

Hemnes kommune mener at verneplanen ikke må være til hinder for utnyttelse av kraft fra Sagbekken.

Fylkesmannens vurdering: Et vern er ikke forenelig med vannkraftutbygging. De biologiske registreringene viser at det finnes store naturverdier innenfor området. Fylkesmannen vurderer

disse verdiene som store i forhold til de verdiene en eventuell kraftutbygging vil gi, og mener derfor et vern bør prioriteres.

Kommentarer til avgrensning

Statskog SF mener det ikke er uklarhet rundt grensene opp mot Simafjellet og mener grensa bør følge grensa mellom statlig og privat grunn. Grensene er korrekt merka i terrenget og det finnes gode grensebeskrivelser, samt at grensene finnes på et krokikart som er i Statskog SFs eie.

Helgeland museum og Naturvernforbundet sier det er svært ønskelig at området med uavklarte eiendomsforhold inkluderes i reservatet. Hemnes kommune peker på at grensene må gås opp slik at tilstøtende kulturskog og hogstflater ikke kommer innenfor vernegrensen.

Fylkesmannens vurdering: Grensene er gått opp i forhold til plantefelt og hogstflater. Det meste er holdt utenfor, men noe er også inkludert av arronderingsmessige årsaker. I forhold til områdene med uavklarte eiendomsforhold vil Fylkesmannen følge grensene mellom statlig og privat grunn, og har her tatt utgangspunkt i grenser som er registrert i Eiendomsregisteret. Inkludering av de private arealene ville gitt ei mye bedre arrondering og ivaretatt verneverdiene på en bedre måte, men privat grunn må eventuelt vernes gjennom frivillig vern, noe som er utenfor denne prosessen.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Simaklubben har store verneverdier med tilsvarende grad av mangelloppfyllelse. Området består hovedsakelig av barskog med betydelig innslag av lauv. Store deler er belagt med MiS-restriksjoner. Verneskoggrensen går i dette området og det er underlagt kommunale vernebestemmelser ved hogst. Fylkesmannen tilrår at Simaklubben naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt generelt og spesifikt for dette reservatforslaget.

Sentral høring: Ingen uttalelser

Innkommne kommentarer til Fylkesmannens tilråding

Naturvernforbundet holder fast ved at det er svært ønskelig at områder med så store verneverdier inkluderes i reservatet. Eventuelle uavklarte eiendomsforhold får avklares i ettertid. Området har svært stor verdi og arealene Fylkesmannen ønsker å ta ut er blant de aller viktigste.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Direktoratet for naturforvaltning støtter at det kan gis åpning for uttransport av tømmer på frossen og snødekt mark fra bakenforliggende skog, og at dette er søknadspliktig etter § 5 (som foreslått i Fylkesmannens forslag til forskrift). Det er uklarheter om eiendomsforholdene i den østlige delen. Fylkesmannen viser til det digitale eiendomsregisteret som viser en annen grense enn det som Statskog viser til. I området med usikkerhet om grenser er store verneverdier (hele og deler av kjerneområder) Både ut i fra verneverdiene og ut ifra arronderingsmessige forhold vil det være gunstig å få vern på hele området. Statskog viser til at det finnes et s. k. krokikart for området og at det er merket ute i felt, og de anbefaler at man følger grensa mellom privat og Statskog SFs grunn. Direktoratet for naturforvaltning tilrår at hele området vernes og at en eventuell avklaring om de nøyaktige grensene kan avgjøres i jordskiftesak i forbindelse med grensegang og oppmerkingen av verneområdet i felt. Det vises for øvrig til tilsvarende sak i Luster (kgl. res. 2.9.2005). Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til Fylkesmannens forslag til verneform, men tilrår endring av grensen slik at verneområdet inkluderer områdene ved Rebbaslia. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Simaklubben som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding. Det vises til at det er noe usikkerhet om grensene mellom statsgrunn og privat grunn i deler av området. Arealet som er antatt å være privateid er tatt ut av verneforslaget. Det presiseres at grensene for naturreservatet som nå vernes skal følge grensemerking i felt mellom privat grunn og statsgrunn. Det privateide arealet bør av hensyn til arrondering og verneverdier tas inn i reservatet, og det pågår en prosess med frivillig skogvern med sikte på dette.

Miljøverndepartementet slutter seg for øvrig til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Simaklubben naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

9. Storelva-Stillelva, Hemnes kommune

Areal: 11207 daa, hvorav 5230 daa produktiv skog

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et variert og tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av arter, naturtyper, økosystemer og økologiske prosesser. Området har stor økologisk variasjon, og spesielt viktig er de store områdene med rik kalkbjørkeskog.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget

Statskog SF peker på at området er stort og i hovedsak består av fjellbjørkeskog, myr, impediment og snaufjell. Her er det registrert flere kulturminner i området, også samiske kulturminner. Det er store friluftsjakter innenfor området, i form av jakt og fiske, besøk av storfurua og deler av turruta ”Norge på langs” går gjennom området. Området er viktig for reindrifta, og beiting med sau foregår årlig.

Statskog SF peker på at det er mye lett tilgjengelig skog som er definert som verneskog av Hemnes kommune og dermed underlagt restriksjoner. Området er gjennom MiS-registreringer avsatt som hensynsområde, og Statskog SFs mening var å lage en helhetlig plan for framtidig skogsdrift med miljøhensyn. De bemerker at kun mindre deler av området ville bli berørt av hogst etter en slik plan, og vurderer derfor at deler av området har over middels verdi for skogbruket. Skogen har vært tenkt utnyttet lokalt gjennom rotsalg, men interessen har vært liten i stående skogressurser.

Jan Gunnar Sande mener området må vernes, men at forskrift og avgrensning må utformes så det ikke kommer i konflikt med Bjarne Johnsen's drift av gården.

Hemnes kommune ønsker primært at området tas ut av verneplanen. De peker på at dette er det området som har størst brukerkonflikter, og at skogbruksinteressene er størst i vest. Roald Iversen mener at vernet i Spjeltfjelldalen og eventuelt dette her gjør at så store arealer blir båndlagt at ferdsel og livskvalitet forringes.

Bjarne Johnsen, Hemnes kommune, Kåre Nilsen og Steikvasselv hytteforening mener at området ikke gir inntrykk av å være inngrepsfritt. Her er det ei større hogstflate fra 1998 i vest, det har vært gjennomført større hogster langt inn i området fram til etter andre verdenskrig, det finnes to gamle småbruk og vanninntak innenfor området. Hemnes kommune peker på at de to gamle småbrukene er svært interessant i kulturlandskapssammenheng. Bjarne Johnsen og Kåre Nilsen peker på at disse gårdene har innmark som er interessant som tilleggsjord. Statskog SF viser til at det er en del hogstinngrep fra Bjørkmoen og oppover.

Bjarne Johnsen, Roald Iversen og Steikvasselv hytteforening peker på at det er mange som har slekt og venner på svensk side av grensen, og at det er mye trafikk mellom Rønes og Røssvatnet med snøskuter på vinterstid. Om det skal kjøres rundt med bil blir dette svært langt. Hemnes kommune peker på at mange har dispensasjon for bruk av snøskuter over til Sverige, og ved en endring i motorferdselsloven kan det bli aktuelt å vurdere en permanent løype gjennom dalen.

Fylkesmannens vurdering: Motorisert ferdsel vil generelt bli forbudt innenfor et eventuelt verneområde. Fylkesmannen ønsker å løse dette gjennom ei endring av grensa. Vi viser her til avsnittet om avgrensing.

Steikvasselv hytteforening mener forvaltningsmyndigheten bør være kommunalt forankret.

Fylkesmannens vurdering: Forvaltningsmyndigheten pekes ut av Direktoratet for naturforvaltning.

Kommentarer til forskrift

Bjarne Johnsen, Kåre Nilsen peker på at det tas vann fra elva til røyeoppdrett. Det må være åpning i verneforskriften for drift, vedlikehold og utvidelse av dette.

Fylkesmannens vurdering: Verneforskriften åpner for drift og vedlikehold av eksisterende anlegg.

Hemnes kommune og Statskog SF mener at verneforskriften må inneholde bestemmelser som åpner for drift og vedlikehold av kulturminner og kulturlandskap innenfor området. Hemnes kommune og Hemnes snøskuterforening mener at det også må gis anledning til drift og vedlikehold av eksisterende stier og tråkk i området, og at disse må kartlegges før verneforslaget vedtas. Hemnes snøskuterforening mener ferdselsårene er mangelfullt registrert, og peker sammen med Steikvasselv hytteforening på sti fra Raudlia inn Tangvassdalen og den gamle hestevegen nord for Olfjelltuva. Håkon Økland m.fl. peker også på sistnevnte ferdselsveg. Disse må tas inn.

Statskog SF mener at rydding av området rundt hustuftene på Skog bør tillates, og at dette bør innarbeides i en eventuell forvaltningsplan. Dette gjelder også området rundt Storfurua.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen tilrår at det gjøres et direkte unntak for drift og vedlikehold av kulturminner og kulturlandskap tilknyttet de to gamle gårdene inne i området, samt at nevnte stier tas inn i § 4, punkt 10.

Hemnes kommune peker på at bruk av sykkel og hest må tillates. Punktet som omtaler dette foreslås tatt ut av verneforskriften. Hemnes snøskuterforening mener at dette må tillates etter eksisterende gamle ferdselsveger.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen tilrår at bruk av hest og sykkel tillates etter eksisterende veger og stier. Ut i fra nasjonale føringer kan vi ikke se at det er mulig å tillate fri bruk av hest og sykkel innenfor området.

Hemnes kommune og Håkon Økland m.fl. peker på at det er lagt ut kanoer til eget bruk og utleie i forbindelse med gårdsturisme i Stillelva. Forskriften må justeres slik at dette er tillatt også i framtida da dette ikke betyr noe for verneverdiene.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at forbudet er uheldig, samtidig som det ikke er av betydning for verneverdiene. Fylkesmannen tilrår derfor at forbudet mot opplag av kano tas ut av forskriften.

Hemnes kommune, Hemnes snøskuterforening, Håkon Økland m.fl. og Steikvasselv hytteforening mener at punktet som begrenser bruk av området til telteire, idrettsarrangementer og andre større arrangementer må tas ut av forskriften da det setter store begrensinger på naturlig bruk. Her er flere turmål som er mye besøkt, samt at det er tradisjon for å arrangere friluftsgudstjeneste ved Skog. Alternativt mener Hemnes kommune at aktiviteten kan være knyttet opp til merka stier eller løyper. Hemnes snøskuterforening peker på at området i dag brukes til arrangementer av forskjellig størrelse, og dersom det settes ei grense ved 30 personer vil en skoleklasse fremdeles være søknadspiktig da det er med lærere og foresatte.

På folkemøtet i Korgen 11.02.09 ble det pekt på at Bleikvassli idrettslag arrangerer en turmarsj som går gjennom området og over til Sverige. Det er et ønske om at dette også kan gjennomføres i fremtida uten å måtte søke.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser at denne paragrafen kan virke strengt regulerende, men peker på at den ikke er ment å ramme vanlig ferdsel, og heller ikke aktiviteter med skoleklasser. Ved forvaltning av området kommer det til å legges til grunn at arrangementer som er mindre enn en skoleklasse, og da inkludert lærer og eventuelle foresatte, ikke er søknadspliktig. Fylkesmannen foreslår at det settes en grense ved 40 personer.

I forhold til gjennomføringen av turmarsjen, vil Fylkesmannen løse dette gjennom å ta inn et punkt i § 4 om dette.

Hemnes snøskuterforening og Roald Iversen krever at motorisert ferdsel må tillates i henhold til kommunal forskrift. Steikvasselv hytteforening mener det må gjøres unntak så lovlig motorisert ferdsel på snødekt mark er tillatt også i framtiden.

Fylkesmannens vurdering: Motorisert ferdsel vil generelt bli forbudt innenfor et eventuelt verneområde. Fylkesmannen ønsker å løse dette gjennom ei endring av grensa. Vi viser her til avsnittet om avgrensing.

Kommentarer til avgrensing:

Hattfjelldal kommune og Varntresk grendelag ønsker at grensen for det foreslåtte naturreservatet justeres slik at det blir mulig å bygge veg langs østsiden av Røssvatnet i fremtida.

Bjarne Johnsen, Hemnes kommune og Kåre Nilsen ønsker at reservatgrensen skal følge Østre Tverrbekken (vestlige grein), sørsiden av Storelva opp til og med Storforsen, og langs kjerneområdet ved Stillelva og Olfjelltuva tilbake til Østre Tverrbekken. Dette vil løse utfordringer knyttet til vannuttak, mulig utnyttelse av Storelva til kraftproduksjon, bruk av gammel innmark ved Bjørkmoen og Skog som tilleggsjord, og åpne for å bruke den eksisterende skuterleden over til Sverige. Håkon Økland m.fl. foreslår nesten den samme endringen, med unntak av at grensen trekkes fra det nordøstlige hjørnet av kjerneområdet ved Stillelva og sørvestover til svenskegrensa. Videre går grenseforslaget sør for Olfjelltuva og nord for Olfjellkleppen til den møter Vestre Tverrbekken som følges nordover til ca 200 meter fra Storelva. Herfra går grensa nordøstover til Storfurua, før den vinkler nord til Storelva. Det arealet om ønskes tatt ut mellom Tverrelva, Storelva og Storfurua ønskes tatt ut for å ha mulighet for å sette opp ei enkel bru over Tverrbekken for å binde sammen attraksjonene Storfurua og Skog. Roald Iversen foreslår at grensa i nord endres til å følge Storelva til grensen. Steikvasselv hytteforening ber om at grensa i nord justeres så den følger kjerneområdet. Hemnes snøskuterforening ber om at grensene følger nord og sørsida av kjerneområdene ved Stillelva. Statskog SF peker på at det er kartlagt et utbyggingspotensial på 5,8 GWh innenfor området. Dette er fordelt på to prosjekter; ett i Vestre Tverrbekken med årlig produksjon på 1,88 GWh og ett i Austre Tverrbekken med årlig produksjon på 3,95 GWh. Statskog SF ber om at det tas hensyn til dette gjennom avgrensing eller forskrift. Konkret foreslås det at grensa i vest legges til Vestre Tverrbekken.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ønsker å løse de påpekte forhold på en måte som ivaretar verneverdiene og samtidig løser de konfliktene/utfordringene som finnes i området. Vi tilrår derfor at grensa følger Vestre Tverrbekken fra Storelva opp til kote 700, til toppen på Olfjellkleppen, videre til høyde 704, høyde 756 på Olfjelltuva, til samløp mellom Rykkjedørelva og utløp Norsketjønna, derfra nordvestover til høyde 571, rett vest til 90 graders sving på Tverrelva og ned til Storforshaugen. Videre følger grensen sørlige breidd på Storelva ned til Vestre Tverrbekken.

Dette grenseforslaget mener vi vil ivareta verneverdiene, samt at nødvendig bruk av snøskuter for å besøke familie i Sverige vil kunne gå som før, og hogstflata fra 1998 blir holdt utenfor. Drift og vedlikehold av vannuttak til oppdrett vil uansett kunne skje, men når elva er holdt

utenfor er det rom for en eventuell utvidelse her. Dette åpner etter Fylkesmannens syn også for ett av de to kraftprosjektene som Statskog SF peker på. Det andre vil derimot ikke kunne realiseres.

Fylkesmannens vurdering og tilråding

Fylkesmannen tilrår at Storelva-Stillelva naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt under den generelle delen.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: Fylkesmannen tilrår at det skal gjøres et generelt unntak for skjøtsel av kulturminner. Direktoratet for naturforvaltning mener at det kan være uheldig at det gis en generell adgang til å skjøtte kulturminner i reservatet uten at det kan gis føringer for dette gjennom en tillatelse. Direktoratet for naturforvaltning mener derfor at dette skal være søknadspliktig etter § 5. Det kan i den forbindelse utarbeides en plan for skjøtsel av kulturminner som kan danne grunnlag for en flerårig tillatelse. Det er et generelt unntak for vedlikehold av eksisterende anlegg. Opplag av kano i Stillaelva er en aktivitet som pågår i dag og det er en aktivitet som Fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning mener kan fortsette også ved et vern. Imidlertid må en slik aktivitet gjøres som et direkte unntak under § 4 samtidig som det fjernes fra § 3 slik Fylkesmannen foreslår. Direktoratet for naturforvaltning er ikke enig i Fylkesmannens tilråding m.h.t. hva som skal defineres som større arrangement, Vern skal likevel ikke være til hinder for at skoleklasser skal kunne benytte området i undervisningssammenheng. Dette bør evt. løses gjennom flerårige dispensasjoner. For øvrig vises det til kap. 5. Det er uttrykt ønske om å etablere en bru over Tverrbekken for å knytte sammen attraksjonene Skog (nedlagt småbruk) og Storfurua. Direktoratet for naturforvaltning tilrår at det kan åpnes for en mindre gangbru (men ikke større brukonstruksjoner) etter § 5. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Storelva-Stillelva som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Storelva-Stillelva naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

10. Tuvhaugen, Hemnes kommune

Areal: 972 daa, hvorav 710 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et rikt og tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området ligger på kalkrik grunn og domineres av rike vegetasjonstyper med godt utviklet naturskogsdynamikk.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget: Hemnes kommune peker på at dette er det området i deres kommune som har lavest konfliktnivå, men samtidig er det også her det er lavest verneverdier. Statskog SF sier at hele området er underlagt kommunens

vernskogbestemmelser, og at deler av den produktive skogen er båndlangt gjennom MiS-registreringer. De mener området har stor verdi for skogbruket, men at det er snakk om begrensa ressurser. Det har fra naboer tidligere vært interesse for større vedhogst i området. Jan Gunnar Sande håper dette området blir vernet.

Kommentarer til forskrift: Det er ikke kommet innspill til forskriften.

Kommentarer til avgrensning: Statskog SF mener kraftgata i nordøst bør danne avgrensingen, samt at grensedragningen gjennom ungskogfelt er uheldig. Hemnes kommune ønsker at grensene gås opp for å sikre at det ikke kommer ungskog og hogstflater innenfor.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen har gått opp grensene. På befaring 10.06.08 ble grensene gått med GPS og justert i forhold til hogst og andre inngrep. Det er ei mindre hogstflate som har kommet med sørøst for Stortuva, men dette var svært vanskelig å unngå av arronderingsmessig hensyn. Fylkesmannen er enig i at grensa skal følge kraftlinja.

Fylkesmannens vurdering og tilråding: Fylkesmannen tilrår at Tuvhaugen naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt generelt og spesifikt.

Sentral høring: Statnett SF påpeker at grensa til verneområdet berører kraftlinjen så vidt i det nordøstlige hjørnet. Det er ønskelig å få justert grensen slik at kraftlinjen kommer utenfor området.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: Direktoratet for naturforvaltning er enig i Fylkesmannens vurdering om at grensa bør justeres i hht. Statnett SF og Statskog SFs ønske. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Tuvhaugen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Tuvhaugen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

11. Nordre Varnvassdalen, Hattfjeldal kommune

Areal: 5773 daa, hvorav 330 daa prod. skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. I nord domineres området av rik bjørkeskog. I sør er det stor overvekt av furu, som ellers er sjelden i regionen, samt en liten granforekomst som er plantegeografisk interessant. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor natur-reservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget

Statskog SF peker på at området ligger i et område der frie utmarksområder har stor betydning for lokal bosetting og næringsliv. Ut over at enkelte av hytteierne ved Varnvatnet har hugget hytteveden i det området som foreslås verna, er det skogbruksmessig marginal interesse her. Sæterstad gård mener at en eventuell opprettelse av et naturreservat ikke er forenelig med deres bruk, og går i mot dette.

Kommentarer til forskrift

Sæterstad gård mener beiting er viktig for naturmiljøet, noe omtalen av den nordre delen også sier. De peker på at fremtidig beitebruk kan stille krav til gjerding som vi ikke ser i dag.

Fylkesmannens vurdering: Forslaget til verneforskrift åpner for oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting. Dette er søknadspliktig, men i og med at beite er viktig for verneverdiene i deler av naturreservatet vil en forsøke å finne gode løsninger på dette.

Sæterstad gård ser muligheter for å utnytte vannressursene til å produsere strøm, noe verneforskriften ikke gir adgang til. Statskog SF peker på at det er kartlagt et utbyggingspotensial på 10 GWh. Oppretting av et reservat vil hindre kanalisering av vann til inntaket.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen ser mulighetene for å produsere kraft her. I NVEs base er det aktuelle prosjekter som utnytter fallet fra Favnavatnet ned mot Varnvatnet (21,1 GWh), samt to mindre prosjekter nord og øst for Sæterstad gård. De to sistnevnte er ikke berørt av verneforslaget. I tillegg har Statskog planer om et prosjekt som utnytter fallet fra Storaven ned mot Røssvatnet. Dette innebærer også overføring av vann fra Jotjørnbekken til Storaven. Ved ei mindre endring av grenseforslaget vil dette være mulig.

Fylkesmannen er usikker på hvor aktuelt prosjektet som utnytter fallet fra Favnavatnet mot Varnvatnet er. Det er behandla i Samla plan, men ikke omsøkt så vidt Fylkesmannen kjenner til. Vi vurderer det som lite aktuelt i og med at det ikke har kommet innspill om dette.

Sæterstad gård peker på at det i dag oppfordres til å satse på naturbasert reiseliv, noe de også ønsker å gjøre så lenge det gir inntekter og sysselsetting. De ønsker at det åpnes for restaurering og aktiv bruk av kulturminner, tilrettelegging for vandring, jakt og fiske blant annet gjennom merking, klopplegging, bruer, leirplasser, kanoer og båter, naust og bålplasser, kultivering av fiskevann, oppkjøring av skiløyper og skuterløyper for skuterkjørere og høsting av sopp og ville vekster.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen er enig i at det oppfordres til å satse på naturbasert reiseliv, og mener dette er forenelig med naturvern. Konkret vil Fylkesmannen peke på at det ikke er et forbud mot organisert ferdsel og bruk av kulturminner, jakt, fiske, ferdsel i seg selv eller kultivering av fiskevann. Jf andre forskrifter foreslår vi å ta ut forbudet mot opplag av båt. På bakgrunn av den eksisterende bruken mener vi det er riktig å ta inn et punkt under § 5 angående merking og klopplegging av stier. På samme måte er det i samme paragraf et punkt som omtaler teltleire. Fylkesmannen mener det kan gis langvarige dispensasjoner til dette såfremt det ikke er i konflikt med verneverdiene. Fylkesmannen mener også at et uttak av urter kan skje på samme måte som høsting av bær og sopp, og anbefaler at dette punktet endres til å gjelde bær, sopp og urter.

Ut fra nasjonale føringer ser vi det imidlertid ikke tilrådelig å ta inn et generelt punkt som åpner for bygging av naust og tilrettelegging av bålplasser, samt oppkjøring av skiløyper og skuterløyper. Fylkesmannen vil her også peke på at det eksisterer ei åpen, godkjent løype nord for verneforslaget, som det skal være mulig å lage ei tilkomstløype til uten å komme i konflikt med et eventuelt naturreservat.

Kommentarer til avgrensning. Statskog SF ønsker en mindre justering av grensen i vest for å ha muligheten til å realisere et kraftprosjekt.

Fylkesmannens vurdering: Dette er en svært liten justering som kan gjennomføres uten at det er i konflikt med naturverdier innenfor det foreslåtte naturreservatet.

Fylkesmannens vurdering og tilråding: Fylkesmannen tilrår at Varnvassdalen naturreservat opprettes med de grensejusteringer og forskriftsendringer som er omtalt generelt og spesifikt for dette området.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Innkomne uttalelser til Fylkesmannen tilråding: Lillian Sæterdal viser til at det satses i landbruket i denne delen av kommunen, og at dette ikke er forenlig med vern, bl.a. vises det til at vern vil hindre beite med geit og rein og at turisme også vil bli hindret av et vern. I forbindelse med gårdsbruk kreves det at en kan benytte seg av motorisert kjøretøy, firhjuling, snøscooter, helikopter og fly for å kunne ta vare på buskapen. Det kreves å få fortsette med jakt på rovdyr som skader og dreper bufe. Det kreves at det tillates geitehold i Raudvassdalen og nordre del av Varnvassdalen da det tradisjonelt har vært drevet i flere generasjoner, og at driften på Sæterstad Gård har det som eksistensgrunnlag. Det kreves de samme rettigheter som samene har i området.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: Enkelte av hyttene ved Varnvatnet har tatt ut ved i området som foreslås vernet. DN mener at hytter som ligger utenfor verneområder ikke skal ta ut ved i verneområdet. Det ligger et stort kjerneområde for biologisk mangfold like nord for Varnvatnet og som er særlig utsatt om det forekommer vedhogst her. Vedhogst bør foregå i det området som ikke ligger innenfor verneområdet. Restaurering og skjøtsel av kulturminner bør være søknadspliktig tiltak og legges inn under § 5. Det er et generelt unntak for vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg. Fylkesmannen tilrår at det skal være mulig å ha opplag av båter ved Varnvatnet. DN er enig i intensjonen til i tilrådingen, men det må tas inn som et generelt unntak i § 4 samtidig som det fjernes fra § 3. DN vil ikke følge Fylkesmannens tilråding m.h.t. spiselige urter. Spiselige urter er et svært upresist begrep samtidig som at vegetasjonen er fredet mot skade og ødeleggelse. Det gis imidlertid et generelt unntak for sanking av bær og matsopp i § 3. Det vises for øvrig til omtale av dette i kap. 5. Beite vil være tillatt i området. Ut fra at det er aktuelt å beite med geit i området, tilrår DN at det i forskriften tas inn en bestemmelse som gir DN adgang til å regulere beitetrykket i området ved egen forskrift dersom beite blir et problem i forhold til verneverdiene. Et vern vil ikke ha betydning for forvaltningen av store rovdyr. I forskriftene er det åpnet for motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. DN har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. DN tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Varnvassdalen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Navnet endres til Nordre Varnvassdalen for å skille området fra det nærliggende Varnvassdalen naturreservat som ble opprettet i 1992.

Det tas ut noe areal i øst av hensyn til Samlet Plan prosjektet for Varnvatnet. Hvis kraftprosjektet ikke realiseres eller omsøktes innen utgangen av 2015, eller hvis det framkommer at kraftprosjektet er uaktuelt, vil man vurdere å endre grensen for naturreservatet av hensyn til verneverdiene og for å bedre avgrensningen av verneområdet.

Miljøverndepartementet slutter seg for øvrig til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Nordre Varnvassdalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

12. Virvassdalen, Rana kommune

Areal: 31446 daa, hvorav 8370 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et stort og tilnærmet urørt bjørkeskogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har betydelige arealer med rike skogtyper som

høgstaudebjørkeskog, rike rasmarker og reinroseheier. Området er representativt for regionen, og har en stor høydegradient.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle kommentarer til verneforslaget

Statskog SF peker på at dette er et større løvskogsområde hvor den produktive skogen er i den nedre delen, opp til Kaffebecken. Det ligger to private hytter innenfor området, og det er registrert mange kulturminner her. Området er viktig for reindrift.

Videre peker de på at dette på samme måte som Storelva-Stillelva er et område som er registrert som et hensynsområde og hvor det eventuelt skal utarbeides en helhetlig plan for miljøtilpasset hogst. Volumet av bjørk er vesentlig, men det er delvis vanskelig tilgjengelig og av lav bestokning. Det er tidligere gitt tillatelse til vedhogst til hyttene ved Virvatnet innenfor det foreslåtte verneområdet.

Statskog SF sier at de fleste elvene og bekkene innenfor verneforslaget er regulert, men at det likevel er kartlagt et utbyggingspotensial på 15,25 GWh fordelt på to prosjekter. På grunn av store friluftsinnteresser i området anser Statskog SF disse prosjektene som uaktuelle på nåværende tidspunkt.

Statskog SF mener området er viktig for friluftsliv sommer og vinter. Her er det flere stier innover fjellet, og ved flere parkeringsplasser er det satt opp benker og bord. Bilvegen er på vinterstid en av kommunens åpne, godkjente skuterløyper.

Jan Gunnar Sande håper at dette rike, trestjernes området blir verna.

Svaipa sameby peker på at de og Grans sameby bruker Virvassdalen som sommerbeite. I forslag til ny reinbeitekonvensjon legges det opp til at de skal kunne bruke dette området også i fremtida.

Fylkesmannens vurdering: Verneforskriften skiller ikke på om reindriften er svensk eller norsk, men på aktivitetene som utføres.

Kommentarer til forskrift

FNF-Nordland synes det er uheldig at bruk av hest skal begrenses til veger og merka stier. Dette vil her bety en sti som Rana Turistforening (RT) har ansvar for. Her er det en kommersiell aktør som driver med hest og det er inngått avtale om at han ikke skal bruke RTs stinett. Det er derfor behov for en egen sti til hestebruk, evt. at denne legges utenfor området.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen vil endre § 3, punkt 5 til å gjelde eksisterende veger og stier. Videre mener vi at ferdsel med hest bør kanaliseres til disse og at det ikke skal opprettes nye stier. Om dette byr på utfordringer i forhold til slitasje og vedlikehold bør det være mulig å få til et spleiselag for å drifte dette. Fylkesmannen viser også til allemannsretten og friluftsløven.

Statskog SF ber om at det i verneforskriften åpnes for at hyttene ved Virvatnet kan ta ut ved innenfor det foreslåtte reservatet. Om dette ikke tillates vil de få problemer med vedforsyning til hyttene.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen tilrår at det åpnes for at eksisterende hytter ved Virvatnet kan ta ut ved innenfor reservatet, da det er en lang tradisjon for dette og det ikke finnes andre alternativer.

Kommentarer til avgrensning. Statskog SF mener unødvendig mye snaufjell er tatt med langs nordsida av Virvassdalen. Det bør tas ut.

Fylkesmannens vurdering: Fylkesmannen mener det er vanskelig å finne gode grensepunkter på denne sida av vegen, og velger å beholde Litlandfjellet som grensepunkt. Imidlertid trekkes

grensa ned lengre øst, og legges på høyde 742 moh, 764 moh og bort til det østligste grensepunktet. Dette tar ut arealer som ikke har skogmessig betydning i dag, samtidig som en fremdeles har oppfylt kravet om klimagrader.

Fylkesmannens vurdering og tilråding: Fylkesmannen tilrår at Virvassdalen naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette området.

Sentral høring: Statkraft SF foreslår at et eventuelt vern av lokaliteten gjøres på en slik måte at det ikke utelukker vurdering av utbygging av vannkraft i en større sammenheng. Eventuell økt verneverdi av skog må vurderes mot samfunnsinteressene knyttet til "grønn kraft" ved overføring av Jordbekken og Langbergbekken til Kalvatn.

DNs kommentar og tilråding: DN er ikke kjent med at det er omsøkt eller meldt prosjekter for de to bekkene Jordbekken og Langbergbekken. Virvassdalen har nasjonal verneverdi og området bør vernes. Utbygging av vannkraft innenfor verneområdet tilrås ikke. Det er her snakk om å ta vare på i gjenværende naturverdier i ett de områdene i Norge som er aller mest berørt av kraftutbygging, og der meget store naturverdier over tid er prioritert lavere enn kraftproduksjon. Direktoratet for naturforvaltning tar disse beslutningene til etterretning, men kan på ingen måte støtte bruken av begrepet "grønn kraft" på ytterligere kraftutbygging i disse områdene. Det vises til kap.5.7. for generell omtale av motorferdsel i verneområder. DN støtter Fylkesmannens vurdering i at det kan gis et generelt unntak for bruk av snøscooter langs en konkret og kartfestet trase på snødekt mark i den perioden den er åpen for ferdsel. Det er en forutsetning at ferdsel og trase bygger på et lovlig fattet vedtak. DN har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. DN tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Virvassdalen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Virvassdalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

13. Fiskosura, Beiarn kommune

Areal: 667 daa, hvorav 410 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et rikt og tilnærmet urørt skogområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en egenart i form av kalkskog, lågurtskog og høystaudebjørkeskog med tilhørende flora og fauna.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Merknader: Det var ingen merknader utover den som er nevnt under generelle merknader fra Salten friluftsråd. De peker på at det bør begrunnes hvorfor det ikke er åpnet for bål i Fiskosura utover at området er under 1 km².

Fylkesmannens tilråding: Fylkesmannen tilrår at Fiskosura naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt under den generelle delen og spesifikt for dette reservatet. Fordi avgrensningen av området var feil med hensyn til statsgrunn etter kartleggingen i 2006 ble et

utvidelsesområde mot nord kartlagt av BioFokus i 2008. Grensa for Fiskosura er justert i nord på bakgrunn av endelig kartleggingsrapport fra BioFokus (BioFokus rapport 2009 – 9).

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: DN har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Fiskosura som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Fiskosura naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

14. Fuglevasslia, Ballangen kommune

Areal: 1056 daa, hvorav 163 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et rikt og tilnærmet urørt skogområde med sitt biologiske mangfold i form av økosystemer, naturtyper, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en egenart i form av en engbjørkeskog med krevende karplanteflora.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Merknader: Ingen høringsinstanser hadde generelle merknader til verneforslaget.

Merknad til forskrift: Frostisen reinbeitedistrikt peker på at det er behov for barmarkskjøring og landing med luftfartøy pga oppsamlingsområde for rein innenfor reservatet.

Fylkesmannens vurdering: Både barmarkskjøring og landing med luftfartøy er tatt med i høringsdokumentet, men begge er søknadspliktige (§ 5 nr 6 og 7).

Merknad til avgrensning:: Ballangen kommune og Statskog SF peker på at grensen i vest – sørvest mot Fuglevatnet er feil i følge kartet. Det står i beskrivelsen at den skal følge i overkant av eksisterende sti, men det gjør ikke grensa på kartet.

Fylkesmannens vurdering: Det er stor unøyaktighet knyttet til stien som er inntegnet på kartet (25 meter). Under befarung ble det brukt GPS for å gå inn stien i vest – sørvest av reservatet og det er denne stien som er brukt som grunnlag for grensa. I beskrivelsen av avgrensningen av området vil det stå at denne delen av grensen skal ligge nord for stien og da vil grensa bli merket opp i terrenget i forhold til dette.

Fylkesmannens tilråding: Fylkesmannen tilrår at Fuglevasslia naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt under den generelle delen.

Sentral høring. Bergvesenet påpeker at det er kjent jernmalforekomster i området som det har vært skjerpet og gjennomført prøvedrifter på innenfor nåværende verneområde. Dette burde ha vært nevnt i høringsdokumentet under ”tekniske inngrep”. Eksisterende muting (bergrettighet) ligger slik grensene er trukket utenfor området. Videre påpeker de at områdebeskrivelsen for

Fuglevasslia er mangelfulle og beskriver ikke bergverksinteressene i området. Dette burde vært gjort under kapitlene ”andre interesser” og ”tekniske inngrep”.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: DN tar Bergvesenets innspill til etterretning. Imidlertid mener Direktoratet for naturforvaltning at høringsdokumentet gir en forsvarlig beskrivelse av det foreslåtte verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. DN tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået. DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Fuglevasslia som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Fuglevasslia naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

15. Langvassdalen – Ruffedalen, Gildeskål kommune

Areal: 14486 daa, hvorav 5900 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et rikt og spesielt skogområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en egenart i form av å være et større, variert og velavgrenset område med høystaudebjørkeskog med tilhørende flora og fauna og gamle furutrær.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle merknader til verneforslaget

Statskog SF er delvis enig i verneforslaget som foreligger. Statskog SF fremmer et alternativt forslag til vern der noe areal i Vakkerdalen og nord for Langvasslia tas ut, samt endringer i vernforskriften som påpekt ovenfor. Dette hindrer at potensialet for småkraftverk båndlegges og ivaretar behovet for uttak av ved.

Gildeskål Jeger- og Fiskeforening (GJFF) og Roar Kofoed er negative til etablering av verneområdet. GJFF peker på at området ikke er verneverdig innen noen vernekategori på grunn av kraftlinjer, tørrlagte elver, regulering av Storvatnet og granplantefelt. GJFF stiller og spørsmål ved hvorfor områder med inngrep vurderes tatt ut i verneplan for Sundsfjordfjellet mens det kan være med i Langvassdalen - Ruffedalen. GJFF mener området burde få riktig verdi – ingen verdi, eller så må planen utsettes slik at et nøytralt utvalg går inn og vurderer om området kan vernes som naturreservat.

Fylkesmannens vurdering: Naturreservat er ikke et landskapsvern, og dermed kan områder med spesielle naturtyper vernes selv om for eksempel eksisterende kraftlinjer går gjennom områdene. Vi har flere naturreservat i Nordland med eksisterende kraftlinjer. Her er det spesielle og angitte skogverdier som er årsaken til verneforslaget og ikke om området er vakkert, har egenartet landskap eller er urørt av tekniske inngrep. Verneform for verneplan for Sundsfjordfjellet er ikke avgjort enda, men dette området kan bli vernet som nasjonalpark eller landskapsvernområde. Langvassdalen - Ruffedalen har fått regional verdi i den naturfaglige kartleggingen på tross av de inngrepene som er i området (NINA Rapport 278). Området vil også i middels grad kunne dekke inn mangler i dagens skogvern. Vår vurdering er at dette området har så stor verneverdi at det er grunnlag for å foreslå vern som naturreservat etter naturvernloven.

Merknad til avgrensing

Storvasslia mellom Langvatnet og Storvatnet

Gildeskål Jeger- og fiskeforening, Gildeskål kommune, Roar Kofoed, Statskog SF og Sundsfjordfjellet hytteforening peker på at Storvasslia burde tas ut av forslaget til vern.

Hovedgrunnene er at området er viktig i friluftssammenheng og for vedhogst til hyttene som ligger ved Langvatnet. Det er også ulike inngrep i området (granplanting, hogst, kraftlinjer og regulering av Storvatnet) og alle stiller spørsmål ved om lia har kvaliteter nok til å vernes. I tillegg peker kommunen på at skogen rund Stabbursvatnet og i Fellvasslia har samme kvaliteter, men er mer urørt og uten granplantefelt og interessekonflikter. Hytteforeninga vil snu argumentasjonen i forhold til det som står i utkastet til verneplanen noe på hodet, og hevder at bruken av dette området de siste 80 årene kan ha bidratt til at faunaen og mangfoldet i området er slik det nå framstår.

Roar Kofoed peker på at hyttene er avhengige av vedfyring. Det er ikke alle hyttene som ligger inntil vei og kan bruke bil sommerstid for å frakte ved til hytta. Dermed vil Gildeskål bli en hyttekommune for de som har god råd eller god nok helse til å få ved fraktet til hytta. Roar Kofoed mener Fylkesmannen i Nordland burde gå i seg selv å se konsekvensene av de foreslåtte tiltak og hvilke negative konsekvenser det vil ha for miljøet å verne hele det foreslåtte området. Her er det utelukkende tenkt på skogvernet og ikke miljøet under et. Frakt av ved vil gi økt miljøbelastning om hytteeierne må frakte opp ved med bil eller skuter, og hvis folk bare hugger til hyttene og ikke tar med seg hjem vil det være nødvendig å avsette et mindre område til vedhogst.

Fylkesmannens vurdering: Området mellom Storvatnet og Langvatnet er kalkrikt. Store deler av områder er sørvest- til vestvendt med viktig høystaudeskog og gammel grovvokst furu. Avgrensingen optimaliserer også den landskaps- og skogstypemessige utformingen av området. Selv om området i dag har redusert verdi på grunn av både mye hogst og granplanter er disse inngrepene ikke permanente. Området vil få sin tidligere tilstand tilbake ved uttak av granplantefeltet og opphør av hogst til hytter. På bakgrunn av at det går kjørbare vei opp til Langvatnet vurderer vi det ikke slik at vernet avskjærer hytteeierne fra å skaffe seg ved til hyttene på en enkel og grei måte, selv om det vil medføre større transportavstander. I tillegg vil det også være mulig for hytteeierne å ta ut gran i reservatet til ved i en periode. For de hyttene som ligger innefor det foreslåtte området tilrår vi at de kan få hugge ved til hyttene i reservatet.

Gildeskål Jeger- og Fiskeforening (GJFF) og Sundsfjordfjellet hytteforening stiller spørsmål om hva som vil skje med granplantefeltene om også Storvasslia blir vernet. Begge frykter at ved et uttak vil skogsmaskiner og tømmertransport føre til store, langsiktige ødeleggelser. I følge GJFF vil hele Storvasslia være preget av grantrær om hundre år hvis skogen ikke blir tatt ut. Sundsfjordfjellet hytteforening peker på behovet for skånsom hogst og utkjøring av granplantene om det blir åpnet for hogst. Hytteforeninga påtar seg gjerne jobben med å tynne/hogge ned granplantefeltet gjennom vedhogst.

Fylkesmannens vurdering: De omtalte plantefeltene er i dag hogstmodne og de vil bli tatt ut uavhengig av om området blir vernet eller ikke. Hvis området blir vernet vil det være behov for å lage en flerårig plan for uttak av både granplantefeltet og naturlig forynget gran. Det vil bli gjennomført hogst med minst mulig belastning på området. Det vil gå en tid før den naturlige vegetasjonen vil overta området igjen, men i et verneområde må perspektivet på å ta vare på naturverdiene være langsiktige. Vi stiller oss positive til at Sundsfjordfjellet hytteforening er villige til å påta seg jobben med å ta ut gran og ser fram til videre dialog ved et eventuelt endelig vern.

Gildeskål Jeger- og Fiskeforening (GJFF) og Gildeskål kommune ønsker at hyttene ved Storvatnet som er tatt ut blir tatt med i området hvis Storvasslia blir vernet. I oppstartsmeldingen var hytte til GJFF med innenfor verneforslaget. I høringsdokumentet er hytta tatt ut for å gi foreninga mulighet til å kunne utvide hytta. Hytta er ferdig utbygd og hvis den blir værende utenfor må foreninga frakte inn ved. Derfor ønsker GJFF at hytta tas inn igjen slik at foreninga kan hugge ved innenfor verneområdet.

Fylkesmannens vurdering: Vi ser problemstillingen og foreslår i endelig tilrådning å ta hyttene inn i avgrensingen igjen. Etter at vi fikk forskriftsmalen fra Direktoratet for naturforvaltning har det kommet nye vernevedtak som har andre formuleringer. Derfor tilrår vi at det opprettes to punkt under § 5 "Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: mindre tilbygg og ombygging av eksisterende bygninger." I forhold til at det allerede er åpnet for rydding av en dekar rundt hyttene innefor reservatet ser vi det ikke som problematisk at det er mulig å utvide hyttene innefor det området som blir ryddet.

Statskog SFs forslag til avgrensing

Gildeskål kommune ønsker ingen utbygging av vannkraft i området og er derfor negativ til Statskogs forslag til endring av grenser med denne begrunnelsen.

Statskog SF hadde egen grense på høring som sikret potensialet for fornybar energi i Vakkerdalen (10, 25 GWh). I tillegg er det behov for generelle unntak under § 4 som sikrer at produsert strøm kan føres ut av området.

Fylkesmannens vurdering: Under kartlegging av Langvassdalen – Ruffedalen er det for Ruffedalen beskrevet spredte partier med særlig velutviklet løvskog som er urskog i ordets riktige forstand. I tillegg går det et bånd med kalkglimmerskifer gjennom området Statskog SF ønsker å ta ut. I tillegg til at prosjektet fører til tap av skogverdier vil det måtte gjøres inngrep i det resterende verneområdet for å få ført strømmen ut. Selv om Norges vassdrags- og energidirektorat har kartlagt potensialet for småkraftverk i Vakkerdalen på 10,25 GWh (0,3 % av det kartlagte potensialet i Nordland) vil vi ikke tilrå at dette området tas ut.

Merknad til forskrift. Statskog SF peker på at fylkesmannens forslag til avgrensing strider mot formålet om å bevare et urørt skogsområde.

Fylkesmannens vurdering: I formålet står det ikke noe om at området er urørt.

Gildeskål kommune ønsker § 3 pkt. 5 endret fra " Bruk av sykkel, hest og kjerre, samt ridning og bruk av kløvhest utenom eksisterende stier er forbudt" til "Bruk av sykkel og hest og kjerre utenom eksisterende stier er forbudt."

Fylkesmannens vurdering: I forhold til verneformålet tilrår vi at det kun åpnes for ridning langs eksisterende stier, men at kløvhest tas ut fra forbudet.

Gildeskål kommune og Gildeskål turlag peker på at det under § 4 pkt. 12 burde være et nytt punkt: " Fra Langvatnet over Stabbursfjellet til turistforeningshytta Fellvasstua."

Fylkesmannens vurdering: Merknaden er tatt med i endelig tilrådning.

Roar Kofoed påpeker at snøskuterløypa fra Langvatnet til Fellvatnet fortsetter videre til Segelvatnet og knyttes til skuterløypa fra Storglomfjorddammen. GJFF og private hytter bruker denne løypa.

Fylkesmannens vurdering: Det er åpnet for frakt av varer og utstyr både til hytter i reservatet og ved Fellvatn i forskriften. Skutertraseer er ikke spesifisert her, men slike traseer vil bli spesifisert i en forvaltningsplan.

Roar Kofoed informerer om at hvis veien fra Langvatnet blir stengt av ras må det kjøres med snøskuter fra Langvatnet via Storvatnet, opp Ruffedalen og rundt Langdalen for å komme ned til hovedveien. Det er nødvendig at det er åpning i forskriften for fortsatt bruk i nødssituasjoner.

Fylkesmannens vurdering: Merknaden er tatt med i endelig tilrådning

Fylkesmannens tilrådning: Fylkesmannen tilrår at Langvassdalen - Ruffedalen naturreservat opprettes med de endringer som er omtalt generelt og spesifikt for dette reservatet. I tillegg til at

hyttene ved Storvatnet er tatt inn i reservatet er det gjort en liten endring i nordøst for bedre arrondering av området.

Sentral høring. Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Det er i § 5 åpnet for at det etter søknad kan tas ut ved til hytter. DN vil understreke at det å ta ut ved innenfor reservatet bare kan gjelde de hyttene som ligger innenfor verneområdet, og at uttaket bare skal være ved til bruk ved hyttene. Imidlertid er DN positiv til at uttak av gran i skjøtselssammenheng godt kan gjøres i av hytteeiere i området som ved til egne hytter. Imidlertid skal dette skje etter en forvaltningsplan og retningslinjer gitt av forvaltningsmyndigheten. For øvrig er DN enig med Fylkesmannen sin vurdering av at utenforliggende hytter må skaffe ved i andre områder eller frakte inn ved til hyttene. Fylkesmannen viser til andre verneområder og åpner for at det kan etter søknad (jfr. § 5) at det åpnes for mindre ombygninger og utvidelse av eksisterende hytter. Dette er ikke en praksis som er aktuell å innføre. DN vil ikke tilrå at det åpnes for en slik praksis i verneområdet og at dette punktet tas ut fra § 5. Gildeskål JFF viser også til at deres hytte er ferdig utbygd. Imidlertid er det et generelt unntak for vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg er gitt et generelt unntak. Det påpekes at det er behov for en nødløype for bruk av snøscooter når veien opp til Langvatn er stengt av snøras. Fylkesmannen har gitt et direkte unntak for dette i forskriften. DN vil ikke anbefale at det tas et direkte unntak for denne løypa. En slik nødløype som omtales her antas å være en reserveløsning og som ikke vil være ofte i bruk. DN vurderer det slik at denne motorferdselen vil forekomme så sjelden at dette er et søknadspliktig tiltak som kan vurderes etter § 6 som omhandler dispensasjoner i spesielle tilfeller. På den måten kan den motoriserte ferdselen i området forvaltes på en enhetlig måte. DN viser for øvrig til Fylkesmannens kommentar om en forvaltningsplan som vil håndtere nødvendige traseer for motorisert ferdsel. DN har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. DN tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal, samt at bruk av nødløype ikke gis et generelt unntak.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser for øvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Langvassdalen-Ruffedalen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Det er tatt ut noe areal nordøst for Storvatnet. Det forutsettes at viktige naturverdier og naturelementer (som gamle furutrær) her ivaretas ved Statskogs forvaltning som grunneier. Miljøverndepartementet slutter seg for øvrig til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

16. Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn, Ballangen kommune

Areal: 60427 daa, hvorav 5860 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et stort, spesielt og rikt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av økosystemer, naturtyper, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt egenart i form av rike høystaudebjørkeskoger og dødvedrik furuskog.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle merknad til verneforslaget:

Vern

Kjell og Fiona Ellingsen og NOF – Ofoten lokallag er positive til vern av området. NOF – Ofoten lokallag peker på at det er flere områder i kommunen med statsgrunn hvor det er mulig å ta ut ved og at mye av motstand mot vernet går på begrensingene i skuterkjøring. NOF mener det er stor tilleggsverdi at naturen skjermes for motorferdsel.

Ballangen kommune, Ballangsmarks grunneierlag, Børsvatn Hytte og Grunneierlag, Finn Løkås v/arvinger og Statskog SF er negative til vern av området. Ballangen kommune og Børsvatn Hytte og Grunneierlag spør hva som er hensikten med hele verneforslaget hvis hensikten med vernet er å konservere/bevare områdets egenart. Området fremstår slik det er i dag etter å ha blitt forvaltet av grunneier og lokalbefolkning hittil, og det har vært beite lenge i området. Statskog SF vurderer den samfunnsmessige betydningen å være for stor. Området har både viktige skogsressurser for bioenergi og ved, mineralressurser, potensial for småkraftverk og velegnede arealer til hyttefelt. Dersom verneforslaget gjennomføres foreslår Statskog SF et alternativ med betydelige justeringer av området der Skjåfjell tas ut og verneforskriften justeres. Børsvatn Hytte og Grunneierlag stiller spørsmål ved om vern i seg selv kan være verneverdiens største fiende, når arealene fremstår slik de gjør i dag etter generasjoners bruk? Burde heller vernet utilgjengelige områder som ikke har vært brukt.

Fylkesmannens vurdering: Det er Stortinget som har bestemt at et utvalg av naturtyper i Norge skal sikres gjennom vern etter naturvernloven. Formålet med skogvernet som nå gjennomføres på statsgrunn er i hovedsak å oppfylle de manglene som er i det eksisterende skogvernet. Et av de viktigste målene for dette er andelen produktiv skog. Hovedtyngden av den mest produktive skogen ligger i de lavereliggende og tilgjengelige områdene.

Ballangsmark grunneierlag peker på at området er for omfattende og vil være til hinder for folks bruk av området. Området brukes mye til jakt, fiske, friluftsliv og for skuterkjøring for funksjonshemmede. Planen burde endres slik at den er tilpasset bruk av området.

Fylkesmannens vurdering: Vernet vil ikke være til hinder for et enkelt friluftsliv med jakt og fiske. I forhold til skuterkjøring vil det ikke kunne åpnes for annet enn kjøring i forbindelse med reindrift, for vedlikehold av kraftlinjer og for frakt av utstyr og varer til etablerte hytter.

Statskog SF stiller spørsmål om naturreservat er den rette verneformen for dette området og mener landskapsvern bør vurderes som en riktigere verneform. Dette begrunnes i at store deler av området ikke inneholder skog, men er av betydning for helheten av området.

Fylkesmannens vurdering: I samarbeidsavtalen mellom Statskog SF og Direktoratet for naturforvaltning står det at områdene skal i hovedsak etableres som nasjonalparker eller reservater. Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn er av en slik størrelse at nasjonalpark kunne vært vurdert, men her går det flere kraftlinjer gjennom området. Disse er ikke forenelig med vernet av landskapet i en nasjonalpark. I et landskapsvernområde er også landskapet vernet og dermed er denne verneformen heller ikke forenelig med de eksisterende kraftlinjene.

Forvaltningsplan

Statskog SF mener arbeidet med en forvaltningsplan må starte umiddelbart etter et eventuelt verne-vedtak, for å utdype verneforskriften og fremme en forutsigbar og helhetlig forvaltning av området.

Fylkesmannens vurdering: Vi ser også at dette er et område hvor utarbeidelse av forvaltningsplan må prioriteres og vil melde dette behovet inn til Direktoratet for naturforvaltning i etterkant av et eventuelt vern.

Naturfaglig grunnlag

Ballangen kommune og Børsvatn Hytte og Grunneierlag vurderer kartleggingsarbeidet som slett. Fem av kjerneområdene er kartlagt ved hjelp av kikkert, det er kun brukt 5 dager i felt og

NINA rapport 278 er ikke kvalitetssikret av kommunen eller Statskog SF. NINA selv og HiNT har kvalitetssikret rapporten.

Fylkesmannens vurdering: Vi oppfatter NINA-rapport 278 med tilhørende NaRIn-base (<http://borchbio.no/narin/>) som et naturfaglig grundig arbeid utført av noen av landets dyktigste feltbiologer. Dette gjør at vi ikke er i tvil om det er rett verdisettingen av området. Kjerneområdene det refereres til består av treslag som rogn, selje og osp. Dette er treslag som er lette å skille ut fra resten av høystaudebjørkeskogen ved hjelp av kikkert. De omtalte kjerneområdene har mange av de samme miljøbetingelser, noe som gjør det er mulig å sammenligne områdene.

Hild Anne og Ove Storøy finner det merkelig at vi ut fra kikkertobservasjoner mener det ikke er så nøye med hyttene på Hjertvatn fordi de har så dårlig standard. Hytta deres er restaurert og oppgradert i senere tid.

Fylkesmannens vurdering: Vi antar det henvises til beskrivelse under tekniske inngrep i Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn i høringsdokumentet: ”Det er et mindre antall enkle hytter i tilknytning til de store vannene(...)” (s 32) Vi vil beklage hvis beskrivelsen oppfattes som et forsøk på å bagatellisere de hyttene som er i området. Vi gjør ikke forskjell på eldre og nyere hytter når vi vurderer avgrensing og forskrift. Beskrivelsen er kun slik fordi de fleste hyttene er av eldre dato og mindre enn de fleste hytter som bygges i dag.

Jernbane

Ballangen kommune peker på at framtidig utbygging av jernbane stoppes av forslaget til vern. Det samme har Aksjonsgruppa for Nord- Norgesbanen pekt på i brev til Samferdselsdepartementet med kopi til blant annet oss.

Fylkesmannens vurdering: Vi viser til svar fra Samferdselsdepartementet til Aksjonsgruppa for Nord- Norgesbanen av 06.04.09. Der informerer de om at det ikke er noen nære planer om realisering av denne jernbanestrekningen. Hvis det ved et senere tidspunkt skulle bli aktuelt med jernbane, kan en trase vurderes i forhold til den generelle dispensasjonshjemmelen for hver enkelt verneforskrift.

Hytter

Statskog SF peker på at det i kommunes arealplan er avsatt et hyttefelt ved Hjertvatn og at det er velegna arealer for hyttefelt i hovedsak langs vatnene.

Fylkesmannens vurdering: Det vil fortsatt være mulig å etablere hytter på vestsiden av Hjertvatnet utenfor det foreslåtte verneområdet. Ytterlige justeringer enn det som er tilrådd er ikke ønskelig på grunn av skogverdiene i området.

Mineraler

Ballangen kommune, Børsvatn Hytte og Grunneierlag og Statskog SF peker på at forslaget til vern vil stoppe utvinning av mineraler og hindre etablering av fremtidige arbeidsplasser i kommunen. Statskog SF opplyser om at Melkedalen er vurdert som økonomisk viktig og at det vil være underjordsdrift med behov for luftsjakter i Skjåfjell.

Fylkesmannens vurdering: Som innspill til oppstartsmeldingen pekte Bergvesenet på en mulig drivbar marmoråre med kobber og sink fra Sjurvatnet til Kvannvika og at det var bergrettigheter (muting) for Melkedalen gruver og nærmeste områder. Bergvesenet ønsket vernegrensen justert med åpning i forskrift for undersøkelser i hele åren og etablering av luftsjakter ved eventuell gruvedrift under jorden. Vi fikk etter faglig gjennomgang hos Direktoratet for naturforvaltning beskjed om at det i naturreservat ikke er mulig å åpne for inngrep som luftsjakter i forbindelse med gruvedrift. Derfor er det ikke åpnet for slik drift innenfor reservatet og vern vil stoppe slik utvinning. Det foreligger ingen konkrete planer om uttak av mineraler i områdene.

Skog

Børsvatn Hytte og Grunneierlag, Ballangsmark Grunneierlag og Statskog SF peker på at området har store mengder drivverdig skog. Børsvatn Hytte og Grunneierlag viser til at et vern i tillegg til å stoppe utvinning av mineraler vil stoppe uttak av brensel, sagvirke, emner og biobrensel. Statskog SF peker på at Ballangen kommune har begrenset med skogressurser og at ved etablering av bioenergianlegg i Ballangen kan området bidra med betydelig andel virke. I de siste årene har det i hovedsak vært utvist vedteiger for private i området.

Fylkesmannens vurdering: Det er Stortinget som har vedtatt at det skal gjennomføres et økt vern av skog i Norge. Vi vil igjen påpeke at på bakgrunn av samarbeidsavtalen mellom Statskog SF og Direktoratet for naturforvaltning der den verneverdige skogen stilles til disposisjon, er det naturlig at skogressursene til Statskog SF blir berørt av et vern. For Ballangen har Skog og landskap i 2003 og 2004 blant annet kartlagt bjørkeskog på over 5 m³ per dekar. For Ballangen totalt ble det kartlagt 28.1 km² med bjørkeskog med slike kvaliteter av Skog og landskap, og kun 1.2 km² av dette arealet ligger innenfor det foreslåtte verneområdet (rundt Melkevatn). Vår vurdering er derfor at vernet ikke vil endre framtidig virketilgang i Ballangen i vesentlig grad.

Merknad til avgrensing:

Statskog SF sitt høringsforslag

Statskog SF står ved sitt forslag hvor Skjåfjell med mye snaufjell tas ut. Dette frigjør arealer med mineraler og energipotensial. Statskog SF ønsker å fremheve at forslaget inneholder 12 av 13 kjerneområder med relativt store buffersoner og alle rødlisteartene som er registrert i området. Vi mener områdets særskilte egenart i form av rike høystaudeskoger og dødvedrik furuskog blir ivaretatt.

Kjell og Fiona Ellingsen er uenig i Statskog SFs sitt forslag hvor området mellom Hjertvatn og Børsvatn er tatt ut. Skjåfjellområdet er viktig fordi området må ha en viss størrelse hvis det skal ha referanseverdi. Et større område er her angrepet av bjørkemåler slik at det er mye dødved i området og vegetasjonen er i endring etter at beite av sau og storfe har opphørt.

Fylkesmannens vurdering: En av de viktigste manglene i dagens skogvern er mangelen på store områder (NINA fagrappport 54). Store områder vil blant annet kunne sikre naturlige dynamikker og det biologiske mangfoldet i skog. På grunn av størrelsen til Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn kombinert med de rike skogtypene er området vurdert til i stor grad kunne dekke viktige mangler i dagens skogvern. Hele området er beskrevet som middels til rikt med arts- og næringskrevende vegetasjon i jevne liser og forsengkninger, samt på svakt hellende myrer med sigeffekt. I bjørkeskogene rundt Skjåfjell er det mye dødved på grunn av bjørkemålerangrep (NINA rapport 278). Derfor tilrår ikke vi at området ved Skjåfjell på ca 23 000 dekar i Statskog SF sitt forslag tas ut. I vår tilrådning er det gjort tilpasninger som gjør at utvidelse av kraftanlegget til Ballangen Energi ikke vil bli forhindret av vernet. Ut fra Norges vassdrags- og energidirektorat sin kartlegging er det et potensial ved Kvanmoe på 2.99 GWh (0,001 % av kartlagt potensial for Nordland) som ikke vil kunne gjennomføres hvis området ikke tas ut.

Frostisen reinbeitedistrikt har større forståelse for Statskogs forslag der man kutter bort nordlig del av området. Skjåfjell er et kjerneområde for reindrifta i området. Et forbud mot uttak av ved til lavvo og snarefangst vanskeliggjør bruken av området og reinbeitedistriktet ønsker området tatt ut. Resten av området brukes mest på snødekt mark og er ikke like problematisk, men forbud mot uttak av ved til bål vil skape problemer. I tillegg peker distriktet på at flere punkter i forskriften som strider mot reindriftras rett til å bruke stedlige ressurser. I tillegg til snarefangst og ved nevnes: uttak av duodji materialer, skohøy, høy fra myrer, skogsenger og melkeplasser, bruk av matplanter, og bruk av nye og gamle gjerdeplasser.

Fylkesmannens vurdering: Vi har lagt til to punkter under den generelle unntaksparagrafen (§ 4) som etter vår vurdering vil løse reindriftras problemer i området. Det ene punktet åpner for " Skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander" og det andre punktet åpner for " Reindriftras nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindrifstutstyr." Det er ikke begrensninger på jakt i området og reinbeitedistriktet kan drive

med jakt og fangst etter gjeldende lovverk. I tillegg er det åpnet for plukking av bær, matsopp og vanlige urter.

Ballangen kommune, Ballangsmark grunneierlag og Børsvatn Hytte og Grunneierlag peker på at selve Skjåfjell er omtalt som trivielt i NINA rapport 278 og er tatt med av arronderingsmessige grunner. I følge Børsvatn Hytte og Grunneierlag er dette ikke sammenfallende med at delpunktene størrelse og arrondering har fått nasjonale verdier i rapporten fra NINA. Kommunen viser til at over 20 000 dekar av det foreslåtte området består av alpine områder, og Ballangsmark grunneierlag peker på at vern av Skjåfjell som er høyfjell undergraver skogvernets troverdighet.

Fylkesmannens vurdering: Selv om selve Skjåfjell er beskrevet som næringsfattig vil det arronderingsmessig være uheldig å ta selve fjellet ut av verneforslaget siden det er skog rundt hele fjellet. I tillegg vil Skjåfjell utgjøre en viktig klimagradiert. Arealet som ligger over 550 m.o.h. i Skjåfjellet utgjør ca 3100 dekar og toppen er på kun 621 m.o.h. Fjellet har en slik utforming at skogen ikke vil ha problemer med å etablere seg her ved en klimaendring. Miljøverndepartementet har sammen med de andre departementene startet arbeidet med å forberede en strategi for tilpasninger til klimaendringer i Norge. I den forbindelse har Direktoratet for Naturforvaltning utarbeidet en rapport: Klimaendringer – tilpasninger og tiltak i naturforvaltningen (Direktoratet for naturforvaltning rapport 2007-2). I den rapporten er blant annet et av tiltakene å sørge for noen store verneområder med store klimagradienter. Vi tilrår derfor ikke at de alpine områdene tas ut.

Ballangen kommune sitt forslag til ny avgrensing

Ballangen kommune og Børsvatn Hytte og Grunneierlag peker på at kommunen sendte som innspill på oppstartsmeldingen et eget forslag til avgrensing av et verneområde som ville redusert konfliktnivået. Kommunen fikk ikke skriftlig tilbakemelding på sitt forslag før 14 dager etter at det var mulig å gjennomføre befarings i området selv om kommunen hadde påpekt dette gjentatte ganger. Kommunen peker på at de i sitt forslag ivaretar de mange av de kriteriene som ligger til grunn for NINA sitt forslag og tillegg blir det et verneområde som strekkes seg helt fra fjæra til høyfjell. I tillegg er kjerneområdene i fylkesmannens område i hovedsak i sør – vestvendte lier hvor det tidligere har vært aktiv drift, mens det ofte er i nordvendte lier at verneverdiene ligger. Kommunen sitt forslag tar hensyn til andre forhold, som fornybar energi og planer om en framtidig skuterløype for turister til Sverige. Et annet viktig poeng fra kommunen er at områdene i forslaget bare vil være tilgjengelig for de som kan gå. Børsvatn Hytte og Grunneierlag peker på at det er meget betenkelig at Fylkesmannen ikke ga kommunen skriftlig tilbakemelding på kommunens forslag til verneområde før etter 6 måneder. Er ikke overholding av forvaltningsloven.

Frostisen reinbeitedistrikt peker på at kommunen sitt forslag til verneområde ikke vil skape samme problem som Fylkesmannen sitt forslag.

Fylkesmannens vurdering: Kommunen sitt forslag kom som et innspill til oppstartsmeldingen. Da vi sendte ut oppstartsmelding 31.03.08 skrev vi at alle kartlagte områder som hadde fått lokal verdi ikke var aktuelle for vern og ikke tatt med i prosessen. I forslaget fra kommunen var seks nasjonalt viktige (A-områder) kjerneområder og et regionalt viktig (B- område) kjerneområde tatt ut. I stedet for disse områdene var et lokalt viktig område (C-område) i Ejjordbotn lagt til (NINA rapport 278). I tillegg var andel skog redusert fra 44 000 dekar til 17 000 dekar (N250) i kommunen sitt forslag. Ballangen kommune fikk muntlig tilbakemelding både før og under befarings om hvorfor kommunen sitt forslag var uaktuelt for skogvern. Vi sendte også brev 07.10.08 der vi forklarte at kommunen sitt forslag i stor grad reduserte andelen skog og at flere viktige kjerneområder gikk ut. Det hadde på dette tidspunktet ikke vært for seint å gjennomføre befarings, men vi vurderte det som lite hensiktsmessig siden området ikke var aktuelt for vern.

Utvidelse mot øst

NOF – Ofoten lokallag ønsker Sennvannet og Rødvannet tatt med på grunn av at området ligger i den lavalpine sonen med innslag av fjellbjørk og vil være en naturlig del av verneområdet.

Kjell og Fiona Ellingsen ønsker området fra Børsvatnet naturreservat over til det østligste punktet med i reservatet. Dette fordi Rødvasselva er valgt ut til kartlegging av bekkekløfter av Fylkesmannen i Nordland, i området rundt Rødvatnet er det delvis kartlagt botaniske interesser, området har delvis rik berggrunn, området inneholder fjellbjørkeskog og tette vierkratt, utløpet av elva i Rødvassdalen er ei elvedelta, våtmarksområdet rundt vatnene har et variert fugleliv med flere rødlistearter. Det er viktig å verne et større sammenhengende område i stedet for å verne i flere omganger. I forslaget heter det at: ”Området Rødvatn og Sennvatn er tatt ut på grunn av samling og gjerding og hytter ved Sennvatn” Kjell og Fiona Ellingsen stiller spørsmål ved om dette er nødvendig når det i formål står at området skal kunne brukes til reindrift. Vil det ikke være bare midlertidige gjerder og vil ikke naturgrunnlaget for reindriften best sikres innenfor et verneområde? Hva er det som er så spesielt med hyttene ved Sennvatnet slik at de må holdes utenfor?

Fylkesmannens vurdering: Hoveddelene som det er ønskelig å ta inn i området ligger på privat grunn. Siden Stortinget har sagt at skogvernet i hovedsak skal skje på offentlig eid skog og gjennom frivillig vern, er ikke disse områdene kartlagt av NINA i 2006. Området ved Røvatn er på statsgrunn, men er heller ikke kartlagt siden hovedfokuset har vært på vern av skog. Området ved Sennvatn er tatt ut etter dialog med Frostisen reinbeitedistrikt. Området er viktig med hensyn på gjerding og samling av rein. I et samlingsområde kan det være behov for mye barmarkskjøring og det var et sterkt ønske fra distriktet å ta området ut. Grensejusteringen ble ikke oppfattet som konfliktfylt i forhold til vernet siden det var et forholdsvis lite areal over skoggrensen. Arealet lå i tillegg langs grensen av det foreslåtte verneområdet. Det er ønskelig at så få hytter som mulig blir liggende innenfor de foreslåtte verneområdene, og vi har forsøkt der det ikke vil komme i konflikt med verneverdiene å ta hytter ut av verneområdet.

Kraftanlegg ved Hjertvatn

Ballangen Energi, Ballangen kommune, Børsvatn Hytte- og Grunneierlag og Statskog SF peker på viktigheten av det planlagte kraftanlegget ved Hjertvatn for kommunen. I 1999 sendte Ballangen Energi inn konsesjonssøknad for blant annet overføring av avløpet fra Raudvatnet til Hjertvatnet. En slik overføring vil utnytte potensialet i elva som i dag går fra Røvatn til Skårvatn. I etterkant er det utarbeidet en planendringssøknad om etablering av kraftstasjon i tilknytning til overføringstunnelen. Ballangen Energi peker på at i forbindelse med etablering av kraftstasjon og overføringstunnel vil det være behov for lagring av masser, graving av grøft for kabel og etablering av kai. For å få gjennomført dette er det nødvendig å justere vernegrensen i et område sør for Hjertvatnet, og Ballangen Energi forslår en grenseendring som er inntegnet på vedlagt kart.

Frostisen reinbeitedistrikt har ingen problem i forhold til Ballangen Energis planlagte kraftstasjon og masselagring i sørenden av Hjertvatnet.

Fylkesmannens vurdering: Ballangen Energi har gjort en god jobb med å spesifisere hvilke behov de har for å få gjennomført planlagt overføringstunnel fra Røvatnet til Hjertvatn. Det samlede prosjektet vil øke utnyttelsen av kraftpotensialet med 26 GWh. Prosessen er kommet langt og de tiltakene slik de er skissert vil i liten grad berøre skogverdiene i området. Derfor tilrår vi at grensen øst i Hjertvatnet justeres slik at Ballangen Energi sine planer for Hjertvatn og Røvatn er mulige å gjennomføre. Vi gjør oppmerksom på at Ballangen Energi sin plan kun er vurdert i forhold til skogverdiene i området. I en eventuell konsesjonsbehandling vil andre miljøforhold også vurderes.

Vei til Hjertvatn

Ballangen Energi peker på at i forbindelse med etablering av overføringstunnel fra Raudvatnet til Hjertvatnet og nye kraftstasjon ved Hjertvatn er det behov for å bygge permanent vei fra Melkedalen til lukehus ved Hjertvatn. For å få gjennomført dette er det nødvendig å justere vernegrensen i et område nord for Solheim. Ballangen Energi forslår en grenseendring som er inntegnet på vedlagt kart

Frostisen reinbeitedistrikt mener at den planlagte veien fra Sjurvatnet til Hjertvatnet vil komme i konflikt med reindriftsinteresser.

Fylkesmannens vurdering: For å etablere kraftstasjonen i sørenden av Hjertvatn kan det være behov å etablere vei til lukehuset. Området som er nødvendig å ta ut vil berøre skogverdier. Omfanget vurderes likevel å være i så liten grad i forhold til den berørte samfunnsinteressen at vi tilrår at grensen endres slik at det er mulighet for å bygge vei. Vi vil samtidig gjøre oppmerksom på at dette kun er en vurdering i forhold til skogverdiene i området og ikke en vurdering av andre miljøforhold.

Hytter ved Hjertvatn

Finn Løkås v/arvinger og Hild Anne / Ove Storøy ber om at deres ønsker angående avgrensning tas hensyn til hvis vernet gjennomføres. Finn Løkås v/arvinger har ei hytte nordøst for Hjertvatn og vil få store begrensninger i bruk hvis hytte og skutertrase blir liggende innefor det foreslåtte verneområdet. Ønsker derfor at disse områdene tas ut. Flere av brukerne av hytta er funksjonshemmede og vil ikke komme seg til hytta uten bruk av skuter. Hild Anne og Ove Storøy foreslår å trekke grensen nord for Hjertvatnet 150 – 200 meter fra vannet slik at hyttene i området kommer utenfor slik det ble gjort ved Fuglevasslia. Peker på at det er skogen som er verneverdig og ikke vannkant. Slik grensen er nå vil verdien av hyttene forringes og har tegnet inn forslag til avgrensning på kart.

Fylkesmannens vurdering: De tre hyttene som ligger på nordsiden av Hjertvatnet kan justeres ut av verneområdet som "lommer" uten at det kommer i konflikt med det rike kjerneområdet. Vi tilrår derfor at grensen justeres utenom disse hyttene. I tillegg har vi justert grensa nordvest for Hjertvatnet i forhold til Ballangen Energi sine planer. Denne justeringen gjør at hytteeierne kan kjøre opp fra koblingsstasjonen ved Sjurvatnet og via Hjertvatn komme helt fram til hyttene uten å kjøre gjennom verneområdet.

Merknad til forskrift

Stier

Ballangen kommune, Finn Løkås v/arvinger og Statskog SF peker på at det mangler flere stier i opprampsingen under § 4.13. kommunen viser til at i møte med Fylkesmannen 20.10.09 ble det enighet om at alle eksisterende stier skulle med. Det er ikke etterkommet av Fylkesmannen, og i forskriften mangler følgende stier:

- Fra Tømmervika til Rødekorshytta på Skjåfjellet
- Fra Hjertvatnet til Ørretvatn og Sennvatn
- Fra Hjertvatn til Skårvatnet
- Fra Hjertvatnet til Melkevatn
- Fra Melkevatn til Skårvatn
- Fra Skårvatn til Eufjordbotn

Fylkesmannens vurdering: Vi beklager at disse ikke kom med i utkastet til verneplan, men merknadene er tatt med i endelig tilrådning.

Ballangen Jeger- og Fiskeforening har kommet langt i arbeidet med å få tillatelse til å plassere en grillkåte ved eksisterende naust og hytter ved Melkevatn. Det har vært gjennomført befarings med Statskog SF og Frostisen reinbeitedistrikt. Området er mye brukt til friluftsliv og er lett tilgjengelig for barn og unge. BJFF ber om at oppsetting av denne kan gjennomføres på tross av et eventuelt vern.

Grillkåte / gapahuk

Fylkesmannens vurdering: Vi ønsker ikke å stoppe planene om en grillkåte ved Melkevatn. Den er tenkt plassert i et viktig friluftsområde i kommunen og i nærheten til eksisterende naust og hytter ved Melkevatn. Vi tilrår derfor at det under § 5 legges til et punkt 7: "oppsetting av enkel gapahuk / grillkåte åpen for allmennheten i tilknytning til eksisterende hytter og naust ved Melkevatn."

Motorferdsel

Ballangen kommune viser til at Skjåfjellet er eneste mulige trase for skuterturisme til Sverige og vil stoppes av et eventuelt vern.

Fylkesmannens vurdering: Slik dagens lov om motorferdsel i utmark er utformet er det ikke mulig for kommunen å etablere en slik trase over til Sverige. Hvis loven endres vil vi i samråd med kommune og oppsyn se på hvilke muligheter som finnes for å etablere en slik trase. Hvis det finnes alternativ for å legge traseen utenfor reservatet må den prioriteres.

Hild Anne og Ove Storøy og Finn Løkås v/arvinger har behov for mer enn seks skuterturer hver sesong til hytta. Hild Anne og Ove Storøy peker på at det trengs seks turer bare for å få kjørt opp løype. For Finn Løkås v/arvinger er flere av brukerne av hytta er funksjonshemmede og vil ikke komme seg til hytta uten bruk av skuter.

Fylkesmannens vurdering: På bakgrunn av de endringene vi tilrår i forhold til anleggsvei for Ballangen Energi kan hytteeierne ved Hjertvatn kjøre til hyttene uten å kjøre gjennom verneområdet.

Statskog SF ser det som formålstjenelig med en presisering av tillatt motorstørrelse på Melkevatn. I tillegg bør det komme fram hvordan båtene skal fraktes opp til vatnet.

Fylkesmannens vurdering: Vi vil oppfordre grunneier å ta kontakt med kommunen for eventuelt å regulere motorstørrelsen for båter på Melkevatn. Slik det er i dag er det ingen begrensning i størrelse på motor. I forhold til verneverdiene ser vi det ikke som nødvendig å tilrå en slik begrensning. Det er viktig at det i forskriften åpnes for å kunne frakte båter til og fra Melkevatn med skuter. Vi tilrår derfor at det i § 5 nr 17 c åpnes for nødvendig motorferdsel i forbindelse med transport av båter til og fra Melkevatn.

Reindrift

Frostisen reinbeitedistrikt har planlagt ny slakteplass i området mellom Skogheim og Lomvatnet noe som vil føre til barmarkskjøring i Skjåfjellområdet. Distriktet vil fremme erstatningskrav hvis deres rettigheter tapes jmfør reindriftslovens § 4 og naturvernlovens § 20.

Fylkesmannens vurdering: Det er åpnet for barmarkskjøring etter dispensasjon i hele området. Det står og i forskriften at det kan gis flerårige dispensasjoner for reindrifta.

Frostisen reinbeitedistrikt mener §§ 6 og 7 bør omarbeides slik at det ikke bør gis unntak fra fredningsbestemmelsene selv om formålet krever det. For eksempel vil tiltak for å hindre utbredelse av en ny art kunne skape store inngrep som vil ødelegge naturverdier.

Fylkesmannens vurdering: Det er ikke åpning for å endre disse paragrafene. Paragrafene er utformet likt for alle naturreservat i landet. All skjøtsel etter disse paragrafene må skje i tråd med formålet for et verneområde. Etter vår vurdering vil det derfor ikke kunne gjennomføres store inngrep etter disse paragrafene som vil være til skade for området.

Fylkesmannens tilråding: Fylkesmannen tilrår at Melkevatn – Hjertvatn - Børsvatn naturreservat opprettes i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesielt for dette reservatet. Grensa for Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn er justert helt i sør og nordvest for Hjertvatn på bakgrunn av innspill fra Ballangen Energi. I tillegg tilrår vi at de tre hyttene ved Hjertvatn tas ut som ”lommer” langs vatnet.

Sentral høring

Bergvesenet påpeker feil i områdebeskrivelsen i høringsdokumentet. Det beskrives ”som ei mulig drivbar marmoråre”. I virkeligheten er dette en forekomst av mutbare mineraler, malmforekomst ”Melkedalen kiselgruver” som ligger inntil verneområdet i sør. Retten til mutbare mineraler er ikke en grunneierrett, men regulert i Bergverksloven. Forekomsten av malmen ser ut til å strekke seg nordover og inn under det foreslåtte verneområdet. Det vises til

at det er gitt åpning for skånsom overflate-undersøkelse og luftesjakter i forskrifter for tilsvarende verneområder. Videre påpeker de at områdebeskrivelsen for Melvatn-Hjertvatn-Børsvatn er mangelfulle og beskriver ikke bergverks-interessene i området. Dette burde vært gjort under kapitlene ”andre interesser” og ”tekniske inngrep”.

Norges vassdrags- og energidirektorat viser til at det i området Melkevatn - Hjertvatn - Børsvatn er konkrete planer for kraftutbygging. Her holder Ballangen Energi på med konsesjonssøknad for overføringstunnel fra Røvatn til Hjertvatn.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding:

Det vises til Ballangen Energis planer om å overføre vann fra Røvatnet til Hjertvatnet. Det er oppgitt at det er søkt om konsesjon til dette i 1999. Det opplyses ikke om det er gitt konsesjon eller om konsesjonssøknaden er avslått. I NVEs database er ikke dette prosjektet omtalt. En overføring til Hjertvatn vil medføre at Sjørelva som går igjennom det foreslåtte verneområdet vil få en sterkt redusert vannføring som følge av overføringen. På den måten kan tiltaket få en ytterligere negativ påvirkning på verneformålet. Tiltaket er ikke meldt eller omsøkt, men Norges vassdrags- og energidirektorat opplyser over telefon at det er planer om å utarbeide konsesjonssøknad på bygging av småkraft og overføring av Røvatnet. Om prosjektet er realiserbart er usikkert, og det er også usikkert om prosjektet er av en slik karakter at det kan gis konsesjon. Direktoratet for naturforvaltning mener at en utbygging her vil få en uheldig påvirkning på verneområdet. Dette gjelder først og fremst etableringen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur som kaianlegg, riggområder, lagerplasser, veier, samt at det må etableres tipper for tunellmasser. Dette endrer områdets karakter vesentlig i forhold til dagens tilstand. Videre får området en uheldig arrondering hvor kraftverket og anleggsområdet blir liggende inne i området som naturlig hører med i verneområdet, og bryter med helheten til området. Direktoratet for naturforvaltning vil med bakgrunn i dette tilrå at verneområdets avgrensning justeres i forhold til Fylkesmannens tilråding slik at grensen flyttes ned til vannkanten slik den var i høringsdokumentet. Bruk av motorisert kjøretøy i forbindelse med transportbehov inn til eksisterende hytter, nødvendig utstyr til hengebru ved Geitvatn, samt muligheten for å søke om transport av båter mellom Sjurvatnet og Melkevatn er åpnet for som søknadspliktige tiltak etter § 5. Direktoratet for naturforvaltning vil imidlertid presisere at det skal fastlegges traseer for dette og transporten skal skje på frossen og snødekt mark. Direktoratet for naturforvaltning vil derfor tilrå at dette presiseres i forskriftens bestemmelser i § 5. Direktoratet for naturforvaltning tar Bergvesenets innspill til orientering. Imidlertid mener Direktoratet for naturforvaltning at høringsdokumentet gir en forsvarlig beskrivelse av det foreslåtte verneområdet. Når det gjelder undersøkelser innenfor verneområdet og luftesjakter er det ikke åpning for tekniske inngrep innenfor verneområdet. Luftesjakter er derfor ikke mulig å etablere innenfor verneområdet. Hva som ligger i begrepet ”skånsom overflateundersøkelser” er vanskelig å si noe om da det ikke er presisert hva som legges i dette. Direktoratet for naturforvaltning vil ikke tilrå at det åpnes for en egen bestemmelse i forskriften for dette, og mener at søknad om eventuelle undersøkelser i området i så fall må omsøkes etter § 6. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning tilrår en endring av vernegrensen for området. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform, men tilrår en endring av vernegrensen i henhold til kommentarer over. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Direktoratet for naturforvaltning viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding

Vedrørende planer om å overføre vann fra Røvatnet til nytt kraftverk ved Hjertvatnet

Pr. telefon og ved e-post har Ballangen Energi (BEAS) v/ Odd-Anders Arntsen informert om planene for kraftutbygging i området.

I tillegg har BEAS kommentert det man mener er noen feil/unøyaktigheter i DN's tilråding: Det opplyses i DN's tilråding at prosjektet ikke er omtalt i NVEs database til tross for at det i avsnittet over fra NVE vises til konkrete planer for kraftutbyggingen, og man er derfor overrasket over at det gis inntrykk av at tiltaket ikke er omsøkt da dette ble gjort allerede i 1999 og DN ga selv prosjektet fritak fra Samlet plan i 1996. Prosjektet er derfor tatt ut av gruppe 12 i kategori II. DN opplyser også at Sørrelva går gjennom det foreslåtte verneområdet og at denne elven blir kraftig berørt ved en overføring. Dette er feil og BEAS antar det er elva fra Røvatnet til Skårvatnet det vises til. BEAS viser videre til at DN nevner kaianlegg, men BEAS framholder at det kun vil være snakk om to skinneganger som man kan kjøre en liten brygge/landsett opp og ned på og ikke noe som vil ruve i terrenget. Deponering ser man for seg å gjøre i vannet. En ny plassering vil heller ikke kreve noen veier da stasjonen vil ligge nede mot vannkanten. Ellers vises til at har ikke DN kommentert at det planlegges lagt kabel i vannet slik at man unngår linjer langs Hjertvatnet.

BEAS har også oversendt MD flere vedlegg og rapporter, bl.a. kart som viser hvor kraftstasjonen ved Hjertvatn nå planlegges bygd.

Under MDs sluttbehandling av saken har man kommet til at avgrensningene endres slik at vernet ikke er til hinder for at en planlagt kraftutbygging kan konsesjonsbehandles. Dette gjelder grenseendringer ved planlagt kraftstasjon ved Hjertvatn samt areal mellom Røvatnet og Skårvatnet.

Det forutsettes at man ved en eventuell konsesjonsbehandling foretar en grundig og helhetlig vurdering av effektene for ulike miljøverdier, jf. at en eventuell utbygging eksempelvis vil gi betydelig påvirkning bl.a. ved at vannføringen i elva fra Røvatnet til Skårvatnet vil reduseres i stor grad.

Avhengig av utfallet av en eventuell konsesjonsbehandling, vil det på et senere tidspunkt bli vurdert å justere grensene for naturreservatet i samsvar med DN's tilråding til MD.

Samiske interesser: Etter konsultasjon med Sametinget, jf. også kap. 5.9.3, er unntaket om "Reindriftnas nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftnsutstyr" flyttet til § 4.

Departementet slutter seg for øvrig til Direktoratet for naturforvaltning og tilrår at Melkevatn-Hjertvatn-Børsvatn naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

17. Norddalen, Narvik kommune

Areal: 4789 daa, hvorav 1147 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et variert og tilnærmet urørt skogområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt verdi i forhold til en urskogpreget furuskog.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle merknad til verneforslaget: Statskog SF er ikke enig i verneforslaget, da området inneholder flere tyngre tekniske inngrep. Statskog SFs sitt forslag ivaretar skogverninteresser i området, samtidig som energipotensialet ikke båndlegges.

Merknad til avgrensing:

Narvik kommune og Statskog SF tilrår at Statskogs forslag til avgrensing blir gjeldende for Norddalen naturreservat. Kommunen peker på at hovedmengden av vannet i Nordselva er

overført til Lappvika kraftverk. Det vil være fordelaktig å kunne utnytte resterende kraftpotensial i et område som er utbygd med trafostasjon og gode overføringsmuligheter. I tillegg er skogen sør for elva i hovedsak tatt ut i forbindelse med vedhogst de siste 40 årene, mens området nord for elva er å betrakte som urørt skog. Statskog SF peker på at arealet sør for elva inneholder flere tyngre tekniske inngrep (vei og kraftledning), samt at det tradisjonelt har vært utvist vedteiger langs hele veien innover dalen. Den alternative utformingen vil fortsatt bevare det mest særegne i området.

Statskog SF ønsker at vernet ikke begrenser utnyttelsen av energipotensialet i Nordselva (samlet produksjonspotensial på 38.33 GWh). For at det skal kunne gjennomføres kan enten det tilføyes en paragraf under generelle unntak (§ 4) som åpner for nødvendige innretninger eller så kan grensa justeres 30 meter opp fra elva.

I e-post 12.5.09 sendte Statskog SF over en prosjektskisse for Norddalen som konkretiserte areal-behovet. Prosjektet har en produksjon på 28 GWh. Inntaket er satt til kote 330 (like øst for kjerne-området) og vil gå i tunnel i hovedsak under vei og kraftlinje til kote 105 (vest for foreslåtte reservat).

Fylkesmannens vurdering: Statnett har ikke gitt uttalelse til lokal høring (kun sentral høring), men etter dialog både til oppstartsmeldingen og til høringen (e-post) velger vi å ta med deres innspill i vurderingen av avgrensingen. Statnett planlegger en ny linjetrase for eksisterende 420 kv – linje. Denne linjen er planlagt øst for den eksisterende linje fra Narvik til Balsfjord i Troms. Dette er en del av hovednettet nord-sør i Norge og av vesentlig samfunnsmessig betydning. De to linjene til sammen vil beslaglegge minimum 75 meter inkludert ca 10 meter ryddebelt fra ytterste fase på hver side. Det er noe rik høystaudebjørkeskog området sør for kraftlinja (tatt med i Statskog SFs sitt forslag som egen del). Dette er et relativt lite areal (ca 700 dekar) i forhold til andre områder med rik høystaudebjørkeskog (for eksempel Melkevatn – Hjertvatn – Børsvatn). Vi tilrår derfor at området 3 meter sør for veien og ti meter sør for eksisterende 420 kv-ledning tas ut av verneområdet. Da sikres muligheten for både ryddegate til linje og vedlikehold av vei.

I den siste prosjektskissa fra Statskog SF vil det ikke være behov for å trekke grensa 30 meter opp fra elva på nordsiden hele veien som skissert under høringen. Slik prosjektet er skissert vil inntaket ligge like øst for kjerneområdet og vi ser det som problematisk med å justere grensa for såpass store inngrep like inntil kjerneområdet. Det er heller ikke ønskelig i forhold til verneverdier og vernform å åpne for nye tekniske inngrep som småkraftverk i forskriften. Vi tilrår en mindre grensejustering i øst slik at den gamle seteren sør for elva og et skogområde nord for elva blir liggende utenfor. Statskog SF har fortsatt mulighet til å vurdere prosjektet på 28.3 GWh (0.7 % av kartlagt potensial i Nordland) men med et inntak lenger øst i elva enn i oversendte skisse. Vi er klar over at prosjektet i utgangs-punktet er dyrt (utbyggingskostnad på 4.05 kr/kWh) og at en slik forlenging av tunnelen kan føre til at prosjektet ikke blir lønnsomt. Justeringen av grensen frigjør to mulige småkraftverk som er gitt et samlet potensial på 5.16 GWh (0.1 % av kartlagt potensial for Nordland) av NVE.

Merknad til forskrift:

Statskog SF peker på at fylkesmannens forslag til avgrensing strider mot formålet om å bevare et urørt skogsområde på grunn av vei og kraftlinje som går gjennom området.

Fylkesmannens vurdering: Slik som grensa nå er justert er det ingen tekniske inngrep i området og vi regner med det ikke lenger vurderes som et problem i forhold til formuleringen av formålet.

Fylkesmannens tilrådning: Fylkesmannen tilrår at Norddalen naturreservat opprettes i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette reservatet. For Norddalen er grensa justert nord for kraftlinje og vei. Grensa er også justert i sørøst slik at ei gammel sæter blir liggende utenfor.

Sentral høring

Statkraft SF mener det er helt avgjørende at de har nødvendige rettigheter til atkomst opp og ned Norddalen både sommer og vinter. Vinterstid foregår transporten med beltevogn og snøskuter. Denne trafikken foregår hovedsakelig langs den eksisterende veitraseen, men det kan likevel til tider være behov for å kjøre noe utenfor veitraseen dersom snøforhold og rasfare tilsier dette. Ved et særlig utsatt punkt har det vært nødt til å etablere en alternativ kjørevei som benyttes dersom snøras har sperret den vanlige veien. Det er mulig at § 4-14a fanger opp dette, ettersom ferdselen gjelder atkomst for drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg i Nordalen, Lossi, Seelka, mv. Statkraft SF kunne likevel tenkt seg et eget punkt om vinterferdsel, eller evt. at det tas inn i § 4 -5. Dette slik at det ikke kan reises tvil om deres rettigheter til ferdsel i området også vinterstid.

Norges vassdrags- og energidirektorat påpeker at i Norddalen planlegger Statnett en ny 420 kV-ledning øst for eksisterende linje nordover fra trafostasjon innerst i Skjomendalen. Avgrensningen av lokaliteten bør skje slik at verneområdet ikke kommer i konflikt med planlagt ny kraftledning.

Statnett SF er i gang med planarbeidet for en ny 420 kV kraftledning fra Ofoten transformatorstasjon i Narvik kommune til Balsfjord transformatorstasjon i Balsfjord kommune. Meldingen for prosjektet ble sendt til Norges vassdrags- og energidirektorat rundt årsskifte 2008/09 og derfra ut på høring hos berørte parter februar 2009. Den nye 420 kV-ledningen er i hovedsak planlagt parallelt på østsiden av eksisterende 420 kV-ledning. Ved utgangen av Ofoten transformator vil dette bety at den nye ledningen vil berøre det planlagte barskogreservat i Norddalen. Statnett oppfordrer derfor til at grensen på barskogreservatet liggis slik at det er plass til en parallell ledning øst for eksisterende ledning uten at denne må krysse reservatet. To parallelle 420 kV-ledninger vil beslaglegge min. 55 meter fra ytterste faseline på den ene ledningen til ytterste faseline på den andre ledningen. I tillegg må det være et ryddebelte på ca 10 meter ut fra ytterste fase på hver side, dvs et samlet ryddebelte for to 420 kV-ledninger vil bli på minimum 75 meter.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. Både Statnett og Norges vassdrags- og energidirektorat påpeker at det planlegges ny linje, og ber om at avgrensningen av verneområdet justeres i henhold til dette. Direktoratet for naturforvaltning viser her til at Fylkesmannen har justert grensen for det foreslåtte naturreservatet. Statkraft påpeker behovet for å kunne komme seg inn til anlegget på vinterstid og vises til § 4 i høringsdokumentet. Direktoratet for naturforvaltning påpeker at bestemmelsene her er gitt for vedlikehold av eksisterende anlegg og bygninger på vernetidspunktet og for utbedringer ved akutt utfall. Når det gjelder nødvendig motorferdsel inn til kraftanleggene i Norddalen på vinterstid foreslår Direktoratet for naturforvaltning at det gis et generelt unntak i forskriftens § 4 for motorisert ferdsel og rydding av trase i verneområdet. Statkraft har opplyst per telefon at det er ryddet en trase som de kjører på når veien inn til området er stengt av snøras. Skal trase utvides eller endres på utover dagens standard og lokalisering må det søkes om dispensasjon fra forskriften. Statkraft opplyser at de som regel klarer å ta seg frem langs veien og at det å kjøre utenom eksisterende vei om vinteren er en sjelden hendelse. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foreslått noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til generelle kommentarer i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Norddalen som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: MD viser til at ny kraftlinje er planlagt parallelt med eksisterende kraftlinje som går i nord-sør retning like vest for det foreslått verneområdet, jf. Statnetts uttalelse. Da det her ikke er registrert spesielt viktige verneverdier som kjerneområder etc., foreslår MD at vernegrensen justeres slik at denne går 50 meter øst for ryddebeltet for eksisterende kraftlinje, av hensyn til planene for ny kraftlinje. På vernekartet justeres

naturreservatets avgrensning tilsvarende. MD slutter seg for øvrig til DN og tilrår at Norddalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

18. Prestegårdsskogen (utvidelse), Steigen kommune

Utvidelsesareal: 877 daa, hvorav 72 daa prod. skog. Totalt verneareal inkl. tidligere naturreservat: 1153 daa.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et rikt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning på grunn av forekomster av krevende og sjeldne plantearter, sjeldne beitesopper samt tilhørende fauna. I området finnes en av verdens nordligste hasselforekomster.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Lokal høring: Merknad til forskrift

Laskestad skole viser til at området er i bruk daglig. I årenes løp har det blitt satt opp gapahuk, grillhus, sittebenker, amfi, utedo, ”drømmeslottet”, klatreløyper, fjellklatringssted, trimløype, akebakke m.m. i området. Stien er også blitt ryddet og brukt jevnlig.

Fylkesmannens vurdering: *De anleggene som ligger innenfor reservatet er gitt direkte fritak for vedlikehold. ”Vedlikehold av bygninger og anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet” (§ 4.8).*

Laskestad skole og Steigen kommune peker på at utvidelsesområdet for Prestegårdsskogen er nærtur-området for skolen. Her er det gjort mye tilrettelegging og området brukes ofte av hele skolen samlet.

Fylkesmannens vurdering: *For Laskestad skole er utvidelsesområdet i skolen sitt nærmiljø. Vi tilrår derfor at det for Prestegårdsskogen kommer et nytt punkt under § 4: ”Bestemmelsen er i § 4-6 er ikke til hinder for bruk av amfiet på Hestesletta i forbindelse med arrangement i regi av Laskestad skole og barnehage”.*

NORSKOG og Opplysningsvesenets fond peker på at det jobbes med å etablere elgjakt på Engeløya og er derfor viktig at det åpnes for motorisert ferdsel i forbindelse med uttransportering av felt storvilt.

Fylkesmannens vurdering: *Dette ligger inne i forslag til forskrift.*

Laskestad skole har begynt å rydde gammel sti fra Laskestad til Møllerskogen (langs foten av fjellet) og ønsker å kunne fortsette å bruke denne stien.

Fylkesmannens vurdering: *Merknaden er tatt med i endelig forslag.*

Laskestad skole ønsker i å kunne plukke hasselnøtter i tillegg til urter og nyper i det foreslåtte utvidelsesområdet.

Fylkesmannens vurdering: *Vi tilrår at det under § 4 åpnes for sanking av hasselnøtter i forbindelse med undervisning på Laskestad skole.*

Fylkesmannens tilrådning. Fylkesmannen tilrår at Prestegårdsskogen naturreservat utvides og får ny forskrift i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette reservatet.

Sentral høring: Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilrådning. Området ligger utenfor reinbeitedistrikt, og rettigheter knyttet til reindriftsnæringen er ikke med i forskriften. Det vises til kap. 5 vedrørende generelt unntak for sanking av spiselige urter. Når det gjelder sanking av nyper mener direktoratet at det faller inn under § 4 pkt 4 og er dermed som for hasselnøtter gitt et generelt unntak. Sanking av urter må foregå på utsiden av verneområdet. Direktoratet tilrår

mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften i forhold til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået. Direktoratet slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Videre viser direktoratet til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Prestegårdsskogen som naturreservat.

DN tilrår samtidig opphevelse av forskrift nr 1488 av 15.12.2000 om fredning av Prestegårdsskogen naturreservat, Steigen kommune, og erstattes med ny forskrift i medhold av denne verneplanen.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til direktoratet og tilrår at Prestegårdsskogen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart. Samtidig tilrår opphevelse av forskrift nr 1488 av 15.12.2000 om fredning av Prestegårdsskogen naturreservat, Steigen kommune.

19. Sagvassdalen (utvidelse av Gollerida naturreservat), Hamarøy kommune

Utvidelsesareal: 15231 daa, hvorav ca. 2731 daa prod. skog. Totalareal inkl. tidligere naturreservat: 18466 daa.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en egenart i form av et større, velavgrenset dalføre med eldre furuskog, innslag av furuskog på breelvsedimenter, store arealer rike bjørkeskoger og en velutviklet flommarkskog.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle merknad til verneforslaget:

Statskog SF er delvis enig i verneforslaget. Det fremmes et alternativt forslag til vern fra Statskog SF der Sjuendevatn og et større høyfjellsområde tas ut av området. I tillegg ønsker Statskog SF å kunne regulere Slunkasjokha og foreslår derfor grensejusteringer rundt elva eller klausuler i verneforskriften.

Statskog SF peker på at det en del båter i området som primært brukes i fritidsfiske. Lagring av båter skjer i dag tilfeldig, og det bør avsettes et areal i vestenden utenfor verneområdet til dette formålet.

Fylkesmannens vurdering: Det er ikke forbud mot opplag av båter i vår tilråding til forskrift for området. Vi ser det som positivt hvis Statskog SF som grunneier prøver å samle båtene på egne anviste områder utenfor verneområdet.

Merknad til avgrensning: Statskog SF peker på at selve Sjuendevatnet ikke bør inngå i skogvernet. Det kan ikke anses å ha noen formålstjenelig begrunnelse å ha selve vatnet innenfor og er i de andre områdene utelatt (jf. Storvatn i Steigen).

Fylkesmannens vurdering: Vi er enige i Statskog SF sine vurderinger og tilrår at selve Sjuendevatnet tas ut av verneområdet.

Statskog SF har ved hjelp av Norges vassdrags- og energidirektorat sin kartlegging funnet et utbyggingspotensial for Slunkajohka på 20.52 GWh og har i sitt forslag til avgrensning tatt ut øvre deler av elva. Realiseringen av prosjektet vil medføre at vann bortføres på deler av elvestrekningen i verneområdet, da elveløpet kommer til å gå i rør gjennom mesteparten av fallet og slippes ut i opprinnelig elveløp oppstrøms samløp Slunkajokha og Daumannselva. Det foreslåtte verneområdet vil berøres av kraftverk, inntak, rørledning og nettilknytning. I tillegg har Statskog SF foreslått at et høyfjellsområde sør for elva også tas ut.

Fylkesmannens vurdering: Området som Statskog SF foreslår å ta ut strekker seg delvis gjennom et kjerneområde med høystaudebjørkeskog og opp til ca 900 m.o.h. på det høyeste. Gjennom hele dette området strekker ei kalkspatåre seg. I tillegg inngår marmor i de omkringliggende bergartene (glimmergneis av marmor). Under kartlegging av området ble det antatt at dette området har rik fjellflora på bakgrunn av tidligere kartlagte områder med tilsvarende geologi og topografi ved Rekvatn (nord for Sagvassdalen). Hvis et småkraftverk skal gjennomføres vil det berøre mer enn det området som foreslås tatt ut av Statskog. Området mot Sjuendevatn vil påvirkes både med inngrep i en anleggsperiode og med permanente tekniske inngrep. Dette ser ikke vi som forenelig med vern og vi tilrår ikke at grensa justeres for at kraftpotensialet (0,5 % av potensialet for Nordland) kan utnyttes. Når det gjelder høyyfjellsområdet vil dette være verdifullt som en klimagradiant og vi tilrår heller ikke at dette området tas ut.

Fylkesmannens tilråding: Fylkesmannen tilrår at Sagvassdalen naturreservat opprettes og Gollerida naturreservat oppheves i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette reservatet. I tillegg til at Sjuendevatnet er tatt ut er det gjort noen små endringer i sørvest og nordvest for å bedre arrondering av området.

Sentral høring. Sametinget påpeker at for alle områdene unntatt for Sagvassdalen er det ikke gitt dispensasjonsbestemmelser for uttak av materiale til samisk husflid for registrerte utøvere, samt lavvostenger og gjerdestopler i forbindelse med reindrift.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding. I Fylkesmannens oversendte forskrift er det nå tatt med bestemmelser om uttak av materiale til samisk husflid for registrerte utøvere, samt lavvostenger og gjerdestopler i forbindelse med reindrift. I forskriften er det åpnet for at det etter søknad kan gis tillatelse for nødvendig motorferdsel til hytte i området og for hytte som ligger på Sildhopfjellet, utenfor det foreslåtte området. DN er enig i at slike tiltak skal være søknadspliktig, men vil presisere at dette skal foregå på snødekt mark etter fastlagt trase i henhold til forvaltningsplan. DN har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. Direktoratet for naturforvaltning tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Sagvassdalen som naturreservat. DN tilrår samtidig opphevelse av forskrift nr 1485 av 15.12.00 om fredning av Gollerida natur-reservat, Hamarøy kommune, Nordland, og erstattes med ny forskrift i medhold av denne verneplanen.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til direktoratet og tilrår at Sagvassdalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart. Samtidig tilrås opphevelse av forskrift nr 1485 av 15.12.2000 om fredning av Gollerida naturreservat, Hamarøy kommune, Nordland.

20. Storvatnet, Steigen kommune

Areal: 24627 daa, hvorav 8900 daa produktiv skog.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt pedagogisk og vitenskapelig betydning som et tilnærmet urørt nedbørsfelt med stor økologisk variasjon og en egenart i form av urskogpreget furuskog og rik høystaudeskog.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle merknader til verneforslaget

Steigen kommune har tidligere (2007) vedtatt at: "Steigen kommunestyre anser området rundt Storvatnet / Balkjosen å være et kystnært naturområde med meget stor verneverdi og ønsker å sikre det for fremtidige generasjoner". Kommunen vurderer ikke skogressursene ved Storvatnet til å være økonomisk lønnsomme å ta ut.

Statskog SF mener verneforslaget er godt dersom arealene med snaufjell over skoggrensa tas ut.

Merknad til avgrensing

Statskog SF peker på at grensa burde justeres slik at vernet ikke går høyere enn skoggrensa 500 -550 m.o.h. da det ikke er dokumentert spesielle verneverdier på disse arealene. Det kan finnes mineralressurser og andre ressurser på disse arealene som man ved en fredning båndlegger.

Fylkesmannens vurdering: Grensa for området er trukket mellom de høyeste punktene fra ca 600 m.o.h. til ca. 1000 m.o.h. Vi ser at det for deler av disse områdene vil det på grunn av topografien ikke være mulig for skoggrensa å heve seg i vesentlig grad. Å skille ut disse fjellpartiene vil være vanskelig og gi en uheldig arrondering. Vi tilrår derfor ikke at grensa justeres ned fra toppene. Det eksisterer i dag ingen planer for verken mineral- eller energiutnyttelse av disse høytliggende områdene.

Merknad til forskrift

Steigen Jeger- og Fiskeforening og Steigen kommune opplyser om at det ikke er mulig å bruke motorbåt innfor det foreslåtte verneområdet. Derfor vil ordlyden i § 3.4 "Motorferdsel til lands og til vanns, herunder start og landing med luftfartøy, er forbudt" virke forvirrende og oppfattes som et forbud mot bruk av båt på Storvatnet.

Fylkesmannens vurdering: Merknaden er tatt med i endelig forslag.

Steigen Jeger- og Fiskeforening forutsetter at § 5 nr 12 "Hogst av bjørk og gran til ved til eksisterende hytter avmerket på vernekartet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten" også gjelder foreningens hytte som ligger ved sørenden av Storvatnet (utenfor foreslått verneområde). Det er vanskelig å frakte ved inn til området siden det ofte ikke er mulig å bruke snøskuter vinterstid og Steigen Jeger- og Fiskeforening forutsetter at hogst av ved til hytta i Stordalen skal kunne skje i området rundt hytta og ønsker dispensasjon for hogst av ved til begge hyttene. Det er egne lagringsramper for båter ved hytta i sørenden av Storvatnet. Til disse rampene er det av og til behov for å ta gran til vedlikehold, og Steigen Jeger- og Fiskeforening ønsker å kunne fortsette å ta ut gran til dette uten omfattende søknadsprosedyrer.

Fylkesmannens vurdering: Grunnet vanskelig tilgjengelighet for å hente ved på statsgrunn for hytta til Steigen Jeger- og Fiskeforening som ligger utenfor reservat tilrår vi at det også vil være mulig å ta ut ved til denne hytta. Gran i reservatet er ikke ønskelig og vi vil også kunne gi dispensasjon for uttak av gran til både ved og lagringsramper til hytta i sørenden av Storvatnet etter § 5.1 "Forvaltnings-myndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til hogst av etablert plantefelt." Dette må være søknadspliktig slik at vi har mulighet til å stille vilkår for omfang og gjennomføring av hogsten, men vi vil kunne gi flerårige dispensasjoner slik at søknadsprosedyrene blir mindre omfattende.

Steigen Jeger- og Fiskeforening ønsker ingen begrensinger på bruk av områdene i Storvassbotn, Storvikbotn og Skjellelva til teltsteder. Begrensinger vil ikke bli forstått og dermed ha begrensede muligheter til å bli etterlevd.

Fylkesmannens vurdering: Vernebestemmelsene sier at bruk av naturreservatet til teltleire, idretts-arrangementer eller andre større arrangementer er søknadspliktige (§3.6 og § 5.2). Vi ser det som fortsatt ønskelig at teltleire skal være søknadspliktige på grunn av den mulige slitastjen en slik gruppe vil kunne føre til. Denne begrensingen skal ikke ramme det enkle friluftsliv, herunder vanlige jaktturer hvor mindre grupper ligger i telt. Telttingen må skje innenfor de begrensninger som friluftslivets lov setter.

Fylkesmannens tilråding: Fylkesmannen tilrår at Storvatnet naturreservat opprettes og i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette reservatet.

Sentral høring. Ingen uttalelser.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilråding: Under høringen er det påpekt at forskriften kan virke forvirrende med hensyn på at det er forbudt mot motorisert ferdsel til lands og til vanns. Storvatnet er ikke en del av vernområdet slik at denne bestemmelsen ikke er gjeldene for bruk av motorbåt på vatnet. Dette er en standardbestemmelse som ligger i forskriften og tas inn igjen. Det er åpnet for vedhogst etter søknad til eksisterende hytter ved Storvatnet. Primært bør det foregå vedhogst i det etablerte granfeltet i Stordalen. Når det eventuelt er tomt for gran i det området kan det, etter plan, åpnes for vedhogst i området som Fylkesmannen viser til. I forskriften er det åpnet for at det etter søknad kan gis tillatelse for nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av hytter, vedhogst og transport av nødvendig utstyr til hytter i området. Direktoratet er enig i at slike tiltak skal være søknadspliktig, men vil presisere at den motoriserte ferdselen skal foregå på snødekt mark etter fastlagt trase i henhold til plan. DN viser for øvrig til bestemmelsene i Naturvernloven hvor myndig-hetene kan innføre restriksjoner på ferdsel i området hvis ferdselen utvikler seg i en retning som er uheldig for verneformålet. Direktoratet for naturforvaltning har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av området. DN tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. Forøvrig vises det til de generelle kommentarene i kap. 5. DN slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Storvatnet som naturreservat.

Miljøverndepartementets tilråding: Departementet slutter seg til direktoratet og tilrår at Storvatnet naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart.

21. Åsen – Kjeldalen (utvidelse), Gildeskål kommune

Utvidelsesareal: 1026 daa, hvorav 418 daa produktiv skog. Totalareal inkl. tidligere vern: 1957 daa.

Verneformål: Formålet med fredningen er å bevare et spesielt rikt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en egenart i form av kalkberg, tørrbakker og kalksjø med en generelt rik flora, herunder sjeldne og svært kravfulle plantearter. Området har også forekomst av hassel.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Området oppfyller kriteriene i § 37 i naturmangfoldloven, og aktuell verneform er naturreservat.

Generelle merknad til verneforslaget:

Norsk Grotteforbund er spesielt positive til at Storgjerdvatnet vernes da denne kalksjøen er et interessant fenomen. Primært ønsker forbundet at områdene vernes som naturreservat, men hvis de ikke blir vernet som naturreservat er det ønskelig med landskapsvern.

Gildeskål kommune og Roar Kofoed er negative til etablering av verneområdet. Kommunen går i mot utvidelse bortsett fra Storgjerdvatnet og øvre del av gammel fotballbane. Området er et attraktivt og mye brukt friluftsområde, samt et viktig kulturlandskap. Kommunen vil peke på at store arealer i og ved kommunesenteret allerede er fredet, med samme begrunnelse. Videre er det ønskelig med kulturlandskapsprosjektet på Gildeskål kirkested. Kommunen har også behov for framføring av vann og avløp til Sund.

Fylkesmannens vurdering: Kirkestedet på Inndyr ble kartlagt i 1992-95 som et spesielt verneverdig kulturlandskap. Denne avgrensingen inkluderer ikke det foreslåtte utvidelseområdet for Åsen – Kjeldalen og vi oppfatter ikke konflikten mot kulturlandskapsprosjektet på Gildeskål kirkested til å være stor. Åsen – Kjeldalen har kulturbetingede verneverdier og det kan være behov for å gjøre skjøtsel innenfor verneområdet for å fremme kulturlandskapet. I tillegg er det ingen begrensinger i forskriften for fortsatt beite i området.

For å unngå konflikt med framføring av vann og avløp til Sund har vi justert vernegrensa langs veien med mellom 50 – 60 meter.

Når det gjelder kommunen sitt forslag om å ta øvre del av gammel fotballbane med, tilrår vi ikke at denne tas med. Banen ligger utenfor det området som ble vurdert som verneverdig under kartleggingen.

Merknader til forskrift

NORSKOG og Opplysningsvesenets fond peker på at det er viktig at det åpnes for motorisert ferdsel i forbindelse med uttransportering av felt storvilt.

Fylkesmannens vurdering: Dette ligger inne i forslag til forskrift.

Gildeskål kommune og Roar Kofoed opplyser om at det er flere turstier i det foreslått utvidelseområdet som ikke er navngitt under § 4. 8:

- To stier Kjeldalen – Sundsvatnet
- Stien fra aksla under Høgfjellsknubben langs Trollaldalen til Gildeskålkjelen
- Stien fra Høgfjellsknubben ned Hestfjellet til Sundsvatnet
- Stien fra Storkleiva forbi vannkummen til Sundsvatnet
- Stien fra sør for Sundsvatnet som delvis følger bekk ned til Gildeskål
- Stien fra Åsen til Storgjerdet

Fylkesmannens vurdering: Merknaden er tatt med i endelig forslag.

Merknader til avgrensning:

Gildeskål kommune krever at hvis vernegrensen blir beholdt må vernegrensen settes slik at det kan settes opp en lysstolpe og for eksempel benker ved vatnet.

Fylkesmannens vurdering: For å sikre verneverdiene som er knyttet til vatnet er det behov for å ha en liten buffer rundt der det ikke kan skje større inngrep. Vi tilrår derfor at grensen ikke plasseres nærmere vannkanten i Storgjerdatnet. Området er et mye brukt friluftsområde i kommunen. Området brukes også i mørketiden til blant annet skøyting. Vi tilrår derfor et nytt punkt under spesifiserte dispensasjonsbestemmelser under § 5: ” Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til: Oppsetting av en lyktestolpe og benker ved Storgjerdatnet.”

Fylkesmannens tilrådning: Fylkesmannen tilrår at Åsen – Kjeldalen naturreservat utvides og får ny forskrift i henhold til de endringer som er omtalt i den generelle delen og spesifikt for dette reservatet. I vår tilrådning er vernegrense justert mellom femti og seksti meter fra veien mot Sund.

Sentral høring. Bergvesenet påpeker at det her er verdier knyttet til eventuell gruvedrift på kalkstein/marmorbergarter. Dette skulle ha vært nevnt under ”andre interesser”. Rettigheten til slike forekomster er knyttet til grunneierretten eller dennes avtalepartner. Bergvesenet påpeker videre at områdebeskrivelsen for Åsen-Kjeldalen er mangelfull og beskriver ikke bergverksinteressene i disse områdene. Dette burde vært gjort under kapitlene ”andre interesser” og ”tekniske inngrep”.

Direktoratet for naturforvaltnings kommentar og tilrådning. DN tar opplysningene vedr. Bergverksinteressene til orientering. Direktoratet for naturforvaltning er ikke kjent med at det er konkrete planer om bergverksdrift i dette området. DN har omtalt spørsmål knyttet til forskriften i kap 5. DN støtter fylkesmannens vurdering av avgrensning av verneområdet. DN tilrår mindre endringer i forslag til forskrift for å tilpasse forskriften til gjeldende mal uten at dette endrer restriksjonsnivået.

DN slutter seg til fylkesmannens forslag til verneform og avgrensning av verneområdet. Det er foretatt noen mindre endringer i forskriften etter høring. DN viser forøvrig til de generelle kommentarene i kap. 5 og slutter seg til fylkesmannens tilråding og tilrår fredning av Åsen-Kjeldalen som naturreservat. DN tilrår samtidig opphevelse av forskrift nr 1479 av 15.12.00 om fredning av Åsen - Kjeldalen naturreservat, Gildeskål kommune, Nordland.

Miljøverndepartementets tilråding: MD slutter seg til direktoratet og tilrår at Åsen-Kjeldalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagt forskrift og kart. Samtidig tilrås opphevelse av forskrift nr 1479 av 15.12.2000 om fredning av Åsen - Kjeldalen naturreservat, Gildeskål kommune, Nordland.

Miljøverndepartementet

tilråd:

Verneforskrifter for 21 skogområder i Nordland fylke fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1 – 21).